

कम्बरामायण-संस्कृतानुवादः

KAMBARAMAYANAM

IN

SANSKRIT

(BALAKANDAM)

BY

S. N. SRIRAMADESIKAN[~], Siroma^{Di}

WITH A FOREWORD BY

Dr. C. P. RAMASWAMI AYYAR

Vice Chancellor

Annamalai University

* *All Rights Reserved*

1964

[*Price Rs. 4-50*]

Dr C P RAMASWAMY AIYAR
Vice-Chancellor
Annamalai University.

Annamalainagar P O.
(South India)
15-10-1964

FOREWORD

Dear S : S N Srinamadesikan,

For several years you have laboured strenuously in the fields of research and critical scholarship. You have also acquired considerable experience as Editor of a number of Sanskrit classics and specially distinguished yourself by your redaction into Sanskrit of famous Tamil classics like Thirukural and Thirupavai as well as your versions of the poems of Subramania Bharathi, (your accomplishment as a comprehensive linguist having helped you in this matter). You have also produced a Sanskrit adaptation of Vemana's Padyams.

•

You have now essayed a similar task with reference to Kambar's great version of the Ramayana pointing out the changes and deviations introduced by Kambar into the Valmiki original. As you have pointed out Kambar, with the background of the Adi Kavya also utilised the Ramayana story for exhibiting his marvellous skill of narration and description of natural scenery and of human emotions. As I have already observed with reference to your previous efforts you evince in all your work a remarkable verbal felicity enabling you to capture the spirit of the original masterpiece.

My best wishes,

(Sd) C P Ramaswami Aiyar.

INTRODUCTIONS.

DR. SAMPURNANAND
(Governor, Rajasthan)

Raj Bhavan
Jaipur.

19—10—1964.

Dear, Sri Siromani,

I have gone through the Sanskrit translation of the Kamba Ramayana sent by you. Having heard a good deal about the excellence of this work, I was naturally very anxious to read it. I am told that a translation in Hindi is available but so far I have not been able to secure a copy. Your translation seems to me to be well-executed. The language is simple but chaste and eloquent. Not knowing Tamil, I cannot say how far the translation agrees with the original but there is no reason for me to believe that you have deviated very far from the main text. Your introductory notes are useful. We know that in some places Tulsidas has varied the story as given by Valmiki. From your notes, it appears that Kambar has done the same. The reason, I believe, is also the same. Both the authors have tried to gloss over what appeared to them to be certain gross aspects of the original story.

(Sd.) Sampurnanand.

DR K N KATJU

(former Chief Minister
of Madhya Pradesh)

Allahabad,
19—10—1964

Ramayana has played almost a miraculous part in the national history of Hinduism in India. For countless ages it has moulded the character and destiny of Hindus. Valmiki's Ramayana in Sanskrit has led the race. But versions of his wonderful story as told by Valmiki in regional languages like Kamba Ramayana in Tamil and Hindi Ramayana by Tulsidas have moved and influenced countless generations of Hindu folk living in the rural and urban areas in Southern and Northern India. Now that by God's blessing India has become free and independent and one solid whole, it would be in the national interest if all these famous versions were translated in Sanskrit—our great national language—and thus become available to the nation at large. I beg to offer my warm felicitations to Pandit S. N. Srirama Desikan for translating Kamba Ramayana in Sanskrit. By his effort, Kamba's great treatise becomes the heritage of India. I am sure it will be widely read and appreciated. Tulsidas Ramayana is equally famous in Northern India. I am sure its Sanskrit translation will be equally appreciated and welcomed.

I have read the English portion of your book with great interest. It has been revealing to me.

With best wishes,

(Sd) K N Katju

SRI C R PATTABHIRAMAN
Deputy Minister

Information & Broadcasting
India

15-10-1964
Madras (Camp)

Sri S N Sriramadesikan who is a Nyaya Siromani from the Tirupati Sanskrit College is well known to South Indian scholars. He has frequently reviewed religious and philosophical books for the *Hindu* and other leading newspapers in South India. He is one of the acknowledged research scholars of South India who has contributed a number of learned articles to journals. He is rendering notable service to Tamil by rendering many of the classic books in that ancient language into Sanskrit. He has already translated the *Tiruppatai* in attractive slokas and has also translated the *Thirukkural* which is usually referred to as the Tamil Veda. He has also translated Vemana Kavai's Padyams into Sanskrit. He has also translated the famous national songs of Subramania Bharati into Sanskrit.

In the present work which is a rendering in Sanskrit of the *Kamba Ramayanam* the author has worked hard to preserve the beauty of Kambar. There are many passages where this ancient Tamil poet has deviated from and some times improved upon Valmiki. It is only in Kambar that we have the detailed descriptions of the personality of Sri Rama and it is again in Kamba Ramayana that we have the episode of Sabari the great devotee who tastes every fruit before offering it to the Lord so that He could have the best. I have heard from great Bhagavathas the story wherein Sri Rama was asked whether a certain episode in Ramayana was correct or not. Sri Rama is supposed to have replied saying that if Valmiki had said so that must be taken as the truth.

The translations of Sri Rama Desikan are bound to be as invaluable as they are likely to be interesting to readers in the North many of whom do not have an inkling of the worth of the great classics in Tamil. It has been truly stated that there is no equal to the devotional literature of Tamil Nad. By getting acquainted with the e with the help of translations our compatriots in the North can gain an integrated culture. This is a sure means of national integration. I wish Sri Sri Rama Desikan all success.

(Sd) C R Pattabhiraman

DR B R SARMA,
Director, Kendriya Sanskrit Vidyapeetha,

Tirupathi
19-10-64

SRI S N SRIRAMADESIKAN who has already translated into Sanskrit Sri Andal's Tiruppavai, Tiruvalluvar's Tirukkural and Bharatiar's poems has translated now a good number of select verses (about 440) from the Bala Kanda of Sri Kamba Ramayana a Tamil epic of great merit. It is a well known fact that the translation of a work is more difficult than writing an original work, for in writing the original the ideas spring up in the mind of the author with the words expressive of them. In doing the translation, the idea is there already in a particular language and the translation job is to clothe it in a language, perhaps with its genius totally alien to the source language. Many a translation has lost the charm of the original because the translation often makes—a Sabdanuvada—i.e., literal translation, not the Bhavanuvāda—catching the spirit of the original. It is the difficult task of a translator that he should retain the beauty of the original and put the source—idea in a language entirely different. Considering these points and applying them to the present work, one can safely say that the author of the Sanskrit Kamba Ramayana has done his job neatly. It is really a great service to Kamban himself that he has been now brought to a wider circle of non-Tamil scholars of Sanskrit—who but for the present work will not be able to understand Kamban. Sri Srirama Desikan's attempt deserves every encouragement and it is also hoped that he would bring out the other Kandas also very soon.

(Sd) B R Sarma

Dr K M MUNSHI
B A , LL B , D LITT , LL D ,
President
Bharatiya Vidya Bhavan

Chowpatty Road
Bombay-7
19th Oct 1964

I am glad that Pandit S N Suramadesikan Suro
mani has brought out Kamba Ramayanam—Bala Kandam
in Sanskrit. Kamba Ramayanam is popular in the South as
Tulsida Ramayanam is in the North and I am glad that
the author has made this epic accessible to the Sanskrit
knowing public in the whole of India.

(Sd) K M Munshi

DR S RADHAKRISHNAN
President of
India

Rashtrapathi Bhavan
New Delhi
24th Oct 1964

MESSAGE

Dear Sri Srimadepikan,

You are doing valuable work. These books you are publishing will I hope spread spiritual enlightenment and comfort.

(Sd) S Radhakrishnan

DONARS

Our thanks are specially due to the following donors who have contributed liberally to the successful bringing out of this work

Sri N Mahalingam M L A (Pollachi)	Rs 1,000
„ T V Viswanatha Iyer, Advocate, 11, East Mada Street, Madras-4	Rs 250
„ T L Venkatarama Iyer Retd Supreme Court Judge, 81, Mowbrays Road, Madras-18	Rs 100
„ T S Narayana Iyer Auditor 1131/A Prince of Wales Road Chamarajpet, Mysore	Rs 150
„ K Srinivasan, Advocate, Sripuram View, Royapettah, Madras-14	Rs 100

It is proposed to bring out the Kamba Ramayan in Sanskrit in 6 volumes. The cost of bringing out each volume comes to about Rs 1,000. It is requested that the Public will liberally contribute to the above laudible object, the other volumes will soon see the light of day.

பொருளடக்கம்

கம்பராமாயணம்

பாலகாண்டம்

विषय-सूची

कम्बरामायण संस्कृतानुवादे

बालकाण्डः

படலம்	பக்கம்	पटलः	पृष्ठः
தற்சிறப்புப்பாயிரம்	1-2	मङ्गलाचरणम्—	3-4
1. ஆற்றுப்படலம்	2-	1 सरयूनदी पटलः	4-5
2. நாட்டுப்படலம்	2-4	2 कोसलदेश पटलः	5-7
3. நகரப்படலம்	5-7	3 अयोध्यानगर पटलः	8-11
4. அரசியற்படலம்	7-8	4 दशरथशासन पटलः	11-12
5. திருவவதாரப்படலம்	8-12	5 श्रीरामावतार पटलः	12-17
6. கைபடைப்படலம்	12-14	6 विश्वामित्रे रामसमर्पण	
7. தாடகைவதைப்படலம்	14-18	पटलः 18-20	
8. வேள்விப்படலம்	18-23	7 ताटकावध पटलः	20-25
9. அகனிகைப்படலம்	23-27	8 विश्वामित्रयाग पटलः	26-31
10. மிதிக்காட்சிப்படலம்	28-39	9 अहत्या पटलः	31-36
11. குலமுறை கிளத்து படலம்	39-41	10 मिथिलादर्शन पटलः	36-52
12. காசுமுகப்படலம்	41-46	11 कुलप्रभावकथनपटलः	52-54
13. எழுச்சிப்படலம்	46-48	12 धनुर्भङ्ग पटलः	54-61
14. வரைக்காட்சிப்படலம்	48-50	13 दशरथप्रस्थान पटलः	62-64
15. பூங்கொய் படலம்	50-52	14 चन्द्रशैलदर्शन पटलः	65-68
16. புனல்விளைவாட்டுப்படலம்	52-53	15 पुष्पापचय पटलः	68-71
17. உண்டாட்டுப்படலம்	54-56	16 जलक्रीडा पटलः	71-73
18. எதிர்கொள் படலம்	56-58	17 मद्यपान पटलः	73-76
19. உலாலியற் படலம்	58-62	18 प्रत्युद्गम पटलः	76-79
20. கோலங்காண படலம்	62-66	19 पुरविहार पटलः	80-85
21. கடிமணப்படலம்	66-71	20 सीतालङ्करण पटलः	85-91
22. பரகராமப்படலம்	71-74	21 सीताविवाह पटलः	91-100
		22 परशुराम पटलः	100-104

PREFACE

Tamil has a rich hoary antiquity of its own. In the Sangam classics are mirrored the culture and civilization of the ancient Tamils, whose noble achievements in the field of art and literature have withstood the ravages of time. The Alvars and the Nayanmars have bequeathed to us a magnificent body of devotional literature, the like of which the world is yet to behold. None may deny that these mighty singers of the immortal glory of the Lord have fallen under the spell of the classics. Kamban who follows in their footsteps is indeed saturated with and steeped in their soul-animating strains.

There were poets before and after Kamban, but none has reached the dizzy heights of poetic excellence to which the wings of his imagination have soared. In the majestic march of never-failing diction, in the amplitude and depth of vision, and in the wide range of ideas born of a lofty idealism, he has thrown Tamil poets, both ancient and modern, into the shade. His colossal work cannot but be a source of awe and inspiration to generations of poets yet unborn.

Oftentimes, it is said that one's excessive learning freezes the creative impulse in man, but both in Kamban and Milton, it has fed and enriched their imagination. The reason why he has embarked on the stupendous task of writing his Ramayana based on Valmiki is clear. Any other task could not have given him sufficiently ample material and wide canvas for his titanic genius. Besides, his aim is to justify the ways of God to man, and to infuse into the hearts of men a deep devotion to Rama who with the long passage of time has become an avatar of Vishnu.

Scholars wrangle over the original title of the epic. Some call it Rama Avataram, while others christen it 'Kamba Ramayana' after the author. What is there in a name?

Kamban approaches Valmiki with a lawful sense of trepidation and diffidence, and takes the reader into his

confidence and confesses to him that he has made up his mind to pattern his epic upon that of Valmiki. But as one reads it, one finds in it several deviations from the original. Some may raise a question why he has not kept up his fidelity to the text.

First, one must understand that it is not a work of translation. It is not a slavishly close rendering of Valmiki. He is in the tradition of great innovators like Kalidasa, and every creative artist must follow the bent of his genius. Any work cannot but bear the mark and stamp of the spirit of the age in which the poet lives and breathes. Besides, he fulfils the supreme needs of his epoch.

Some are of opinion that whatever deviations one finds in Kambar are lifted either from the Adyatma Ramayana or the Ananda Ramayana and the puranas.

The Adyatma Ramayana describes the abduction of Sita by Ravana along with the very piece of earth on which she dwelt. A similar treatment we find in Kambar. Rama in his boyhood days shot at the hunch backed Kuni mud-balls from his mighty bow when she carried her pitcher of water from the pool. It is enshrined in the songs of the Alvars.

The alteration which Kambar makes in the episode of Vamana Avatara Charitham has its origin in the Bhagavatham. From the treatment of similar incidents one should not jump to the conclusion that Kambar has no originality. It is a grievous error. It is true he is a prince of borrowers, but his borrowings have suffered a sea change into something rich and noble. The creation of new situations in Kambar is something woven at the loom of his own powerful imagination.

Valmiki Ramayana is essentially a human document and pictures to us, a pattern of human perfection while Kambar considers him an avatar, and his treatment of Rama is altogether different. However, it must be borne in mind that the divine element is not totally absent from Valmiki. Valmiki's treatment of it as a human document may have a greater hold on the imagination of the people.

Rama has begun to sit enthroned as an avatar in the hearts of millions of people and temples must have been built during Kamban's days. In his work the element of devotion gets the better of his artistic impulse and he pours forth his strains of intense devotion through various characters and his poems remind us of the immortal songs of the alvars.

It is a matter for regret that his life is shrouded in mystery. Legends have gathered around his name. Some have called him Kambar, because he was a foundling discovered beneath the pillar of a temple by a temple priest who belonged to the Uvaehha caste. When he was taken to a Chola King, he carried with him a stick and the king seemed to have said, "who is the urchin that carries the stick in my presence?"

Vinotha Rasa Manjari, Pulavar puranam, Thondaman-dala Sathakam, Tamil Navatar Chariyam, Pandiya Mandala Sathakam, all these works which narrate the life of Kamban are a tissue of lies and perhaps their narration may even belittle the greatness of the mighty singer of the epic. The impression which one gathers of the personality of the author through his writings is far more authentic than the life recorded in the spurious legends.

Adittan was his father and he was born at Thiruvazhundur in the Chola Mandalam. His patron was Sadaiyappa Vallal of Thiruvannamallur, whose praises he sings in his epic in ten places as a mark of his deep sense of gratitude. The epic seemed to have been sung in Panguni Uttaram at the temple of Srirangam. "His work will receive the seal of the Lord's approval only when he sings in praise of Sadagopan"—thus Ranganatha spoke through the priest. The Sadagopar Anduthi was composed on the spur of the moment. Thus runs a Vaishnava legend.

His conception of a king is radically different from the traditional approach. The king according to him is but a tabernacle for the life of people. There is an adumbration of the spirit of democracy in his epic. That is why Bharathi, the poet of our national awakening, weaves an immortal wreath of praise for him.

The works that are ascribed to him are 'Saraswathi Anthathi' Eru Ezhupathu, Silai Ezhupathu, and Thirukkai Vazhakkam. The Uttara Kandam is not a work of Kamban, perhaps it was written by one Vanai Dhasan.

The stanza that begins with 'Enniya Sakabdham' throws light on the date of Sadayappa Vallal. Some conclude from this that Kamban belonged to the 9th Century A.D. From his dealings with Raja Raja Cholan and Kulotunga II and Prathaparudran, an Andhra King, others arrive at the conclusion that he belonged to the 12th Century. Still this date is a matter of acute dispute. The Vaishnavas rank him with the alvars. Periya Vachhan Pillai, a prince of commentators, in his Edu cites the lines of Kamban. From this one may gather that Kamba Ramayana was widely popular in the 13th Century A.D.

Kamban breathed his last at Nattarasankottai and there is a tomb raised to immortalize his memory. Many scholars like T. K. Chidambaranatha Mudaliar are of opinion that the Kamba Ramayana is tampered with, and it is very difficult to winnow the genuine from the false ones. 10,560 stanzas, 113 padalams and six kandas comprise the printed edition now available.

Mighty as the work of Kamban is, it is not chanted as a work of devotion like Valmiki. Perhaps devotees consider that Valmiki's Ramayana is more sacred as it is more authentic.

I have rendered Kamban's Balakandam in Sanskrit. I have taken into consideration all the remarkable changes which Kamban has introduced in his epic and I have also paid attention to the flights of his imagination which takes us to new scenes and situations. I have supplied the links of the story so that the thread of the narrative may be maintained even trespassing the limits which I have fixed for myself. I am afraid I might be repeating what Valmiki himself has sung in his full-throated ease. What I have attempted here is a translation of pure unalloyed Kamban.

The Balakandam which comprises 1,396 stanzas has dwindled into 450 verses in my translation. I have added

a section in English dealing with Kambar's handling of Valmiki's Balakandam and it will be of great value for a comparative estimate of the two great poets. The corresponding Tamil text also graces my translation. The translation of Ayodhya Kandam is in print. Other kandams also will soon see the light of day. Each Kandam may cost a thousand rupees. I have launched on this task hoping that ardent lovers of Sanskrit will lend me their warm support.

I heartily thank Shri N. Mahalingam, M.L.A., Pollachi, for his generous donation of a thousand rupees towards the expenses of the entire printing of my translation of one Kanda.

My thanks are due to Shri T. V. Viswanatha Ayyar, Advocate, Mylapore, Shri T. L. Venkatarama Ayyar, Retired Supreme Court Judge, Madras, Shri T. S. Narayana Ayyar, Auditor, Mysore and Shri K. Srinivasan, Advocate, Royapettah, Madras, who have readily helped me in my great venture.

I owe a deep debt of gratitude to my Guru, Maha Vidwan Uttamur Veeraraghavachariar, Swami, for the wholesome suggestions, apt alterations and beautiful touches which he has made in my translation.

I am much indebted to Dr. C. P. Ramaswami Ayyar, Vice-Chancellor, Annamalai University, for his charming foreword and I can never forget Dr. Sampurnanand, Governor of Rajasthan, Dr. K. N. Katju, Former Chief Minister of Madhya Pradesh, Sri C. R. Pattabhiraman, Deputy Minister for Information and Broadcasting, New Delhi, Shri K. M. Munshi, Bharathiya Vidya Bhavan, Dr. B. R. Sarma, Director, Kendriya Sanskrit Vidhya Peetham, Thirupathi, for their words of appreciation and encouragement.

No. 25 Burkit Rd.,

S. N. Srirama Desikan.

* MADRAS-17

Dated : 24-10-1964.

THE POINTS OF DIFFERENCE IN THE RAMAYANAS OF VALMIKI AND KAMBAN (BALAKANDA).

KAMBA RAMAYANA.

BALA KANDA.

It is well known that the Kamba Ramayana contains deviations from the original, Valmiki Ramayana, in many particulars and displays a wealth of original poetic fancy. They are set down here padala by padala*.

1. RIVER PADALA.

(Chapter describing the River Sarayu)

In this padala of twenty stanzas, the greatness and the grandeur of the River Sarayu are set forth. Valmiki makes mention of the River Sarayu but does not elaborately treat of its greatness. He contents himself with telling that Ayodhya was situated on the banks of the River Sarayu. This elaboration is Kamban's creation.

2. COUNTRY PADALA.

(Chapter describing the Kosala Country.)

This padala consisting of sixty-one stanzas tells of the greatness of the Kosala country. Valmiki describes Kosala in the fifth sloka of the fifth sarga, as the land of wealth and plenty lying on the banks of the Sarayu. Kamban has expanded this idea magnificently in sixty-one stanzas in a variety of ways with a masterly poetic genius. This padala is also an elaboration which is Kamban's creation.

3. CITY PADALA.

(Chapter describing the City of Ayodhya)

In the seventy-five stanzas of this padala, the greatness of the city of Ayodhya ruled over by Emperor Dasaratha and of its people is described. Valmiki has given a succinct description of it in the eighteen stanzas beginning with the

---

* Padala is the Tamil equivalent of sarga or chapter.

sixth stanza in the fifth sarga. It is noteworthy, however, that Kamban has woven the elaborate description with his own original poetic skill, fervour and imagination. Yet, no additional matter has been included in this padala.

4 STATECRAFT PADALA

(Chapter dealing with the nature of Dasaratha's rulership)

This padala treats of the fair and just reign of Dasaratha in twelve stanzas. This is an abridgement of Valmiki's detailed sketch of the same topic in sargas six and seven of his Ramayana. By way of depicting the greatness of the people and the worthiness of the ministers, Valmiki has highlighted the excellence of Dasaratha's reign. Yet, there are differences which the discerning reader can note in the two compositions. These well indicate the depth of poetic vision and purpose of Kamban.

Valmiki's Ramayana, in its first four chapters, contains an account of the birth of the poem, how it spread in the world, a brief summary of the story, and an account of how it was sung at Rama's court by Lava and Kusa and won the appreciative approbation of Sri Rama himself. These are distinctive to the original poem of Valmiki. And hence Kamban has not treated of these in his work.

5 INCARNATION PADALA.

(Chapter dealing with the birth of Sri Rama and the incidents leading thereto)

This padala contains 137 stanzas. In this, Dasaratha, hapless at his childlessness, makes his plight known to his preceptor Vasishtha. This request makes Vasishtha remember that once in the dim past the Devas, victims of the harassment of Ravana, sought the grace of the supreme Lord Narayana and that he promised redress to them by his incarnation on earth. He therefore advises Dasaratha to invite the sage Risyasringa and perform with his guidance the Aswamedha Yagna for achieving his desire. He recounts the life history of the sage. Acting on the advice of his preceptor, Dasaratha performs the yagna and is blessed.

with sons This, in brief, is the story of this padala This is based on the detailed account of these incidents in sargas 8 to 18 (up to sloka 36) of Valmiki Ramayana Kamban's attempt is thus a skilful abridgement incorporating notable differences in certain details

1 In the Valmiki Ramayana, Dasaratha himself decides to perform the Aswamedha Yagna and informs Vasishtha through Sumantra about his decision They approve of it Then Sumantra takes Dasaratha aside and recounts how long ago he had heard sage Sanatkumara inform his fellow sages that a sage called Risyasringa will be born and that Dasaratha will perform a yagna with his help and get four sons as a result Sumantra also details what he had heard of the history of Risyasringa According to Valmiki Ramayana therefore, Dasaratha performs the yagna with the full knowledge of the divine secret that he will be getting four sons thereby But in Kamban's Ramayana sage Vasishtha keeps the fact of the Lord's promise of protection to the Devas (harassed by Ravana) in his own mind and without divulging it to Dasaratha narrates briefly the story of Risyasringa and asks the king to perform the yagna According to Kamban Dasaratha was not aware of the divine secret that he was going to get four sons or that the Lord himself was going to be born as his son

2 The information that the Devas sought the protection of Lord Vishnu is mentioned in the beginning itself of this padala Even that is not a narrative of what actually took place but what sage Vasishtha recalled to his mind But in the Valmiki Ramayana Brahma and the Devas who had come to the Putrakameshti yagna performed after the Aswamedha yagna to receive their shares of the sacrificial oblations seek the protection of Lord Vishnu when He manifested Himself there who gives them his assurance All this takes place in the sacrificial site itself though the king and the sages assembled there could not sense what was taking place between the Devas and Brahma and Lord Vishnu

3 The two Ramayanas differ in their account of the representation of the Devas and Lord Vishnu's assurance of protection According to Valmiki, the Devas who had

sixth stanza in the fifth sarga. It is noteworthy, however, that Kamban has woven the elaborate description with his own original poetic skill, fervour and imagination. Yet, no additional matter has been included in this padala.

4 STATECRAFT PADALA

(Chapter dealing with the nature of Dasaratha's rulership)

This padala treats of the fair and just reign of Dasaratha in twelve stanzas. This is an abridgement of Valmiki's detailed sketch of the same topic in sargas six and seven of his Ramayana. By way of depicting the greatness of the people and the worthiness of the ministers, Valmiki has highlighted the excellence of Dasaratha's reign. Yet, there are differences which the discerning reader can note in the two compositions. These well indicate the depth of poetic vision and purpose of Kamban.

Valmiki's Ramayana, in its first four chapters, contains an account of the birth of the poem, how it spread in the world, a brief summary of the story, and an account of how it was sung at Rama's court by Lava and Kusa and won the appreciative approbation of Sri Rama himself. These are distinctive to the original poem of Valmiki. And hence Kamban has not treated of these in his work.

5 INCARNATION PADALA.

(Chapter dealing with the birth of Sri Rama and the incidents leading thereto)

This padala contains 137 stanzas. In this, Dasaratha, hapless at his childlessness, makes his plight known to his preceptor Vasishtha. This request makes Vasishtha remember that once in the dim past, the Devas, victims of the harassment of Ravana, sought the grace of the supreme Lord Narayana and that he promised redress to them by his incarnation on earth. He therefore advises Dasaratha to invite the sage Risyasringa and perform with his guidance the Aswamedha Yagna for achieving his desire. He recounts the life history of the sage. Acting on the advice of his preceptor, Dasaratha performs the yagna and is blessed

with sons This, in brief, is the story of this padala This is based on the detailed account of these incidents in sargas 8 to 18 (up to sloka 36) of Valmiki Ramayana Kamban's attempt is thus a skilful abridgement incorporating notable differences in certain details

1 In the Valmiki Ramayana, Dasaratha himself decides to perform the Aswamedha Yagna and informs Vasishtha through Sumantra about his decision They approve of it Then Sumantra takes Dasaratha aside and recounts how, long ago, he had heard sage Sanatkumara inform his fellow sages that a sage called Risyasringa will be born and that Dasaratha will perform a yagna with his help and get four sons as a result Sumantra also details what he had heard of the history of Risyasringa According to Valmiki Ramayana, therefore, Dasaratha performs the yagna with the full knowledge of the divine secret that he will be getting four sons thereby But in Kamban's Ramayana sage Vasishtha keeps the fact of the Lord's promise of protection to the Devas (harassed by Ravana) in his own mind and, without divulging it to Dasaratha, narrates briefly the story of Risyasringa and asks the king to perform the yagna According to Kamban, Dasaratha was not aware of the divine secret that he was going to get four sons or that the Lord himself was going to be born as his son

2 The information that the Devas sought the protection of Lord Vishnu is mentioned in the beginning itself of this padala Even that is not a narrative of what actually took place but what sage Vasishtha recalled to his mind But in the Valmiki Ramayana, Brahma and the Devas who had come to the Putrakameshti yagna performed after the Aswamedha yagna to receive their shares of the sacrificial oblations seek the protection of Lord Vishnu when He manifested Himself there, who gives them his assurance All this takes place in the sacrificial site itself though the king and the sages assembled there could not sense what was taking place between the Devas and Brahma and Lord Vishnu

3 The two Ramayanas differ in their account of the representation of the Devas and Lord Vishnu's assurance of protection According to Valmiki, the Devas who had

come to receive their shares of the sacrificial oblations at Dasaratha's yagna, represent their grievance against Ravana to Brahma and, when Brahma assures them of help, Lord Vishnu manifests Himself there. The Devas pray to Lord—Vishnu that He should incarnate Himself as the four sons of Dasaratha and rid them of Ravana's harassment. The Lord promises that He would be born as a man in this world and live there for 11,000 years and remove the fear of Ravana. But He does not explicitly reveal the secret that He is going to incarnate Himself as the son of Dasaratha. Then Lord—Vishnu disappears. After this, Brahma orders the Devas to be born as monkeys to help the Lord's incarnation, and he and the Devas then depart. Kamban's version is this: The Devas represent their grievance to Paramasiva who along with Brahma pray to Lord Vishnu who then appears before them seated on Garuda his vehicle, promises relief to the Devās, and tells them that He will incarnate as Rama the son of Dasaratha and that his sankha (conch), chakra (discus) and Adi Sesha will be born as Satrughna, Bharata and Lakshmana respectively, and Himself asked the Devas to take birth as Vanaras (monkeys) to help Him. After Lord Vishnu's departure Brahma too asks the Devas to take birth as vanaras, as ordered by Lord Vishnu.

4 According to Valmiki, a weird creature emerges from the sacrificial bowl of fire holding a silver lidded golden vessel containing divine payasam and hands it to the king with an injunction to give it to his wives, and disappears. Kamban has the incident thus: A weird creature comes out of the sacrificial bowl of fire holding a golden pot containing some food as potent as Amrita, places it silently before the king and vanishes. Risyasringa asks the king to distribute it to his wives in the order of their ages.

5 In the mode of distribution of the divine stuff too, Kamban gives a different version. Valmiki says that Dasaratha gave half of the payasam to Kousalya, half of half (i.e. one fourth) to Sumitra, and half of one fourth (i.e. one-eighth) to Kaikeyi and again the remaining one-eighth to Sumitra. Kamban says that the king distributed the divine stuff equally to Kausalya, Kaikeyi and Sumitra.

respectively in that order and then gave what was left over in the vessel to Sumitra

6 Valmiki clearly mentions that Rama was born in the month Chitra i.e., twelfth month after their taking of the payasam, on the ninth day of the fortnight Kamban makes no mention of this

7 Both Valmiki and Kamban agree in the native lagnas and nakshatras of Rama and Bharata But in the lagnas and nakshatras of Lakshmana and Satrughna there is variation Valmiki has it that the two were born in Kataka lagna in the star Aslesha But according to Kamban, Lakshmana's birth lagna and star are Kataka and Aslesha while the rasi and star of Satrughna are Simha and Makha

8 Kamban mentions that, as soon as he came to know of the birth of sons to him through the nurses, the king invited talented seers to his presence and asked them to cast their horoscopes There is no mention of this in Valmiki's Ramayana

9 Dasaratha gets the chowla and upanayana of his four sons performed with sage Vasishtha's help They learn the sastras under the sage Every evening Rama and Lakshmana go to the hermitages of the sages to do obeisance to them and on their way back enquire of the welfare of the people they meet These find a place in Kamban's Ramayana but not in Valmiki's

6 GUARDIANSHIP PADALA

(Chapter dealing with the entrusting of Rama to Visvamitra)

This padala is so named because it tells of Dasaratha's handing over Rama and Lakshmana to the tutelage of sage Visvamitra Being unable to perform his yagna unhindered because of the trouble given by the rakshasas, Visvamitra came to Dasaratha and praised him The king was pleased and enquired what the sage wanted Visvamitra asked the king to send his eldest son Rama with him to protect his yagna from the ravages of the rakshasas This puts the king in great grief but sage Vasishtha intervenes and advises the king to send Rama with Visvamitra And the sage

sets out from Ayodhya with Rama and Lakshmana, reaches the bank of the Sarayu. Spending the night there, they cross the river in the morning and see a grove on the way. Rama enquires about that grove. This is the subject-matter of the 24 stanzas in this padala.

This briefly follows the account given in Valmiki Ramayana from the 37th sloka in the 18th sarga to the 8th sloka in the 23d sarga, with a few variations.

1. Valmiki has it that Visvamitra came into Dasaratha's court when he was in the throne amidst his relatives and purohitas and was discussing about the marriage of his sons. It is not so in Kamban's version.

2. When Dasaratha heard Visvamitra's request for sending Rama with him, the king felt great grief and offered to go and fight the rakshasas himself and then enquires about the names and prowess of the rakshasas on which Visvamitra briefly mentions the prowess of Ravana and says that Subahu and Maricha who had been deputed by him cause great hindrance to the yagna. This is the account in Valmiki's Ramayana. But Kamban's Ramayana simply says that the sage asked for Rama to be sent with him mentioning merely that the rakshasas were hindering his yagna. The king's question about the rakshasas and the sage's mention of Ravana, Subahu and Maricha in reply thereto, do not find a place in Kamban's Ramayana.

3. In Valmiki's Ramayana, the king pays a tribute to the sage and offers, of his own accord, to do what he desires. But Kamban says that only after the sage praised the king, the king enquired what the sage wanted. The fact of the king's excessive praise and promise found in Valmiki's account does not find a place in Kamban's account.

4. Sage Visvamitra mentions the names of Subahu and Maricha and asks Dasaratha to send Rama to conquer them. So says Valmiki. According to Kamban, Visvamitra does not mention the names of the rakshasas but merely asks Dasaratha to send Rama to conquer the rakshasas.

Valmiki describes the request of the sage and the sorrowful reply of Dasaratha in four sargas. Kamban abbreviates it in the space of two stanzas.

5 The request of the sage and the reply of the grief-stricken king are dealt with elaborately by Valmiki in four sargas. Kamban briefly disposes of the idea in 2 stanzas.

6 Vasishtha speaks of the greatness of Viswamitra and advises the king to send his sons without fear with Viswamitra. This is Valmiki's version. But Kamban merely says that Vasishtha told the king that it will be good to the princes if they are sent with the sage. Vasishtha's description of Viswamitra's greatness is not found in Kamban's version.

7 Valmiki specifically mentions that as the sage went away with the princes, he went first, Rama went behind him and Lakshmana came last. Kamban does not mention this order but says generally that the princes followed the sage.

8 Valmiki has it that the sage spent the night on the bank of the Sarayu with the princes and that the next morning the princes beheld the confluence of the Sarayu with Ganga (Ganges) and an asrama there even before crossing the river, and that Rama asked whose hermitage it was. In the shape of answering the question Viswamitra gives the story of Kamasrama. But Kamban makes Viswamitra tell the story of Kamasrama, in the next padala in reply to Rama's enquiry about a grove after crossing the river Ganges, the next morning.

9 From here to the end of Ahalya padala, as in Valmiki's original, we can find many side stories. The readers can well understand, as they proceed further, the variations in Kamban's Ramayana relating to the current of the original story, the order of the narration of the side stories, the spots of their narration, the route of Viswamitra's sojourn to his hermitage with the princes. They are dealt with in order below.

7 THATAKA-DESTRUCTION PADALA

(Chapter describing the slaying of Thataka)

This padala deals with the destruction of Thataka and the protection of Visvamitra's yagna by Rama and Lakshmana. Visvamitra tells Rama that that grove was the spot where Lord Siva burnt Kama (Manmatha) to ashes by opening his third eye. They spend the night there and the next day reach a desert. To safeguard the princes from the heat, the sage initiates them into two mantras called *Bala* and *Athibala*. He then narrates briefly the stories of the desert and of Thataka, a cruel rakshasi, who destroyed the grove that had stood there and persuades Rama to destroy her, which Rama does. This story is narrated in 76 stanzas in this padala. This encompasses Valmiki's account from the 9th sloka of the 23rd sarga to the 26th sarga.

The variations notable in this padala are

1 Valmiki says that the sage's description of Kamasrama was before they crossed the river Ganges, but according to Kambar it takes place after the crossing of the river.

2 Valmiki says that Visvamitra initiated Rama and Lakshmana into the mantras, *Bala* and *Athibala* for their complete welfare on the evening of the first day of their setting out from Ayodhya on walking to the bank of the Sarayu, a yojana and a half from the city. But Kambar says that Visvamitra taught Rama the mantras so that he may not be affected by the heat when they were approaching Thatakavana the next day after that on which the sage narrated the story of Kamasrama after crossing the Sarayu. According to Kambar they were on the bank of the Sarayu on the night of the first day, at Kamasrama on the night of the second day, and the instruction in the mantras took place on the morning of the third day of their starting from Ayodhya.

3 In mentioning the previous history of Thatakavana Valmiki states that Indra, pleased at his release from his curse at the Thatakavana, called the spot Malada and Karusa and so it became a dense forest and that it was made desolate by Thataka. Kambar makes no mention of Indra's part in it but only states the desolation of the dense forest by Thataka.

4 From the 25th and 26th slokas of the 20th sarga and the 8th and 9th slokas of the 25th sarga of Valmiki Ramayana we learn that Maricha was the only son of Sunda through Thataka and that Subahu was the son of Upasunda. But Kamban states clearly that Maricha and Subahu are the sons of Thataka.

5 According to Kamban, Sunda tormented the sage Agastya and was killed by him. Then Thataka went with her two sons to torment the sage, and the three were cursed by him to become rakshasas. But in Valmiki Ramayana, the fact of the killing of Sunda by Agastya is not found. There is only the mere mention that Agastya cursed Thataka and Maricha to become rakshasas.

6 Kamban narrates that Maricha and Subahu went to and befriended Sumali, the father-in-law of Ravana, and were acclaimed as his uncles by Ravana. This does not find a place in Valmiki's work.

7 Kamban says that Rama fought with and killed Thataka. There is no mention of Lakshmana. But Valmiki says that Rama cut off her hands while Lakshmana cut off her ears and nose, thus showing that both the princes fought with her.

8 The sage Visvamitra observes that Rama was hesitant to kill Thataka as she was a woman and exhorts him to have no such chivalrous fear and to kill her. This is Kamban's version. But Valmiki says that the sage narrated Thataka's story and of his own accord, exhorted Rama not to mind the fact of her being a female but to kill her.

9 According to Valmiki, hearing the sound of the striking of the tensed bowstring of Rama's bow, Thataka rushed out of her cave to face Rama. But Kamban's version is that Rama asked the sage where Thataka was and, before he could finish replying that the neighbouring hill was her abode, she stood before Rama.

10 Valmiki states that the sage advised Rama to kill Thataka before the evening set in as the strength of the rakshasas would increase after sunset. This does not find a place in Kamban's story.

11. Kamban says that after the slaying of the rakshas, the Devas requested the sage to bless Rama with divine astras. Valmiki gives the additional information that the astras were the sons of the sage Brisasva.

12. In Valmiki's story it is said that before the actual initiation into the mantras of the astras, the sage and the princes spent a night in Thatakavana. But in Kamban's story it appears that they proceeded without spending the night there.

which the sage does. This account is described in detail by Valmiki in 2 sargas. Kamban treats of this in 2 stanzas, and does not mention the request of Rama to the sage to teach him the samhara astras.

2 Valmiki's account that Rama took the sage's permission and taught Lakshmana all the astras he had learnt, does not find a place in Kamban's account.

3 After proceeding ~~two to three~~ they approached the river Kowsiki, and a loud ~~sa~~ narrated heard. Rama enquires what it was and the sage ~~ance~~ of was due to the confluence of the Gomathi river with ~~the~~ Sarayu. This is Kamban's version. Valmiki places the question and answer before the destruction of Thataka, in midstream as they were crossing the Ganges. There the sage says that the sound was due to the confluence of Sarayu with the Ganges.

4 According to Kamban, Visvamitra gives a brief account of his life and that of the river Kowsiki before reaching Siddhasrama. Valmiki says that the account of the river Kowsiki was given on the way to Mithila, after the completion of his yagna on the banks of the river Sona by Visvamitra by way of reply to Rama's enquiry about the grove there.

5 Differences are found in the two Ramayanas in their accounts of Vamana Avatar (incarnation). Valmiki says that the sage Kasyapa with his wife Dithi made penance to Lord Vishnu for the birth of a child, and that Vishnu, pleased with the penance, promised to be born as their son. Later Lord Vishnu himself performed penance there and concluded it successfully, and hence the spot came to be called Siddhasrama, according to the injunction of Kasyapa. This account is not seen in Kamban. Kamban contents himself with mentioning the incarnation of Vamana and omits to mention Kasyapa's part in it.

6 The Devas inform Lord Vishnu (born as Vamana) that Bali is gifting away whatever is asked for at his yagna and plead with the Lord to go to Bali and ask for something and help them, which the Lord does. This is Valmiki's account. This incident is not found in Kamban's work.

However, there is a detailed account of the conversation between Vamana and Bali, but, Valmiki disposes of it in one sloka

7 When Bali was about to give away to Vamana the entire world, his Guru, Sukracharya comes there and points out that it is all divine deception, and asked him not to be deceived for Lord Vishnu himself has come there as Vamana, and tries to stop the gift, but Bali argues that his Guru is wrong. This argument ~~alone~~ is dealt with in 7 stanzas. This is extra in Kamban's work.

8 Visvamitra is ~~in~~ YAGNA of silence before beginning the yagna. Rama asks ~~him~~ when the rakshasas are expected to come. Visvamitra is silent but the other sages inform him that the yagna will go on for six days and asked him to guard the yagna during all the time. As Rama is attentively doing so, on the sixth day Subahu and Maricha came there with other rakshasas to pollute it. This is what Valmiki says. According to Kamban, to Rama's question neither Visvamitra nor the other sages reply. So Rama goes out and looks up at the sky and sees the rakshasas showering fire, missiles, stones and blood. While Valmiki says that the attack came on the sixth day, Kamban says that it came as soon as the yagna began on the first day itself.

9 On the approach of the rakshasas the sages, in fear, sought refuge in Rama and then Rama destroyed them. So says Valmiki. This is not found in Kamban's work.

10 Valmiki has mentioned that the rakshasas showered blood on the sacrificial fire which then blazed forth more brilliantly. But Kamban has skilfully changed the version and said that Rama by his powers of archery shot his arrows and wove them into a sort of canopy over the sacrificial fire to prevent the rakshasas showering blood on the sacrificial fire.

11 According to Valmiki at the conclusion of the yagna Visvamitra says as one man to another, to Rama, "You have successfully carried out the words of your Guru, and my yagna has been performed well. You have hence made the name of Siddhasrama a true one." But according to Kamban, Visvamitra says to Rama, "To help me to

perform my yagna well, is mere child's play to you who has swallowed the whole world. This is only a token of your greatness." These words show Visvamitra had understood the divine nature of Rama and has praised him as such.

9 AHALYA PADALA

(Chapter describing the release of Ahalya from her curse)

Visvamitra and the princes walk to the bank of the river Sona and spend the night in a grove there. Rama asks for its history and Visvamitra narrates the episode of the churning of the ocean, the penance of Dithi, sage Kasyapa's wife, in the grove, and points out to a pond there as the spot where as a child Lord Muruga grew up. They reach the bank of the Ganges and the sage tells its history to Rama. They cross the Ganges and enter the city of Visala and after being entertained by the king of Visala enter the bounds of Mithila. There Ahalya, who was invisible, gets back her visible form. Rama entrusts her to sage Gautama. Proceeding further, Rama has a view of the beautiful city of Mithila. This is the substance of this padala of 86 stanzas. This deals of the matter set out in detail in sargas 32 to 49 of Valmiki's Ramayana.

1 In Kamban's Ramayana, the churning of the ocean and the penance of Dithi are described at night on the bank of the river Sona by the sage to Rama before crossing the Ganges to enter Visala. But in Valmiki's account the sage's making of the narration is after the crossing of the Ganges and entering the environs of Visala. He gives the additional information that Indra spoiled Dithi's penance there.

2 Indra's wealth disappeared under the sea on account of the curse of sage Durvasa. To get it back the Devas churned the ocean. This is Kamban's version of the churning of the ocean. Valmiki's version is that the Devas and the Asuras churned the ocean to get the Amrita (or Nectar) to become immortal.

3 Valmiki mentions that the churning of the ocean took place in Kritha Yuga. Kamban makes no mention of it.

However, there is a detailed account of the conversation between Vamana and Bali, but, Valmiki disposes of it in one sloka

7 When Bali was about to give away to Vamana the entire world, his Guru, Sukracharya comes there and points out that it is all divine deception and asked him not to be deceived for Lord Vishnu himself has come there as Vamana, and tries to stop the gift, but Bali argues that his Guru is wrong. This argument ~~alone~~ is dealt with in 7 stanzas. This is extra in K^{am}ba's work.

8 Visvamitra takes a long time of silence before beginning the yagna. Rama asks ~~him~~ when the rakshasas are expected to come. Visvamitra is silent but the other sages inform him that the yagna will go on for six days and asked him to guard the yagna during all the time. As Rama is attentively doing so on the sixth day Subahu and Maricha came there with other rakshasas to pollute it. This is what Valmiki says. According to Kamban, to Rama's question neither Visvamitra nor the other sages reply. So Rama goes out and looks up at the sky and sees the rakshasas showering fire, missiles, stones and blood. While Valmiki says that the attack came on the sixth day, Kamban says that it came as soon as the yagna began on the first day itself.

9 On the approach of the rakshasas the sages in fear, sought refuge in Rama and then Rama destroyed them. So says Valmiki. This is not found in Kamban's work.

10 Valmiki has mentioned that the rakshasas showered blood on the sacrificial fire which then blazed forth more brilliantly. But Kamban has skilfully changed the version and said that Rama by his powers of archery shot his arrows and wove them into a sort of canopy over the sacrificial fire to prevent the rakshasas showering blood on the sacrificial fire.

11 According to Valmiki at the conclusion of the yagna, Visvamitra says, as one man to another, to Rama, "You have successfully carried out the words of your Guru, and my yagna has been performed well. You have hence made the name of Siddhasrama a true one." But according to Kamban, Visvamitra says to Rama, "To help me to

perform my yagna well, is mere child's play to you who has swallowed the whole world. This is only a token of your greatness." These words show Visvamitra had understood the divine nature of Rama and has praised him as such.

9 AHALYA PADALA

(Chapter describing the release of Ahalya from her curse)

Visvamitra and the princes walk to the bank of the river Sona and spend the night in a grove there. Rama asks for its history and Visvamitra narrates the episode of the churning of the ocean, the penance of Dithi, sage Kasyapa's wife, in the grove, and points out to a pond there as the spot where as a child Lord Muruga grew up. They reach the bank of the Ganges and the sage tells its history to Rama. They cross the Ganges and enter the city of Visala and after being entertained by the king of Visala, enter the bounds of Mithila. There Ahalya, who was invisible, gets back her visible form. Rama entrusts her to sage Gautama. Proceeding further, Rama has a view of the beautiful city of Mithila. This is the substance of this padala of 86 stanzas. This deals of the matter set out in detail in sargas 32 to 49 of Valmiki's Ramayana.

1 In Kamban's Ramayana, the churning of the ocean and the penance of Dithi are described at night on the bank of the river Sona by the sage to Rama before crossing the Ganges to enter Visala. But in Valmiki's account the sage's making of the narration is after the crossing of the Ganges and entering the environs of Visala. He gives the additional information that Indra spoiled Dithi's penance there.

2 Indra's wealth disappeared under the sea on account of the curse of sage Durvasa. To get it back the Devas churned the ocean. This is Kamban's version of the churning of the ocean. Valmiki's version is that the Devas and the Asuras churned the ocean to get the Amrita (or Nectar) to become immortal.

3 Valmiki mentions that the churning of the ocean took place in Kritha Yuga. Kamban makes no mention of it.

4 Valmiki narrates the story of the birth and growth of Lord Muruga and follows it up in detail, with the story of the Ganges in reply to Rama's question on the bank of the Ganges. Kamban contents himself with saying that the sage simply pointed out a spot as the Sravana pond i.e., the pond where Lord Muruga grew up without telling of his birth and growth after the narration of the churning of the ocean, on the bank of the Sona before reaching the Ganges.

5 When the three reach Visala, the sage tells Rama about the great Mithila and of the dynasty of its ruler. The king receives them respectfully and enquires who the youths are whereon the sage tells of their vanquishing the rakshasas at Siddhasrama. This is the account of Valmiki. Kamban mentions only that the king welcomed them well and omits the rest of the account.

6 Kamban omits the account of Valmiki that the sage and the princes spent the night in Visala.

There are differences about the Ahalya episode too in the two Ramayanas.

7 Kamban says that they saw a stone in an elevated place in a treeless plain adjoining Mithila. But Valmiki says they found an uninhabited hermitage in a grove adjoining Mithila.

8 Valmiki has it that Rama enquired of Visvamitra the reason for the hermitage being untenanted. The sage told him that the sage Gautama had so cursed his wife Ahalya, and brought Rama to the hermitage and asked him to release her from the curse. Kamban's version is that the dust raised by Rama's feet fell on the stone in the plain and Ahalya got back her form having been released from the curse. Visvamitra tells Rama that she was Ahalya, whereon Rama asks for her story which the sage then describes.

9 Kamban says that Indra artfully arranged for the departure of the sage Gautama from his hermitage, and then got in. Valmiki says that he was waiting till the opportune moment and then entered the hermitage.

10 According to Valmiki, sage Gautama infuriated at the infamy of Indra cursed that he should become scrotumless, and at once his scrotum fell off. Kamban has it differently. According to him the curse was that Indra should get the female marks of a thousand women.

11 Gautama's curse to his wife was that she should live on air, lie on the sand, and spend an invisible life till she was released of her curse by the dust of Rama's feet, when she should worship him and get back her form. These are Valmiki's words. Gautama himself tells of the method of release from the curse without Ahalya asking about it. But Kamban says that Ahalya turned into stone the moment Gautama cursed her, and entreats him to tell her when she will be released of the curse. Then the sage tells her about it.

Kamban does not mention the fact that Gautama set off to the Himalayas to do penance after cursing his wife, which Valmiki mentions. Valmiki does not mention the fact that Visvamitra asked sage Gautama to take back his wife, which is mentioned by Kamban.

12 Kamban omits the statement of Valmiki that Ahalya knowing that the visitor was not her husband agreed to indulge in pleasure with him out of a sense of vanity that the Great Indra, the Lord of the Devas himself had come there bewitched by her beauty.

13 The Devas pleaded to the Pitri Devatas to remove this disability of Indra (as a result of Gautama's curse), and they gave Indra a sheep's scrotum. This is Valmiki's version. The Devas with Brahma approached Gautama to release Indra from his curse, whereon he turned the thousand female marks into a thousand eyes. This is Kamban's account.

14 Rama advised Ahalya to obey her lord dutifully. This piece of information is found in Kamban's work but not in Valmiki's.

15 The information found in Kamban's work that on the unexpected return of Gautama to his ashrama, Indra

-escaped from there in the shape of a cat, is not found in Valmiki's work

It is clear from Valmiki's work that Visvamitra narrated the story of the river Kowsiki on the bank of the river Sona, the stories of the Ganges and of Muruga on the banks of the Ganges, and the story of the churning of the ocean on reaching Visala. But Kamban has it that the sage narrated the story of the churning of the ocean during their stay at the grove on the bank of the river Sona, and the story of the Ganges on the bank of the Ganges.

10 VIEW OF MITHILA PADALA.

(Chapter describing the beauty of Mithila)

This padala tells of the entry of the sage and the princes into Mithila and of their enjoying its beauty.

Kamban has followed Valmiki's version with but a few changes and original creations of his own and including most of the side stories till the time the three reached Mithila. The changes in the side stories are slight and not much material, being only changes in their order or in the personages telling the stories. The River Padala and Country Padala are Kamban's own creations. There is no necessity for change in them. The Bala Kanda of Valmiki contains 77 sargas. Kamban's Bala Kanda contains 1,396 verses. The major part of the Bala Kanda story (i.e. its first 50 sargas) is disposed of by Kamban in 552 stanzas ending with the Ahalya padala. The story in the remaining 27 sargas of Valmiki's Bala Kanda are dealt with in 835 stanzas (i.e. in the last 13 padalas beginning with Mithila-view padala) rather elaborately. These figures will show that Valmiki was interested in enjoying the boyhood stage of Sri Rama and was intent upon getting him married early. On the other hand it will be seen, that Kamban desired to enjoy the youthful stage of Rama in varied facets of poetic fancy and hence delayed the marriage of Sri Rama.

Except for a padala or two, most of the remaining padalas in Kamban's Bala Kanda are original creations of Kamban. It will be seen that the poet is beginning to show

his poetic skill and fancy from this padala. It may be safely remarked that they have reached a high water mark in this, the Mithila-view padala. Those who want to appreciate and enjoy the thrill of Kambar's poetic genius, creative fervour, and the excellence of his poetry must go through this and the succeeding padalas, in the Balakanda. Those who wonder about the need for Kambar's Ramayana will certainly revise their opinion after going through these padalas.

The substance of this padala —The sage and the princes enter Mithila and traversing the royal path feast their eyes on the beauty of the city, its shops, festivities, dance halls, games and swings. They see lovely Sita standing in the girls' storey above the zenana of Janaka's palace. Rama and Sita eye each other with amorous glances and fall in love. Rama proceeds with the sage but Sita is tormented with love pangs. Her associates comfort her but Sita thinks of Rama and prates. Her love pangs increase and the friends' comforting go in vain. The moon comes up. Sita blames him in her love-lorn state. Learning of the arrival of the sage, Janaka receives the three with due respect and arranges for their stay in a mansion, and departs. There, Satyananda, the priest of Janaka, comes to see them. Visvamitra narrates the story of Rama's sojourn including the release from her curse of Ahalya. Satyananda praises Visvamitra and narrates to Rama the story of Visvamitra's life in Visvamitra's presence in detail. Kambar does this in 59 stanzas. Then Satyananda departs. Then the sage and the princes retire for the night. Rama, who is now alone, thinks of Sita, becomes love-lorn and prates and remains all at-ease. In the morning the three get up and go to Janaka's yagna sala. Janaka receives them and makes them seated. Entraptured by the enchanting handiomeness of the princes, Janaka asks Visvamitra who they are. The sage replies that they are the sons of Dasaratha who have come to witness the yagna and desire to see the bow of Siva.

The first 82 stanzas of this padala of 157 stanzas constitute the original creation of Kambar. The contents of stanzas 83 to 140, (i.e., the portion dealing with the story of Visvamitra) are almost similar to the ideas of Valmiki. Stan-

2as 141 to 157 tell about their meeting with Janaka and their reception at the yagna ; the ideas, except for a few minor modifications, are almost similar to those of Valmiki. This padala treats of the matter dealt with in sargas 50 to 65 of Valmiki's Ramayana Balakanda.

1. In Valmiki's account, sage Visvamitra with the princes comes to Janaka's yagna sala where Janaka receives him with the help of Satananda, and makes them seated. Then Janaka asks who the youths are, and Visvamitra relates the story of Rama up to the destruction of the rakshasas who came to pollute his yagna and the release of Ahalya from her curse. Satananda enquires about his mother Ahalya, and Visvamitra narrates what took place. Satananda praises Rama, and, in the presence of Visvamitra and Janaka, tells the story of Visvamitra. In Kamban's account, Janaka meets the sage and the princes as they come along the royal path, and arranges for their stay in a mansion and departs. Satananda comes there and learns of the release of Ahalya, from the curse and narrates to Rama, in the absence of Janaka, the story of Visvamitra.

2. While Valmiki says that Janaka enquires of Visvamitra who the youths were in the yagna sala where he first met them, Kamban says that at their first meeting Janaka went away without asking who the youths were, and did so only the next day when they came to the yagna sala, and then, as a reply, Visvamitra told the story of Rama.

3. Valmiki says that when Visvamitra told of Rama's releasing Ahalya's curse, Satananda with great interest and emotion enquired about his mother Ahalya and that Visvamitra told him about her. But in Kamban's account Satananda makes no enquiry about Ahalya even though he heard of her release from her curse from Visvamitra.

4. According to Valmiki, after Satananda's narration of Visvamitra's history, Janaka intimates that evening has set in and, after asking the sage and the princes to come the next day to the yagna, departs with Satananda. According to Kamban, when Satananda left the sage and the princes after telling the story of Visvamitra to Rama in the mansion

where they were lodged, Visvamitra and Lakshmana go to sleep while Rama thinks of Sita and prays. The next morning the sage and the princes come to the yagna sala where, in reply to Janaka's query Visvamitra narrates the story of Rama.

5. From the remark of Janaka that the sun was dipping in the west in Valmiki's account, it is clear that Sutananda finished his story of Visvamitra before sunset. But in Kamban's account it is to be inferred that Sutananda's narration in the mansion of the visitors went on till late in the night.

11. HEREDITY-NARRATION PADALA.

(Chapter in which the heredities of Dasaratha and Janaka are narrated.)

This padala gets its name from the description of the kings of the Surya Vamsa (Solar Race). There are 29 stanzas in this padala. The narration in the yagna sala of the story of the important kings of the Solar Race from its first Emperor Manu to Dasaratha, and of Rama's story upto the time of his arrival in Mithila, forms the substance of this padala.

1. Kamban's version is that Visvamitra narrated the history of the twelve famous kings of the Solar Race, from Manu to Dasaratha, and the story of Rama in brief, in the yagna sala on the second day of their arrival in Mithila and before Rama broke Siva's bow. But, according to Valmiki, this takes place after Rama breaks the bow, and after Dasaratha is sent for and comes to Mithila (i.e., 10 days after Rama's arrival in Mithila) and with Dasaratha's and Visvamitra's permission. Here Vasishtha does the narration tracing it from Brahma, Marichi and Kasyapa and brings it down to Dasaratha mentioning the names of forty Kings and dealing specially with Sriguru's greatness. Rama's story is not narrated. There is only a mention that the princes are Dasaratha's sons. Valmiki treats about this in slokas 20 to 46 of sarga 70. But Kamban tells of it earlier. So far Kamban has told the side stories displacing their order in the original of Valmiki, without changing the main story. Here Kam-

ban makes a change in the main story itself by introducing earlier what has been told later in the original.

2. According to Kamban, the narration of the story of the Solar Race is by Visvamitra in the yagna sala. According to Valmiki it takes place when Janaka is seated with his brother Kusadhwaja and vassals in the Court hall, and that the narration was by Vasishtha.

3. Vasishtha narrates the greatness of the Solar Race and exhorts Janaka to give his two daughters in marriage to Rama and Lakshmana. So runs the account in Valmiki. Kamban does not mention Vasishtha's request.

12 BOW PADALA

(Chapter describing the breaking of Siva's bow by Rama)

This padala of 66 stanzas gets its name from the fact of Rama's breaking of Siva's bow. This follows the story in sargas 66 and 67 of Valmiki's Ramayana.

On hearing Visvamitra's words, Janaka makes known his decision to give Sita in marriage only to the person who bends the great bow of Siva, and asks his servants there to fetch it, which they do. The people talk variously of the greatness of the bow and of Rama's greatness. Satananda who was there, understanding the mental anguish of Janaka as to who was going to bend the bow and marry Sita, narrates the story of Sita and that of the bow and how many princes came to bend it but went away humiliated, and announces that Sita would be given to Rama if he bent the bow. At once Rama proceeds to bend the bow. The girls of the city assembled there make various remarks at this. Rama playfully bends and breaks the bow. Meanwhile, Sita reclining on a bed of flowers in a mantapa of flint on the bank of a lotus pond is sighing in a highly love-affected condition. A companion called Neelamala rushes in dishevelled state and breaks out the news of Rama's breaking of the bow. At this Sita is transported with joy. On the advice of Visvamitra, Janaka sends emissaries to Ayodhya to invite Dasaratha and celebrate the marriage. This is the substance of this padala.

1. Kamban says that Janaka ordered four of his servants to bring the bow. They go out and the bow is brought to the hall by 60,000 persons. Valmiki's account is that Janaka asks his ministers to get the bow and they go out and the bow, kept in a huge iron box, is drawn into the hall by 5,000 persons.

2. In reply to Visvamitra's query, Janaka himself narrates the story of Sita and of the bow, according to Valmiki. Kamban says that it was Satananda who made the narration.

3. Kamban says that after Janaka gets the bow into the hall Satananda tells the stories of Sita and of the bow and asks Rama to bend the bow. Valmiki says that Janaka made the narration first, then got the bow to the hall, and spoke of the humiliation of many who attempted to break it, and promises to give Sita to Rama in marriage if he bent the bow.

4. As soon as the bow was broken, Janaka enquires of Visvamitra whether Dasaratha should be invited and the marriage performed or whether the marriage could be performed straightaway. Visvamitra replies that it would be proper only if Dasaratha is invited first. This is Kamban's version. Valmiki makes no mention of the enquiry and reply but only states that, taking Visvamitra's permission, Janaka sent emissaries to Ayodhya.

Basing the story on Valmiki's short narration, Kamban intermingles his imaginative creations and embellishes Valmiki's account. This will be evident from the succeeding padalas.

13 SOJOURN PADALA

(Chapter describing Dasaratha's journey to Mithila from Ayodhya)

This padala of 82 stanzas is so entitled because it tells of Dasaratha's sojourn to Mithila with his armies.

Janaka's emissaries reach Ayodhya and produce Janaka's epistle in the royal assembly and one of the wise men read it to the king. Immensely delighted by the news, Dasaratha asks it to be proclaimed by beat of drum that everyone

should start for Mithila, and starts with his armies and (after proceeding 2 yojanas), encamps at the base of Chandrasula Hill. This is the substance of the padala.

1. Kamban makes no mention of the fact that the emissaries reached Ayodhya after spending three days *en route* as mentioned by Valmiki.

2. Valmiki says that the emissaries told the king themselves of the news of the breaking of the bow and does not mention that an epistle was brought as said by Kamban. In one stanza Kamban makes the emissaries tell briefly what took place and hand over the epistle.

3. Valmiki has it that on hearing of the news he consulted with Vasishtha and other sages to know if the alliance with Janaka was in order and asked for their opinion, and then started for Mithila on their permission. This is not found in Kamban's account.

4. Kamban says that the armies went first, then Dasaratha's wives, then Vasishtha followed by Bharata and Sathuguna, and finally Dasaratha, on the journey to Mithila. Valmiki says that Dasaratha went with the sages and the army followed him.

5. Valmiki says that the party spent 4 days on the way and reached Mithila on the fifth day. Kamban does not give the number of days but indicates the spot where each day the party encamped, in each of four padalas called the description padala, flower picking padala, water sports padala and the disport padala respectively. In these Kamban has exhibited high imaginative skill. Kamban mentions that Dasaratha's queens were in the party about which Valmiki makes no mention.

This padala narrates the story in sarga 68 and upto the sloka 7 in sarga 69 of Valmiki's work. Kamban finishes the story within 8 stanzas of this padala and in the succeeding stanzas describes the army of Dasaratha, their joyous march, and the happy incidents on their march. This padala may therefore be regarded mostly as Kamban's own creation.

14. VIEW OF HILL PADALA

(Chapter describing the events during the trip from Ayodhya to Mithila)

This padala derives its name from the description of the various events of Dasaratha's army as it lay encamped at Chandra Sula hill. It contains 77 stanzas. There is no basis for this in Valmiki's work. Kamban has done this to invest his poem with the qualities of a Maha Kavya (or, great epic poem), by including this and the succeeding three padalas for which there is no basis in the original of Valmiki. Such additions are found in the poems, Sisupala Vadha, and Kiratarjuniya, in Sanskrit.

15. FLOWER PICKING PADALA

(Chapter describing the sports in the flower garden)

Dasaratha's army reached a flower garden after the night's stay at the base of the Chandra Sula hill. There the guls and women picked flowers and enjoyed themselves in sportive activities. In this padala of 30 stanzas Kamban treats of the matter with imaginative skill.

16. WATER SPORTS PADALA

(Chapter describing the water sports)

The women folk indulge in water games and sports with the men folk in the rivers and brooks. Kamban describes these with vivid imaginative skill in 33 stanzas.

17. DISPORT PADALA

(Chapter describing the joyful activities of Dasaratha's party)

In this padala of 67 stanzas Kamban conjures up a picture of the happy ways in which the men and women in the party after drinking intoxicating drinks disposed themselves in diverse types of pleasurable activities.

There is little difference in the narrations of the route taken by the sage Vuvamitra and the princes in their sojourn from Ayodhya to Mithila, by Kamban and Valmiki.

Kamban details the route of Dasaratha from Ayodhya to Mithila as *via*, Chandra Saila hill, the bank of the river Sona and across the Ganges. Valmiki merely says that Dasaratha reached Mithila after four days' journey but is not clear about the route.

18 WELCOME PADALA

(Chapter describing Janaka's welcome to Dasaratha)

This padala of 34 stanzas is so called because Janaka went out with his army to meet Dasaratha as he approached Mithila and welcomed him and brought him to Mithila.

When Dasaratha approaches Mithila with his army Janaka sets out with his army, proceeds out of the City and welcomes Dasaratha. Dasaratha extends his hand to Janaka takes him up in his chariot, enquires after his wellare and embraces him. Then as they reach the limits of the City Rama and Lakshmana come out to meet them. Dasaratha embraces them and then asks them to lead the armies into the City. With his brothers at his sides Rama rides in a chariot into the royal path of the City. This is the substance of this padala.

1. Dasaratha reaches Mithila, and Janaka welcomes him with due honour and he stays in a mansion. Visvamitra with Rama and Lakshmana comes there and the sons do obeisance to their father. This is what Valmiki says. He does not mention that Janaka or Rama and Lakshmana went out of the city to receive Dasaratha. But Kamban says that Janaka went out of the city first to receive Dasaratha and to bring him to Mithila. Then Rama and Lakshmana went out to receive Dasaratha. But he does not say that Visvamitra went with the princes.

This padala follows the story in the 12 slokas from the 7th sloka in the 69th sarga to the 19th sloka (i.e., the end) of the sarga. This is an amplification of the short account of Valmiki that, having spent four days, Dasaratha reached Mithila at the environs of which he was received with due honours by Janaka, and spent the night at Mithila. Kamban has introduced certain new episodes and embellished his account. This too may be called the creation of Kamban.

19 STATE DRIVE PADALA.

(Chapter describing the state drive of Rama in Mithila)

This padala of 54 stanzas derives its name from the fact that it describes the state drive of Rama along the royal path

Seated on a handsome chariot Rama drives in procession through the royal path. The damsels of the city come out to feast their eyes on Rama's lovely form and are charmed by it. Each tells the other with a sigh that she is not lucky to have him as her lord. They get fully lost in enjoying that part of his body which meets their eyes and are unable to take their eyes off from it to look at the other parts. In this universe-bewitching manner Rama drives in procession and reaches the Court hall, does obeisance to the sages Vasishtha and Visvamitra seated there and takes his seat with Lakshmana. Then Dasaratha enters the hall with his vassals and Janaka accords them the due honour and respect. This is the substance of the padala.

The custom of taking the bridegroom in procession on the marriage eve to a mantapa or hall and honouring him there is still prevalent in our part of the country. This is called *Janarasa* or Reception of the Bridegroom. Kamban evidently had the practice in mind in framing this padala. This is not found in Valmiki's account. Hence this padala may also be said to be a creation of Kamban.

20 DECORATION PADALA

(Chapter describing how her companions decorated Sita)

This padala of 43 stanzas tells of the various ways in which the companions of Sita decorated her and hence the title of the padala.

Vasishtha asks Janaka to bring Sita. The companions of Sita go to her, on Janaka's command and inform her. They decorate Sita in diverse ways that bewitch them. Sita walked majestically into the Court hall. Rama is delighted at the thought that it is the same dainty damsel he had seen on the girls' storey. Vasishtha, Visvamitra and Dasaratha

are entranced by her beauty, think that she is the incarnation of Lakshmi herself, and are extremely delighted. The others lift their hands to salute her. Dasaratha asks Visvamitra when the marriage is fixed to take place, and Visvamitra replies that it will be celebrated the next day. Then Dasaratha goes to his camp, and the sun sets. This is the substance of the padala.

1. Valmiki says that as soon as Dasaratha and his party reached Mithila, Janaka sent word to his younger brother Kusadhwaja and got him to Mithila. Kamban does not mention this fact.

2. Valmiki says that when Vasishta concluded his narration of the greatness of Rama's race, Janaka narrated the history of his ancestors from that of Emperor Nimi down to his own. This is not found in Kamban's account.

3. As soon as Janaka finished the narration of the greatness of his race Visvamitra asked Janaka to give the two daughters of Kusadhwaja his brother to Bharatha and Satrugna. Janaka agreed to the proposal and said that the four could be married the day after the next in Phalgunā Uththara. This account of Valmiki is not found in Kamban's.

4. "To-day is Makha. The day after the next is Phalgunā Uththara. It is a very auspicious day for marriage. The marriage can be held on that day." So said Janaka to Vasishta. Accordingly the reception of the bridegrooms was held on the day prior to that before the marriage, in Makha. We get to know of this from Valmiki's account. Kamban says that as soon as the reception of the bridegrooms was over, when Dasaratha asked Visvamitra when the marriages were fixed to take place Visvamitra replies that it would be the next day. Since this conversation takes place on the eve of the marriage, we come to know that the reception to the bridegrooms was held in Purva Phalgunā.

5. According to Kamban, Rama and Sita first see each other when Sita was in the girls' storey and then for the second time during the reception. Valmiki says that they saw each other for the first time during the actual marriage.

This padala is based on the custom of seating the bride and the bridegroom on auspicious seats and performing what is called "Nischaya Thamboolam" the day before the marriage. It is a creation of Kamban's poetic fancy.

Valmiki treats in sargas 70 to 72 of Vasishtha's request to Janaka to give his daughter in marriage to Rama and Lakshmana of Visvamitra's request to Janaka to give his brother Kusadhwaaja's daughters in marriage to Bharata and Shatrughna, of Janaka's acceptance of the suggestions, and of the fixing of the marriage day. Kamban bases this padala on these and, introducing some new episodes, makes a new creation of his own in this padala.

21 MARRIAGE PADALA

(Chapter describing the marriage of Sita)

This padala of 104 stanzas describes in detail the marriages of Rama and his brothers and hence its name. This is based on the 73rd sarga of Valmiki and, introducing some new incidents, Kamban has imaginatively given shape to this padala.

On the night preceding the marriage, Rama and Sita think of each other feeling greatly love afflicted. The people of the city decorate the city in various ways on hearing of the king's word that the marriage will be celebrated the next day. Soon after dawn Disaratha enters the marriage hall with his retinue. Janaka too arrives. Rama bathes, wears the holy *thiruman** on his forehead, and wearing fine dress and ornaments, gets into a chariot with his brothers and reaches the marriage hall. Vasishtha arrives with the materials necessary for the conduct of the marriage. The couples are seated on the marriage platform. Janaka gifts away Sita to Rama with the pouring of water. Then Sita circumambulates the fire steps on the gindstone, and looks at the actual Arundhati herself seated beside Vasishtha, unlike other brides who have to look up at the star Arundhati in the sky. Then Rama and Sita do obei-

---

* This is the forehead mark worn by Sri Vaishnavas.

sance to Dasaratha and the queen mothers and retire to their bed chambers. Then Janaka decides in consultation with Dasaratha and celebrates the marriage of the three daughters of his brother Kusadhwaja to the three younger brothers of Rama. Dasaratha stays in Mithila for a few days after the marriage. This is the substance of this padala.

1 Yudajit, the maternal uncle of Bharata comes to Ayodhya to take Bharata to his city according to his father's desire, learns that all had left for Mithila for the marriage, repairs to Mithila, meets Dasaratha on the day prior to that of the marriage, and tells of his coming first to Ayodhya and thence to Mithila. This account of Valmiki is not mentioned by Kamban.

2 Valmiki makes no mention of the fact mentioned by Kamban that on the night before the marriage day Rama and Sita spent the night love afflicted.

3 Kamban says that Dasaratha, Rama, Sita and Vasishtha entered the marriage hall in that order. Valmiki says that Dasaratha entered first followed by Rama with his brothers and sages.

4 Valmiki does not mention the fact mentioned by Kamban that Sita stepped on the grindstone and then looked at the actual Arundhati seated near Vasishtha instead of looking at the Arundhati star in the sky.

5 Kamban says that Sita made obeisance, after her marriage, to Kaikeyi, then Kousalya and Sumitra and they gave her presents of many jewels. Valmiki is silent about it.

6 Valmiki tells that the marriage was celebrated in the yagna sala. Kamban makes mention of the decorated hall only.

7 Valmiki clearly mentions that Vasishta asked Janaka to give his two daughters in marriage to Rama and Lakshmana and Visvamitra asked Janaka to give the daughters of his brother Kusadhwaja in marriage to Bharata and Shatrughna. So it is clear that Sita and Urmila were the daughters of Janaka, and Mandara and Sruti Kirti were the daughters

of Kusadhwaja. But Kamban clearly says that excepting Sita, the other three were the daughters of Kusadhwaja.

8. Kamban says that Dasaratha stayed in Mithila for a few days after the marriage. But Valmiki has it that the next day itself Visvamitra betook himself to the Himalayas and Dasaratha followed suit by setting out for Ayodhya.

9. Valmiki says that the four couples got married simultaneously and retired to their bed chambers. Kamban makes a change and says that Rama was married first and retired to the bed chamber, and then the marriages of the other three brothers were settled and conducted.

10. Kamban mentions that the town-folk decorated the city on the night before the marriage day while Valmiki makes no mention of it.

11. From the statement of Valmiki that Yudajit learnt on reaching Ayodhya the news of the marriage at Mithila, it is to be inferred that the marriage having been settled all too suddenly, the marriage invitation could not be sent even to the Kekaya king. Kamban makes no mention of Yudajit at all.

22. PARASURAMA PADALA,

(Chapter describing the meeting between Rama and Parasurama).

This padala of 50 stanzas derives its name from the fact that it tells of the vanquishing of Parasurama by Sri Rama when the former challenged Sri Rama to show his prowess, when Dasaratha, Rama and their party were returning to Ayodhya from Mithila. This is based on the sargas 74 to 77 of Valmiki's Ramayana. Only a few changes are seen here between the original and Kamban's work. But for these, there is unanimity in the two versions.

At the conclusion of the marriage, Visvamitra takes leave of Janaka and repairs to the Himalayas for doing penance. Dasaratha with his sons and retinue is returning to Ayodhya. On his way he found peacocks going on the right and crows and other birds going on the left. Taking this to be an ill-omen and becoming sad, Dasaratha enquires of

a-see what they indicate, and he replies that the party will meet danger but it will be overcome soon. Then Parasurama bearing a bow and an axe and with a terrible form making the whole world tremble, appears before Rama and speaks fiercely, "You have broken a spent bow. Now I have come to test your valour." Dasaratha is all fear and trembling, praises Parasurama profusely and asks him to show them mercy. Not heeding his words, Parasurama speaks to Rama telling him of the stories of Siva's bow, of the Vishnu's bow in his hand, of the battle between Siva and Vishnu, of how in that battle Siva's bow was made powerless, of how he was so long living in Mahendra mountain forgetting his anger at the death of his father at the hands of Kattraviryaarjuna, and of how he had come there on hearing the noise of the breaking of Siva's bow, and showed the Vishnu bow in his hand to Rama and challenged him if he was really valorous to bend that bow, and said he would fight with him later.

Immediately Rama takes the bow from Parasurama's hands, bends it, and asks Parasurama what he was offering as the target for his arrow. Finding that he had failed, Parasurama praises Rama and offers all the penance he had done so far as the target for his arrow. The arrow speeds and collects up all the penance of Parasurama and returns. Parasurama bows to Rama and goes away. Rama then comforts his father who has fallen into a faint. Dasaratha embraces his son and feels happy. Rama gives the bow taken from Parasurama into the care of Varuna, and returns to Ayodhya, with his father. After a few days, Yudhjit, the maternal uncle of Bharata and Satrugna takes them to Kekaya. This is the substance of this padala.

1. Valmiki says that when Dasaratha left Mithila with his sons and daughters-in-law, Janaka gave them large presents of pearls, gold, cows and land as Sridhana and went some distance with them to give them a send off. Kamban makes no mention of this.

2. "Peacocks going on the right (clockwise) and crows and other birds going anti-clockwise." Kamban describes these as inauspicious omens. Valmiki tells this differently as "Birds screeched ominously and animals went clockwise."

3 Kamban says Dasaratha asks a vetra what the effects of the ill-omens will be. Valmiki says that Dasaratha made the enquiry of Vasushta himself.

4 According to Valmiki, Vasushta and the other sages welcomed the irate Parasurama with arghya and padya. Kamban says that Dasaratha himself did these and does not mention Vasushta or the other sages in this context.

5 Valmiki says that Parasurama talked nothing disparaging of Siva's bow and merely said, "You are a Kshatriya. I have come here to see your prowess. If you take up the bow and get it ready to shoot an arrow, I shall then fight with you", without slighting Rama. But Kamban has it thus. Parasurama with great disdain and pride exclaims, "It is no credit to you to have broken a spent bow. Show your might in bending this bow."

6 Rama bent the bow and set an arrow in it and said, "The arrow cannot be shot in vain. Shall I destroy your padagati or shall I destroy all the virtue you have accumulated by your penance?" Parasurama, having to repair to Mahendra Mountain without staying the night there in pursuance of Kasyapa's curse, asked Rama to destroy his virtue. This is Valmiki's account. According to Kamban, Rama does not ask which of the two things he should destroy but merely asks what Parasurama was offering as the target for his arrow.

7 After the rout of Parasurama, Rama gave the bow to Varuna and then made obeisance to Vasushta and then comforted Dasaratha who had fainted. So says Valmiki. Kamban has it that Rama first roused Dasaratha from his faint, then gave the bow to Varuna asking him to take care of it.

8 Valmiki says that Rama conducted the affairs of State with his father's permission and loved Sita with extreme fervour because of the fact that his marriage to her was arranged by great sages. Kamban does not mention these.

CONCLUSION

It can be concluded that Kamban has made changes in Valmiki's account in the following ways.

1. Making slight changes here and there in the main story and the side stories.

2. Mentioning the incidents in the main and side stories in the original, in other contexts.

3. Telling the story in the original mentioned in one place in a different place.

4. Adding extra imaginative accounts related to the original, and introducing imaginative accounts of his own.

5. Having the narration by a person in the original made by another.

6. Describing the route through which Visvamisra took Rama and Lakshmana, differently.

Why did Kamban who proclaimed in a verse at the beginning that he will be following Valmiki, change the story of the original? Are there any bases in the Puranas and ancient accounts for the changes he had made and the new imaginative accounts he had given? Or, are these his own independent creations? It is not necessary to enter into these enquiries for the purpose of this book.

25, Burkit Road }
Madras-17 }

S. N. SRI RAMADESIKAN

कम्बुरामायण-संस्कृतानुवादः

बालकाण्डः

कम्बरामायणं-संस्कृतानुवादः

बालकाण्डः

मङ्गलाचरणम्

(कृष्णपुष्पाक्षरम्)

स्वयं च सृष्टिस्थिति नाशकार्यं
लीलानिमित्तं कुरुते सदा यः ।
समस्तलोकस्य पति र्य एव
तस्यैव पादौ शरणं ब्रजामः ॥

1

जघान रामः किञ्च सप्त सालम्
वल्मीकजन्मा मुनि तस्य गायाम् ।
चकार, तत्काव्यविशुद्धदेशे
ह्यलसार्थकं काव्यमिदं करोमि ॥

2

गीर्वाणभाषामवलम्ब्य राम-
कथां त्रयध्वक्रुथापि तेषु ।
प्रसिद्धबाल्मीकिकृतप्रबन्ध-
क्रमेण काव्यं द्रविडे करोमि ॥

3

विष्णोर्गुणाढ्यस्य दशावतारे
श्रीरामचन्द्रस्य कथा वरिष्ठा ।
कृता सुपदैः, शडयप्पनाम्नः
तद्दण्णनल्दूरमिधे प्रदेशे ॥

4

रक्षोनिहन्तुर्धृतचापपाणेः

रामस्य कीर्तिं भुजयोर्ब्रुवन्तः ।

लब्ध्वा धनज्ञानयशांसि मुक्ति-

प्रदायिकां श्रीकरुणां भजन्ते ॥

5

1

सरयूनदीपटलः

(श्रुम् श्रुपेपल्लम्)

पुंसां च पञ्चेन्द्रियरूपबागाः

हारस्तनीनां नयनारुच्यबाणाः ।

निषिद्धमार्गे न हि यान्ति यत्र

तत्कोसलस्थां सरयूं वदामः ॥

1

शीलेन तुल्या रविवंशजानां

नित्यं स्रवन्ती सरयूः प्रवृद्धा ।

लोकस्थितान् पाति समस्तजन्तून्

स्वयं च मातुः स्तनवत् स्थितेयम् ॥

2

किरातपल्लोममितः प्रविष्टो

नानाधनुर्बाणमुखैः समेतः ।

व्याधाङ्गनारताः किल रोदयित्वा

विभाति सेनेष नदीप्रवाहः ॥

3

जातं हिमाद्रेर्जलधिं प्रविष्टं

नदीजलं ब्रह्मवदेकमेव ।

देशप्रभेदाद्बहुरूपतां तद्

धत्ते यथा ब्रह्म मतप्रभेदात् ॥

4

वने तथा चम्पककाननेषु

वाप्यां तटाके बहुसस्यभूम्याम् ।

प्रयाति सर्वत्र नदीजलं तत्

प्राणा यथा सर्वशरीरमागे ॥ [†]

5

2

कोसलदेशपटलः

(Bāla Kāṇḍa 10)

बाल्मीकिनामा कविरादिमो यः

काव्यं सुराणामपि कर्णपेयम् ।

अकार, तद्वर्णितकोसलस्य

मया स्तुतिर्भूक्तवचस्समाना ॥

1

स्नात्वा चरन्तो महिषाश्च सख्ये

नीलाभकल्पाः स्वशिशून् स्मरन्तः ।

प्रेम्णा विमुञ्चन्ति पयोसि तेन

फलन्ति सस्यान्यपि कोसलेऽस्मिन् ॥

2

विशालनेत्राः शशिखण्डफालाः

नार्यः सदा ज्ञानधनैः समृद्धाः ।-

सन्त्यत्र यस्मादत एव दानं

कुर्वन्ति दीनाय सदोपचारम् ॥

3

नावः सदा वस्तुभरैः समृद्धाः

भूमिः सदा सस्यसमृद्धियुक्ता ।

अत्राऽऽफरा रत्नगणान् वमन्ति

सच्छीलपूर्णानि नृणां कुलानि ॥

4

सर्वेऽत्र शुद्धा न हि मृत्युवार्ता

ते शुद्धभावास्तत एव शान्ताः ।

तेषां सदा धर्मपरायणानां

न दुर्गतिः सद्गतिरेव किन्तु ॥-

5

अस्मिन् कचित्पाकगृहोत्पधूमाः

तद्यन्त्रशालाजनिताश्च धूमाः ।

सवेदघोषं कुतयागजन्य-

धूमैर्मिलित्वा घनवद्विभान्ति ॥

6

दृष्टव्योपमानं घटनेन चन्द्रं

गतिं गजानां निजमन्दगत्या ।

गाढस्तनैः पङ्कजकुटुम्बलानि

विजित्य नार्यो विलसन्ति देशे ॥

7

देशेऽत्र मेघो घनराजिसाम्यं

हिमाचलो धान्यचयेन साम्यम् ।

साम्यं तथान्विद्य जलाशयेन

प्राप्नोति नाकोऽप्यथ कोसलेन ॥

8

दारिद्र्यशून्येऽत्र न दानवार्ता

शुद्धातिदूरे किमु धीर्यवाचा ।

असत्यशून्ये किमु सत्यवाचा

बहुश्रुताद्ये न धियः प्रभारः ॥

9

रम्या जनाः स्वीयगुणेन निर्य

नीमिः स्थिराभूदनृताप्रसक्त्या ।

प्रेम्णा बधूनां स्थिर एव धर्मः

शीलेन तासामिह कालवृत्तिः ॥

10

अन्विष्य पदम्यामिह कोसलस्य

दम्भुं हि वेढां भुवि के समर्थाः ।

कुरुपादपपादैः सारयुः समन्तात्

अद्यापि गत्वा न हि वेत्ति वेढाम् ॥

11

घोरस्य बातादतसागरस्य

प्रवेशमाश्रेऽपि न वे शितारयः ।

यः कोसलोऽसौ कणिगः पुरैव

पुरीमुपोरवामप वर्जयामः ॥

12

3

अयोध्यानगरपटलः

(अक्षरपटलम्)

रम्यार्थगम्भीरपदप्रयोजक-

मुनिप्रवीरैः कविभिः स्तुतेयम् ।

यद्धाम वाञ्छन्ति जनास्तपोभिः

तत्र स्थितैश्चापि पुरी वरेण्या ॥

1

ब्रह्मा शिवो विष्णुरिमे ह्ययोध्या-

समा पुरीमत्र न दृष्टवन्तः ।

तद्दृष्टुकामौ किल सूर्यचन्द्रौ

निमेषशून्यौ चरतो ध्रुवं तत् ॥

2

पुण्येन मुक्तिर्भवतीति वेदाः

रामेण पुण्यं बबुधे पृथिव्याम् ।

पुरीमिमां प्राप्य गुणी स रामः

रक्ष चेत् भोग्यमितः किमयत् ॥

3

यशःप्रधाना रविवंशभूपाः

लोकान् दिशो व्याप्य निजाज्ञयैव ।

रक्षन्ति चेत् आवरणो नगंर्याः

प्राकार आसीन्ननु मण्डनार्थः ॥

4

क्षमाधदुर्गं जलधिभ्रमेण

प्रविश्य मेघाः सलिलं गृहीत्वा ।

प्राकारमत्रोन्नतशैलबुद्धया

ह्यारुह्य वर्षन्ति च तत्र धाराः ॥

5

प्राकारबाह्ये जलदुर्गजात-

पद्मानि तद्देशवराङ्गनानाम् ।

मुखैः पुरा प्राप्तपराभवं स्वं

स्मृत्वाद्यथोदुं किमु सङ्गतानि ॥

6

चन्द्रादपि श्वेततराणि नाना-

सद्मानि चण्डैः पवनाभिघतैः ।

उपर्युपर्युत्थितदुग्धसिन्धु-

तरङ्गवद् व्योम्नि विभान्ति पुर्याम् ॥

7

शैलस्थनानाकदलीसमानैः

पताकसंघैर्निविडैऽम्बरेऽस्मिन् ।

चरन्नसाविन्दुरपि श्वजानां

सदृष्टनात् क्षीणतनुर्वभूव ॥

8

रश्मैर्वरिष्ठै रचिता पुरी रत्ना

छायां च विशुद्रविदीपतुल्याम् ।

प्रसार्य सम्यक् ननु देवलोका

तत्स्वर्गलोकं विदधे ययार्थम् ॥

9

कान्त्या दिवारात्रगतं वितर्कं

उत्पादयन्त्यां किल तन्नगर्याम् ।

पूज्याङ्गना देहदिदक्षयेव

निमेषशून्याः प्रतिमाः किमत्र ॥

10

पत्या च संयोगवियोगकृत्यैः

गानेन तस्य श्रवणेन पुर्याम् ।

जलावगाहैः कुसमस्य धृत्या

कालः प्रयात्यत्र पुराङ्गनानाम् ॥

11

तुरङ्गमातङ्गरथान् नयन्तः

केचिन्नरास्त्रत्र नयन्ति कालम् ।

अक्रिञ्चनानां बहुयाचकानां

दरा यथेष्टं मुदिताश्च केचित् ॥

12

गजान् मिथो योधवशान् विधाय

धनुः प्रयोगाभ्यसनेन केचित् ।

धीर्था प्रयान्तस्तुरगैर्नयन्ति

कालं, धनुःशास्त्रविचारणेन ॥

13

चलत्पटे व्योमगता श्वजास्तु

किं व्योमगङ्गासलिलं लिहन्ति ।

श्वेता घना व्योमगताः समुद्र-

माविश्य नीरं च यथा विहन्ति ॥

14

मेघान्ध्रघोषादपि घोररूपैः

भेरीनिनादैः सहिते पुरेऽस्मिन् ।

चोरा न वै तेन न विचरक्षा

न याचकारतेन न दानवार्ता ॥

15

यतोऽत्र विद्यासहिताः समस्ताः

विद्वानविद्वानिति नास्ति भेदः ।

समस्तसौभाग्ययुतेषु तेषु

धनी दरिद्रस्त्विति नास्ति भेदः ॥

16

विद्याद्वयबीजं बहुधा प्रकृष्टं

योगद्वयपत्रैः प्रियकुट्टमलैश्च ।

धर्माद्वयपुष्पैः सहितं नगयां

तत्पादपत् सौद्वयफलं ततोऽभूत् ॥

17

4

दशरथशासनपटलः

(अष्टमोऽध्यायः)

पुत्रीमयोपशमय चक्रवर्ती

यः सप्तलोकानपि पातु मीमा ।

मुदात्तपञ्चावक रामचन्द्र-

ममून दाति रम स धर्मवृत्तिः ॥

1

हस्तान् समेषां निजदानवारि-

सिक्तान् पृथिव्यामकरोत् सदा सः ।

अन्यैरसाध्यान् श्रुतिमार्गगामि-

भूपैकसाध्यान् विदधे च यज्ञान् ॥

2

स्वप्राणतुल्यान् सकलाश्च जन्तून्

मत्वाऽस्य लोकस्य च पालनेन ।

चराचरात्माऽखिलजीवराशि-

निवासदेहेन समोऽस्ति भूपः ॥

3

युद्धाप्रसक्त्या सह शत्रुवर्गैः

कण्ठूतिमत्कन्धयुतः स भूपः ।

जगत् समस्तं च शशास सम्यक्

यथा दरिद्रो निजभूमिलेशम् ॥

4

5

श्रीरामावतारपटलः

(छीतु अवतारपटलम्)

अपैकदा ब्रह्मसुतं विशुद्धं

नत्वा वसिष्ठं रघुवंशभूपः ।

“पिता च माता च तपो हरिश्च

समस्तमन्यन्मम तु त्वमेव” ॥

1

“विप्रास्तदन्ये मुनयो विशोका-

समासन्, मते मय्यय राजशून्यैः ।
एतैर्महद्दुःखमवाप्स्यते तत्
सेयं व्यया मां दहती” युवाच ॥

2

भेरीरवैः सौधमुखे प्रपूर्णे
मुक्ताकिरीटोऽञ्जलिने महीशे ।
शयं मुराणे कमलासनस्य
सूनुर्वसिष्ठो हृदि चैव मेने ॥

3

दुग्धान्ध्रमध्ये भुजगे शयानः
दृष्ट्वा हरि मध्वनिभः सुरौघान् ।
“हन्त्यां सुधोरानसुरान्” हतोत्थं
यदाह तच्चिन्तितयान् वसिष्ठः ॥

4

“राजन् ! मदास्कन्ध ! समस्तलोक-
नियन्तृपुत्रप्रदयागपूर्वा ।
अं ये विशोको भवितासि मत्स्यं”
इत्यप्रवीत् स स्मृतपूर्ववृत्तः ॥

5

यो जन्तुमयेन जनान् दि पश्येत्
यो मलयद्रुतुतशान्तिपुङ्गवः ।
स ऋष्यशृङ्गो यदि पश्येत् स्वात्
तदा पुताः स्फुरिष्यन्ति विप्र जाह ॥

6

तदा ज्वलद्बहिसमानकेशं

रक्तान्तनेत्रं ज्वलितं च भूतम् ।

सुवर्णपात्रेऽमृततुल्यपिण्ड-

मादाय बह्वैः स्वयमाविरासीत् ॥

7

तदृश्यशृङ्गानुमतिं गृहीत्वा

पिण्डांशमेक न्यदधात् स राजा ।

रक्ताधरायाः किल नीलधूर्म-

केश्याः करे कोसलराजपुत्र्याः ॥

8

दंसैः समाकीर्णनदीतटाक-

षनैर्युतं देशमपालयद्यः ।

करे ददौ केकायराजपुत्र्याः

स तु क्रमेणैव विभज्य पिण्डम् ॥

9

धीर्येण शत्रोरतिभीषणस्य

निमेः कुले जातमहीश एषः ।

पूर्वक्रमात् पिण्डमिमं सुमित्रा-

हस्ते ददौ, देवपतिस्तुतोष ॥

10

पुनः सुमित्राकरयोः स पात्र-

शीर्णं च पिण्डं प्रददौ गुणाढ्यः ।

तदाऽस्फुरत् शत्रुषु वामभागः

तद्विज्रभागो मुवि सर्वजन्तोः ॥

11

प्रमृत्तिकाले निवटागते तु

द्वयोद्भवाया किल भूमिदेव्याम् ।

पुनर्धसुप्रख्यसदृशशोभि-

दिनाशके कर्कटलम्बयुक्ते ॥

12

वेदैश्वर्यं निजगर्भलीन-

समस्तलोकं जटदास्त्रनाभम् ।

ज्योतिस्तदेकं सुषुप्ते प्रपद्य-

माग्याय सा कोसलराजपुत्री ॥

13

तुष्टाः सुरा व्योसि समेत्य दिक्षु

सुरेशमुदया विनताः स्तुवन्ति ।

पुष्पधसुक्ते शुभमीनलम्बे

कैशेऽप्युदारं तनयं हसन्त ॥

14

वृक्षावकीर्णाचलकोपनेन्द्रे

दृष्टे दिवं प्राप्य सुरैः समेत्य ।

सार्पधसुक्ते कर्कटलम्बयोगे

कनीयसी दृग्गन्धर्वमूत ॥

15

कणासदस्योऽश्वटनागधार्या

दृष्टा तदा भूः ध्रुवोऽप्यनूत्यन् ।

मन्वाद्यनारायण सिद्धरातौ

पदा सुमित्रा सुषुप्तेऽप्यनूत्यन् ॥

16

दास्यो नृपं प्राप्य शुभं निवेद्य

तुष्टाः सुनृत्ताः, ग्रहतारकाणाम् ।

स्थितिं द्विजास्तत्र विमृश्य लोक-

बाधा नचेतः परमित्यवोचन् ॥

17

श्रान्तं गजेन्द्रं ननु नक्रयुद्धे

“हे शेषशायिन्” इति चारुदन्तम् ।

आगत्य तं पालयतस्तु विष्णोः

चक्रे वसिष्ठः किल रामनाम ॥

18

वारस्थितेनामलकेन तुल्य

विस्पष्टं नानाव्रत बोधि वेदे ।

यो वेत्ति मारं स मुनिश्चकार

तदन्यधाम्नो मरताख्यनाम ॥

19

दुर्वारधीर्योज्ज्वल तेजसोऽथो

व्यधान्मुनिर्लक्ष्मणनामधेयम् ।

तदा क्षनश्चन् बुद्धकाथं दैत्याः

देवास्तुष्यन् पृथिवीं विशोका ॥

20

“प्रशस्तं मुक्ताग्रं निबद्धपद्म-

समानं भास्वद्रमणीयं कान्त्या ।

विरोधनाशो भवती” इति मत्स्या

राशुमसंज्ञामितरस्य चक्रे ॥

21

७

विश्वामित्रे रामसमर्पणपटलः

(ॐ नमः शिवाय ॥)

न्योम स्पृशन्तं मणिमण्डपं यं
 सकल्पवृक्षोज्ज्वल लोक देवाः ।
 आयान्ति द्रष्टुं स्वसभा भ्रमेण
 तं राजराजः समुपागमत् सः ॥

“उत्पाद्य नूतनं जगदेव देवान्
 तथा विधिं नूतनमहं सृजेयम्” ।
 इत्येव वक्ता पुरतस्तु राज्ञः
 समाययौ गाधिसुतो मुनीन्द्रः ॥

“कैलासदुग्धाम्बुधि सत्यलोकान्
 महेन्द्रलोकं च तथाऽप्ययोध्याम् ।
 विना शरण्यं क्व च मादृशानां
 भवेदि”तीत्याह नृपं मुनीं

“तौ का- मखेऽस्मिन्
 सम्प्र-
 रामं त्वमुक्ते
 समो मां

निशम्य वाक्यं स नृपः सुतो मे

बालो न योद्धा, “विधिरुद्रमूलम् ।

अपोह्य विध्नं त्वहमेव यज्ञ-

गोसा प्रभो ! स्यामि”ति सम्बभाषे ॥

5

क्रुद्धं तदा गाधिसुतं वसिष्ठ-

स्त्राश्वास्य राजानमुवाच, “नृप ! ।

सुतस्य नानाशुभयोगकाले

न तन्निरोधो भवताऽत्र कार्यः” ॥

6

अक्षय्यतूणीर मनाश्यसारं

अंसद्वये शैलप्रदुन्नते च ।

बद्ध्वा कृपाणं स तथैव वामे

त्वेकं धनुर्लोकपतिस्त्वगृह्णात् ॥

7

राज्ञः पितुर्देहं विनिर्गतैस्तैः

प्राणैः समो भ्रातृ समैतरामः ।

छायेव तं कौशिक मन्त्रगच्छन्

तीर्त्वा ययौ तत्पुरस्तालमार्गम् ॥

8

तपस्त्रिलभ्योत्तमपत्तनाच्च

श्रेष्ठामयोध्यां समतीत्य ते तु ।

नृत्यदधू नूपुरतुल्य हंस-

निनादयुक्तां सस्यूमवापुः ॥

9

उपुल्लयस्ते मुकुलस्तनीनां
 तत्कुन्तलामैर्भ्रमरैरुपेते ।
 इक्षोः स्रग्द्विश्च मधुप्रवाहैः
 सम्पूण केदारवृते वनेऽस्मिन् ॥

मेघावृतत्वात् गजवत्स्थितस्य
 महीधरस्याप्रमथोपयासु ।
 अश्वेषु सप्तस्वपि सूर्यमूर्तेः
 तीर्त्वा नदीमारुरुहुश्च पारम् ॥

दैवैर्वरेण्यादभुतयागजन्य-
 धूमावृतवाननमत्र दृष्ट्वा ।
 सर्वोत्तमो योगिवरं प्रणम्य
 रामः “किमेतद्वनमि”त्यपृच्छत् ॥

७

ताटकावधपटलः

(தாடகாவகதப்படலம்)

स्थित्वात्र कामः किल चन्द्रचूडं
 विन्व्याध बाणैः, शिवफालनेत्रात् ।
 कोपाम्निना पुष्पसमेऽस्य देहे
 दग्धे स्वयं प्रापदनङ्गभावम् ॥

ददाह शम्भुः कुपितोऽत्र कामं
तदङ्गमस्माङ्किनदेश एव ।
अङ्गाभिधं तत्स्थलमप्यतोऽभूत्
कामाश्रमाख्यं, शृणु वेदवेद्य ॥

2

इत्थं मुनौ शंसति तत्र गत्वा
प्रत्युद्गतैः सत्यधनैश्च विभैः ।
स्थित्वा समं मध्यगते च भानौ
ययुष्यस्तप्तमरुप्रदेशम् ॥

3

वक्तुर्हि जिह्वा च महान्धकारो
ब्रह्माण्डकोशो मरुभूमितपैः ।
विद्युत्पयोदाशनिसूर्यमुख्याः
दग्धा यदि स्युः किमिद्वारस्यदग्धम् ॥

4

शत्रौ रणे मुञ्चति बाणवर्षं
शूरस्य तत्कैतव वञ्चितस्य ।
त्रिनष्टमानाख्य मणेर्मनोवत्
आसीत् सुतप्तं मरुकाननं तत् ॥

5

निवृत्त्य दुःखप्रदं कर्मयुग्मं
कामादिकान् त्रीन् समतीत्य दुर्गान् ।
विमुक्तिकाग्रस्य च पण्यवध्वाः
दृत्तुल्यमेतत् विपिनं तु शुष्कम् ॥

6

अयेङ्गितशौ मुदितौ कुमारौ-

वगृह्णतां कौशिकपादयुग्मम् ।

बलादि मन्त्रद्वयमाप्य तस्मात्

तौ जेपतुस्तत् हृदये निधाय ॥

स्मृते तु मन्त्रे प्रलयाग्नितुर्यं

उल्लङ्घने यत्तु गतास्त्रयोऽपि ।

शीतोदके यानसमं तदासीत्

उवाच रामो मुनिमानतः सन् ॥

गंगां च मालां वहतः स्वमूर्ध्ना

शिवस्य दृष्ट्वा किमु दग्धमेतत् ।

“कुभूपराज्यादधिकोऽत्र नाशः

कुनोऽस्ति सर्वज्ञ वदे”त्यपृच्छत् ॥

“या जीवति प्राणिवधैश्च नित्यं

सहस्रमातङ्गबलान्विता या ।

कालाकृतिर्या चरितं तु तस्याः

शृणु त्वमि” त्याह मुनिःस रामम् ॥

दिनेषु यातेष्वथ ताटकायाः

लक्ष्मीसमानोग्ग्वल कान्तिमत्याः ।

गर्भे तु मारीच सुबाहुमञ्जौ

जातौ सुती प्राणिभयङ्करो तौ ॥

अगस्त्यकोपेन तथैव शप्तौ

योद्धुं ह्यशक्तौ च सुमालिसंज्ञम् ।

पौलस्त्य मातामहमेत्य चावां

“पुत्रो भवावस्थिव”ति चोचतुस्तौ ॥

12

स्थित्वा चिरं नागतले च तेन

“मन्मातुलौ तावि”ति रावणेन ।

स्तुतौ जगन्नाशकौ मरुद्वत्

तौ भारौ संभ्रमतः सवेगम् ॥

13

त्यक्त्वा सुतौ कुम्भसुतस्य शपं

स्मृत्वा ज्वलद्बहि समानकोपा ।

सा राक्षसी कानन मेतदाप

ज्वालापरीताग्नि वृतं समन्त त् ॥

14

सा घोरकृत्या सहितं समृद्धया

तत्काननं नाशयति स्म पश्चात् ।

चित्ते नृणां लब्धपदो हि लोभः

विनाशयेत् रम्यगुणान् यथैव ॥

15

दशाननाज्ञा वशमेत्य शैल-

समानसारा मम यज्ञहन्त्री ।

तदङ्गदेशस्य जनान् सर्वश्यान् -

हत्वा भ्रमत्यत्र पयोदनील ! ॥

16

तद्गाधिसूनोर्वचन निशम्य
 शङ्खार्द्धहस्ताधृतशार्ङ्गधन्वा ।
 सुगन्धपुष्पार्हशिर प्रवभ्य
 “कुत्रेयमास्ते कथये”त्यपृच्छत् ॥

शैलाभनागे द्रगतेस्तु वाक्य
 जितेन्द्रियो गाधिसूनो निशम्य ।
 “अत्रास्ति सा चे” त्यभिधानतः प्राक्
 तत्ताञ्जनाद्रिप्रतिमाऽऽविशत्प्रा ॥

शैलाढ्ययन्नूपुरवद्धगाद-
 घातोत्पगते जलधिर्विवेश ।
 बिल गते भीतयमेऽनुयातै
 शैलैर्युता सा पुर आजगाम ॥

“समस्तजन्तौ निहते मयैव
 सुराधमास मम नात्र लभ्यम् ।
 इत्याशयाद्वा विधिना किमाप्ताः
 तत्क्थ्यतामि’ त्यदत् पिशाची ॥

श्वापि भाव स मुनेर्दयालु
 मुमोच बाणान् न हि तद्वधार्थी ।
 प्राणापदंश्रीमपि घोरकृत्या
 रामः प्रिय तां हृदि मन्यते स्म ॥

सनातनं धर्ममहं ब्रवीमि
 क्रोधादहं नैव वदामि तस्याम् ।
 नेदं दयाकृत्यमिमां जहि त्व-
 मित्याह रामस्य पुरः स विप्रः ॥

22

रामप्रयुक्ता निशिताश्च बाणाः
 तद्वज्रतुल्यं हृदयं विभिद्य ।
 गता वहिः, शान्तिमिरीरितार्थाः
 यथा जडानामपयान्ति चित्तात् ॥

23

व्यावृत्तवक्त्रा रुधिरैररप्यं
 आपूर्य तत्रैव पपात यत् सा ।
 बभूव तद्रावणभाविनाश-
 प्रबोधिकेतोः पतनेन तुल्यम् ॥

24

निशाचरप्राणरसं पिपासुः
 अटन् यमः प्राप तदत्र पूर्वम् ।
 विरिञ्चितुल्यस्य मुनेर्विधेयः
 रामो यदाद्यं रणमत्र चक्रे ॥

25

‘‘प्राप्ता वयं स्वीयपदं, न बाधा
 स्यात्तेऽद्य दिव्यायुधजालमस्मै ।
 रामाय देही’’ति मुनिं प्रबोध्य
 देवा ययुः पुष्पमवाकिरन्तः ॥

26

४

विश्वामित्रयागपटलः

(वेङ्कटेश्वरीपुण्ड्रम्)

गतेषु देवेष्वथ पुष्पवृष्टया

शीते मरुप्रान्तमतीत्य विप्रः ।

दारिद्र्यहन्त्र्या शङ्कयन्पवाचा

समायुधान् राजसुते ददौ सः ॥

कृतानि सत्कर्मफलानि सद्भिः

जन्मान्तरे यान्ति यथा स्वयं तान् ।

तथा मुनौ यच्छति रामभद्रं

दिव्यायुधा हर्षयुतास्तमापुः ॥

कोशद्वयं तेषु गतेषु तत्र

श्रुत्वा ध्वनिं, “जातमिदं नु कस्मात् !” ।

इत्थं मुनिं पृच्छति रामभद्रे

अरन्धवान् वक्तुमसौ तपस्वी ॥

“तन्मानसाद्यात् सरसः प्रवृत्त-

नया सरस्वा सह गोमतीयम् ।

युता धनयेव”मुवाच विप्रः

ते कौशिकारूपा प्रययुर्नदी ताम् ॥

“सुरस्तुता पुण्यनदी च केव”-

मिथं तु रामेण मुनिः स पृष्टः ।

ऊचे, गुणी ब्रह्मसुतः कुशाख्यः

जज्ञे यतः पुत्रचतुष्टयं प्राक् ॥

5

नदीत्वमाप्ता मम सोदरीति

श्रुत्वा कुमारावथ नातिदूम् ।

गतौ, स रामो “विपिनं किमेत-

दि”तीव पप्रच्छ, मुनिर्वभाषे ॥

6

मतैव दैवं त्विति मन्यमान-

नारीमनोवद्विपिनं विशुद्धम् ।

वेदैस्तथान्यैर्मुनिभिस्त्वत्रेयः

पुरात्र विष्णु र्व्यदधात्तपसि ॥

7

नीलो हरिः श्लाघ्यगुणस्त्वदित्यां

त्रिकालविकाराग्रपसंज्ञके च ।

भूत्वा सुतोऽयं वटवृक्षगर्भ-

बीजं यथा वामनतामवाप ॥

8

गत्वावलिं तस्य वचो निश्रम्य

“स्ववासितादप्यधिकप्रदातः ! ।

त्वय्यर्थिनो भाग्ययुता न चान्ये”

इत्याह सोऽयं धृतकुब्जत्रेपः ॥

9

तुष्टो बलिः, “वाञ्छितमत्र किं वे-”
 त्यूचे, “दया चेत् त्रिपदप्रमाणाम् ।
 प्रयच्छ भूमिं त्रि”ति वामनोक्तः
 बलिस्तथेत्याह कुरोध शुकः ॥

“मायामयं रूपमिदं महारमन् !
 न वामनोऽयं घननीलकायः ।
 पुराण्डजालान् प्रसतो हरेस्तु
 जानीहि रूपं त्रिद”माह शुकः ॥

“दानात् करे चोर्वगते मदीये
 पूर्णो घनाभो हरिरर्थिवेषः ।
 अधः करो याचति चेत्ततो मे
 भाग्यं किमन्यत् त्वमिदं न वेत्सि ॥

“नासौ मृतो यं मृतमीरयामः
 परन्तु हस्तैः किल याच्यते येः ।
 ते वै मृताः, तेषु च दानशीलात्
 अन्ये किमासन् भुवि कीर्तिकायैः ?” ॥

“ये निन्दकास्ते रिपवो न, किन्तु
 ये वात्र दातॄन् किल वारयन्ति ।
 ते शत्रवश्चात्मविघातकाश्च
 निन्धं ततो मे”ति बलिर्जगाद ॥

आक्रम्य लोकान् सकलान् पदाम्बुजां
स्थानं ह्यलम्बा बलिनस्तके सः ।
न्यधात्तृतीयं तुलसीधरोऽसौ
कुब्जो ह्ययं, हे घृतचापपाणे ! ॥

15

दुष्कर्मनिर्मूलन ! राम ! तस्मात्
इदं वनं प्रेक्ष्य च जन्महानाः ।
भवन्ति सर्वे, श्रुतिगम्ययज्ञं
कर्तुं मम स्थानमितः किमन्यत् ? ॥

16

“यश्चेऽहमत्रे”ति वदन् मुनीन्द्रः
वनेन गत्वा मखवस्तुजालम् ।
सम्भृत्य रम्यौ मल्लरक्षणार्थं
नियोज्य तावारभताथ यज्ञम् ॥

17

भूराठपुत्री मुनिना कृतं तं
यज्ञं सुराणां हितकामनार्थम् ।
अनन्यलभ्यं दिनवद्कृतस्य-
मरक्षतां पश्य यथा हि नेत्रम् ॥

18

तपन्नसंरक्षक वीरसूत्रोः
उद्येष्टो मुनिं प्रेक्ष्य “गुणप्रधान ! ।
प्राप्स्यन्ति घोरा भवदुक्तपूर्वाः
देत्याः कदेदं स्पष्टमि”त्यवृच्छत् ॥

19

मौनान्मुनिर्नोत्तरमाह, रामो
 नत्वा मुनिं प्राप्य वह्निर्ददर्श ।
 भोराशनेर्भीषणमेघकल्पान्
 निशाचरान् व्योम्नि विरावयुक्तान् ॥

अग्निं वमच्छूलधरासुराणां
 रक्तं च मांसं च मलाम्बिकुण्डे ।
 यथा पतेन्नैव तथाञ्जनेत्रः
 शरीर्वितानं कृतवानिहोर्ध्वम् ॥

तपस्विनो वञ्चकदैत्यभीताः
 “त्वामञ्जनश्याम! वयं प्रपन्नाः” ।
 इत्यूचिरे जातविषादथाब्धेः
 भीत्याऽसुराः सोमशिखं प्रपन्नाः ॥

तत्ताटकायाः किल वीरसून्वोः
 मारीचमेकं विनिगल्य सिन्धौ ।
 सुबाहुमन्यं निजघात दिव्यं
 धनुस्तु रामस्य रमापतेस्तत् ॥

सृष्ट्वा जगत् तज्जठरे वहन् त्व-
 मत्राद्य यज्ञं सम यश्वरक्षः ।
 पुण्यं मया तेन कृतं ह्यत्रैमि
 न ते महत्कार्यमिदं विजाने ॥

अथैवमुक्ते, कुसुमैः समृद्धे

वने तपःशीलमहर्षिमप्ये ।

गुणाकारं कौशिकमत्र रामः

“कार्यं मया किं वद”चेत्यपृच्छत् ॥

25

इदं ह्यसाध्यन्त्विति यज्जगत्सु

तत्ते सुसाध्यं, महदस्ति कार्यम् ।

तदस्तु पथात्, मिथिलेशयज्ञं

गच्छेम द्रष्टुं त्वि”ति विप्र आह ॥

26

७

अहल्यापटलः

(अकलीककपुल्लम्)

रत्नागख्यत्युलिनस्तनीं तं

विकासिपुष्पाद्वयसुमेखलाद्याम् ।

शोणानदीरूपवधूं लताद्वय-

सुमप्यर्मा प्रापुरिमे त्रयोऽपि ॥

1

नदीं गतेभ्येषु रविः परेषुः

शैलप्रदानार्धमुपसर्मायाम् ।

तस्यैवविम्बस्तिपततापशान्त्यै

किं पश्चिमान्धो सरयो ममज्ज ॥

2

जलेभवत्पद्मगृहे दलाढ्य-

कवाटवन्द्ये भ्रमरा निशासु ।

उत्थाय पुष्पाढ्यवनं यदापुः

उवास तत्प्राप्य मुनिः सुताभ्याम् ॥

पृष्टो “वनं किञ्चिदति” राघवेण

दुष्कर्मनिर्मूलनयागकर्ता ।

“पुरा दितिः स्वीयसुतार्थमत्र

तपश्चकारे”ति जगाद वाक्यम् ॥

एतादृशं स्थानमिदं, शिवाभ्यां

जातो हि गङ्गापवनैरधार्यः ।

स कार्तिकेयो ववृधे बलाढ्य-

स्वत्रेत्यवोचत् स च गाधिसूनुः ॥

नीले हरेर्नाभितले यथैव

जायेत पद्मे विधिना सहैव ।

मित्वान्धकारं जगतां नियन्ता

रविस्तथाभूद् भुवि नीलसिन्धौ ॥

त्रिमूर्तिं तुल्यास्तत एव गावा

रुद्रोत्तमाङ्गोद्भवजाह्वीं ताम् ।

कवेरजावत् कुसुमावकीर्णा

कूलङ्कपामापुरिमे मनोज्ञाम् ॥

गङ्गाचरित्रं वद तात ! सर्व-

मित्याह रामो, “मम नाथ ! वत्स ! ।

त्वहंशजन्मा सगरस्त्वयोध्या-

पतिर्वभूवे”ति मुनिर्दमापे ॥

8

ब्रह्माण्डमातु पदयोश्च विष्णोः

भूत्वा विधिप्राहसुपादतीर्यम् ।

भृता हि रुद्रेण भगीरथेन

नीता भुव प्राप वियन्नदीयम् ॥

9

साध्वर्यमाकर्ष्य नतौ कुमारौ

गङ्गा समुत्तीर्य विशालसंज्ञम् ।

नत च पृष्ट्वा कुशलं महीश

विदेहदेश प्रययुध्नयोऽपि ॥

10

देशं प्रविष्टा मिथिलानगर्याः

प्राकारबाह्ये विरचय्य वासम् ।

शीलच्युता योगिवधूमहत्यां

शिलामयीं शून्यतले त्वपश्यन् ॥

11

शिलां गते राघवपादरेणौ

तेन स्वक प्राप वपुस्त्वहल्या ।

ज्ञानी यया माहवियोगकाले

देह निज प्राप्य हरिं भजेत ॥

12

गङ्गां मुवं नीतवतश्च राज्ञो !
 वंशस्थ ! या तिष्ठति विद्युदाभा ।
 दुष्टस्य चेन्द्रस्य सहस्रनेत्र-
 दातुर्मुनेः सा गृहिणीत्यवोचत् ॥

इत्थं मुनौ शंसति पद्मजायाः
 पतिः, “विचित्रा खलु लोकयात्रा ।
 किं कर्म चान्यद्वद लोकमातु-
 रस्याः स्थितेः कारणमि” त्यपृच्छत् ॥

इन्द्रोऽप्यहल्यानयनेन मार-
 वाणैर्हृतो जीवितुमेव दाऽसौ ।
 विशुद्धिमद्वैतमवेषधारी
 तं चापि विप्रोप्य विवेश शालाम् ॥

अमोघशापस्य वरस्य दाता
 स गौतमः प्राप गृह, भयार्ता ।
 तस्यौ सदा गर्ह्यतमा त्वहल्या
 शक्रो भयाद्याति विडालवेपः ॥

स गौतमो वृत्तमिदं विदित्वा
 क्रोधोज्ज्वलो बाणसमानवाचा ।
 “त्वय्यज्ञनाचिद्धसहस्रयोगो
 भूयादि”तीन्द्र दशपत् तथाऽऽसीत् ॥

- अवाप्य लज्जामप निन्दतां च
ययौ सुरेशः, स्ववधूमहत्पाम् ।
“वेद्यासमा त्वं भज वै शिलात्व-
मि”त्याह विप्रः, न्यपतत् तथा सा ॥ 18
- “सन्तः सहन्तेऽङ्गकृतापराधान्
तद्ब्रूहि मार्गं त्वि”ति भार्ययोक्तः ।
“श्रीरामपादोद्गतरेणुभिस्त्वं
विमोक्ष्यसे” चेति मुनिर्वभाषे ॥ 19
- अयेन्द्रहेतोर्विधिमुख्यदेवैः
स्तुतो मुनिः शान्तमनास्तदिन्द्रे ।
अपोह्य चिह्नानि सहस्रनेत्रा-
प्यदादहल्याप्यभजत् शिलात्वम् ॥ 20
- एवं पुरासीत् किल नीलमेघ !
नेतो जना निन्द्यगतिं प्रयान्ति ।
अहं पुरा ते कश्योः प्रभाव-
मपश्यमद्यात्र पदप्रभावम् ॥ 21
- तत्साद्यकृन्नीलवपुः स रामः
व्यात्वा समस्तं किल कौशिकोक्तम् ।
“पत्युर्हितार्यं भज तं च मातः !
याहि त्वमि” त्याह ननाम तां च ॥ 22

तस्यास्त्रनाभस्य च पादधूल्या ।

स्वरूपमात्तां मनसा विशुद्धाम् ।

“इमां गृहाणे” त्यथ कौशिकोक्तः .

स गौतमो ब्रह्मसमोऽप्रहीताम् ।

रामो गुणौ गौतममत्र नत्वा ।

समर्थं तस्मै वरशीलयुक्ताम् ।

तां, गाधिपुत्रेण वनान्यतीत्य

ददर्श साठं मिथिलानगर्याः ॥

10

मिथिलादर्शनपटलः

(மிதினைக்காட்சிப்படலம்)

मत्पुण्यतः श्रीः कमलं विहाय

मय्यत्र जातेति पुरीयमुक्त्वा ।

ध्वजाख्यहस्तैः कमलाक्षरामं

“त्वमेहि शीघ्रं” इति साहचर्यत् किम् ! ॥

सिक्त्वा शलाकाममृतेन यस्याः

मारोऽन्यरूपं न शशाक्त कर्तुम् ।

तां जानकीं प्राप्य सरोजतुल्यां

रामादयस्तां मिथिलां प्रविष्टाः ॥

मिथिलानगरवर्णनम् :—

विरक्तनारीनरसङ्घमुक्त-

सुवर्णभूषान्वितराजमार्गे ।

अगात्यपीताब्धिसमे च तारा-

युग्मयोमतुल्ये प्रययुस्त्रयोऽपि ॥

3

मृदङ्गवीणारवगानयोगे

निरीक्ष्य नेत्रेण करौ सलीलम् ।

चित्तं तु नेत्रातुगत विधाय

नृत्यद्वधूजुष्टसभामपश्यन् ॥

4

सुवर्णमुक्तागरुरक्षपिञ्छ-

राशिं तु केदारतले विधातुम्

कृषीवलानामखिलार्थदातृ-

कावेर्यभिन्नापणमार्गमापुः ॥

5

वीणाशलाकां स्वकरैः प्रचाल्य

बद्ध्वा च तन्त्रीः हृदयं च पाणौ ।

कृत्वा, समन्दस्मितगायिकानां

गानं पिवन्तः प्रययुः स्वकर्णैः ॥

6

पुष्पापचिह्न्यां रतकीरवाचां

स्त्रीणां हि गत्या विजिताश्च हंसान् ।

दृष्ट्वा च यत्र श्रमरा नदन्ति

वनं तथाभूतमिमे ह्यपश्यन् ॥

7

सौगन्ध्य माधुर्यं सुवर्णकान्ति-
 मनोज्ञकाव्यादिमयीं तदैकाम् ।
 कन्यागृहोर्ध्वस्थल पूर्वभागे
 त्रयोऽपि दृष्ट्वा क्षणमप्यतिष्ठन् ॥

सीतादेवीवर्णनम् :—

ब्रह्मादयः सुष्ठु विमृश्य सर्व-
 वस्तूपमानं किल यां वदन्ति ।
 सीतास्वरूपा यदि सा रमा स्यात्
 किमन्यदस्या उपमानमस्ति ॥

उमादियन्त्रां प्रसमीक्ष्य सीतां
 तत्पूर्णशोभानुभवाय मर्याः ।
 वाञ्छन्ति नेत्रद्वयनिर्निमेपं
 नेत्रद्वयादप्यधिकं च देवाः ॥

तदन्यनारीं मधु भाषमाणां
 सृजेति चोक्तोऽपि विधिर्न शक्तः ।
 सुरैस्तु सिन्धुर्वहुधार्पितोऽपि
 श्रेष्ठं सुधान्यज्ञ सृजयैव ॥

इन्द्रादिदेवेषितमेनकायाः
 शूलान्तनेत्रास्तु शरीरमस्याः ।
 क्षिपन्ति दृष्ट्वा मुखरूपचन्द्रा-
 स्तासां दिवाचन्द्रसमा बभूवुः ॥

विहाय पद्मं भुवमेत्य सीता-
 स्थित्यै चिरं कायविशोपपूर्वम् ।
 धर्मेण वा विप्रवरैः सुरैर्वा
 किं वा तपस्तप्तमहं न वेद्मि ॥

13

प्रियाश्च सख्यः “हरिणीसमेति
 मतिति पीयूषसमे”ति चोक्त्वा ।
 तस्याः पुरस्तादिकिरन्ति पुष्पं
 सीता वमौ पुष्पचये प्रयान्ती ॥

14

सुमेखलानूपुररत्नहार-
 समेतवल्लीसदृशाङ्गनासु ।
 स्थितासु सीता शतकोटिविद्यु-
 न्मध्ये चं तासां महिषीव रेजे ॥

15

कालं च शूलं च विजित्य दृष्ट्वा
 स्थितामिमां को भुवि वर्णनार्हः ।
 तृणाश्मकुड्यान्यपि यां समीक्ष्य
 द्रवीभवेयुश्च तथा वमौ सा ॥

16

स्वप्रेक्षकान् याः किल तोषयन्ति
 तासां वधूनामपि मैयिणीषम् ।
 सुस्थाचपीयूषसमा यदि स्यात्
 प्रमोहिं रामस्य कथं भवेत्सा ॥

17

रम्याणि नानाभरणानि पूर्वं
 रम्याङ्गनासङ्गममाप्नुवन्ति ।
 तान्यद्य सौन्दर्यकराणि सीता-
 सङ्गात् स्वयं सुन्दरतामवापुः ॥

सीतारामयोः प्रथमदर्शनम् :—

एवं स्थितायां जनकात्मजायां
 तयोश्च नेत्रे हृदये मियश्च ।
 यथा मिलेतां च तथा स रामः
 ददर्श सीतामथ सापि रामम् ॥
 तस्याः सुतीक्ष्णौ ननु दृष्टिशूलौ
 वंसद्वये वीर्ययुते च तस्य ।
 निपेतत्, राघवरक्तनेत्रे
 स्त्रीदेवतायाः कुचयोर्निमग्ने ॥

वदन्वा मिथो दर्शनरूपरञ्जना
 परस्परकृष्टमनःसमेनौ ।
 धन्वी स रामो वरजानकी तौ
 अन्योन्यचित्ते क्रमशः प्रविष्टौ ॥

गुणी स रामो तनुमध्यमा सा
 प्राणैरभिन्नावपि भिन्नकायी ।
 विहाय दुग्धाम्बुधितस्वमेतौ
 पुनर्मिलेतां यदि किन्तु वाध्यम् ! ॥

सा दीर्घनेत्रेरिह निर्निमेष-

मालङ्क्य चित्रप्रतिमेष तस्थौ ।

चिन्ताधृतिम्यामनुगम्यमानो

रामोऽपि साकं मुनिना तिरोऽभूत् ॥

23

सीताविरहवर्णनम् :—

अन्तर्हिते सखिणि रामचन्द्रे

प्रसक्तचित्ताभिधवारणस्य ।

धैर्याङ्कुरो दूरगते तु तस्याः

लज्जापि नष्टेति किमत्र वाच्यम् ! ॥

24

स्वमध्यतुल्यं कृशदेहचित्त-

समन्विताया, किल नेत्रमार्गात् ।

देह सम प्राप्य स कामरोगः

व्याप्नोति तत्र तु यथैव दुग्धे ॥

25

स्वीया दशा वक्तुमपारयन्ती

स्मृत्यैव तं मूकसमा रुदेत् सा ।

कामोऽपि तस्या हृदि बाणमेक

प्रायुङ्क्त काष्ठ उज्ज्वलिते ययाग्री ॥

26

सुमेखलाधैर्यसुशङ्खमाला-

लाघव्यविज्ञानमुखं विद्वान्ना ।

सीता विरेजे मथनात् सुगणैः

समस्तभाष्यै रहितो यथाग्निः ॥

27

सखीभिः सीतानयनम् :—

विस्रस्तभूषां च विनष्टलज्जा
विध्वस्तरूपां मदनस्य बाणै ।
विद्वस्तनीं तप्तमृगीसमानां
कृच्छ्रेण सीतामनयन् हि सख्यः ॥

मनोज्ञसीताकरपादतुल्य-
सुपल्लवैरास्तृतपुष्पतल्पे ।
शीतैश्च नीहारगणै रूपेते
सख्योऽत्र सीता शयितामकार्षुः ॥

सखीकृतशैत्योपचारः —

धने वसत्कूरनिषादबाण-
विध्वस्तकेकासदृशी च सीता ।
प्रसूनशाखेव च कामवद्धि-
तप्ताऽपतत् मृत्तानतमा हि तल्पे ॥

विद्वानि पुष्पाप्यपि तच्छरीरे
तरेद्वलितानि सुचन्दनानि ।
शीर्णानि वद्धेः कणवरत्न-
तापेन दग्धानि च पल्लवानि ॥

तस्याश्च दासीजननीभगिन्य
तस्माद्विषणा हृदि धैर्यहीना ।
ज्ञातुं ह्यशक्ता किल रोगमस्या
नीराजन दोषधिया त्वकुर्वन् ॥

32

पार्श्वे समुदयजनानितेन
कामानले सततजृम्भमाणे ।
दग्धेषु मालाभरण दिक्केषु
द्रवत्सुवर्णप्रतिमेन साऽभूत् ॥

33

सीताविरहप्रलाप —

तमोऽवृत पुष्पवन किमेव,
किमस्य बाहू घनरत्नशैलौ ।
नेत्रे सरोजे पुरुहूतचाप
युतो घन किं भुवमानगाम ॥

34

मच्चित्तमाविश्य धृतिश्च लज्जा
विनाश्य मे प्राणमयामहोद्य ।
कामो न चाय किल तस्य पाणौ
स्थित धनुर्नेक्षुमय विभाति ॥

35

नारीस्वभावस्थितरूपलज्जा
ज्ञानानि मध्यम न सन्ति तस्मात् ।
पद्मया सखेद भुवि योऽगमत् स
किं नेत्रमार्गाऽऽगमनाहं चोर * ॥

36

तन्नीलरत्नप्रतिमा शिखा वा ?

हस्तौ नतौ चन्द्रसमं मुखं वा ।

अंसौ न वा, किन्तु स मन्दहासः

प्राणान् मदीयानहरच्च तस्य ॥

न वा मनोहारिविशालवक्षः

न केवलं पद्मसमानपादौ ।

परन्तु यन्मत्तगजेन तुल्यो

यथावयं तदधृदि मे सुलग्नम् ॥

नेत्रे यतः पद्मसमे निमेष-

युते च तस्मान्न हि देव एषः ।

चापं करे वक्षसि यज्ञसूत्रं

बहन्तसौ राजकुमार एव ॥

मदीयहृद्द्वैर्यसमाह्वययन्त्र-

पिनद्धकन्यावरणं विनाश्य ।

जगाम यस्तं पुनरेव नेत्रैः

प्रियेय दृष्ट्वा यदि तद्वरं मे ॥

एवं तथान्यद्य समाह्वयन्त्यां

“रामोऽत्र तस्थी, स जगाम चे”ति ।

भूयादियं प्रीणितकामवेगात्

बहूनि मत्वा हृदि चिन्तयेत् सा ॥

सूर्यास्तमनवर्णनम् :—

सीताशरीरस्थितकामवह्नि-

तापं स्वयं सोढुमशक्त एवः ।

सूर्योऽपि कम्पिस्वकरैरुपेतः

ममज्ज वेगात्किमु पश्चिमाब्धौ ॥

42

पतङ्गशब्दोदितवाद्यघापैः

पयोधिशब्दोदितनूपुरेण ।

नीलान्धकाराभिधकञ्चुकेन

शुक्लेन भूतेन समा हि सन्ध्या ॥

43

निशामुखपश्यभुजङ्ग ! हिंसा

करोषि, मारो मयि बाणमोक्षा ।

प्राणोऽपि चैको न हि मुक्तिरस्मात्

मुक्ते कथञ्चिन्मयि को विरोधः ! ॥

44

रामो ययौ कोऽपि न तन्निरोद्धा

बाणप्रयोक्तृणा मदनेन किं त्वम् ।

प्रचोदितः कौश्र ! मदीयपूर्व-

पापस्वरूपः किमिहागतोऽसि ॥

45

पुनः सखीकृतशैत्योपचारः—

एव हि मत्वा बहुचिन्तयन्त्यां

तच्चापसंवर्धकमाज्यदीपम् ।

अपोह्य चेटीकृतरत्नदीप-

कान्त्या निशां च रहस्समनाम् ॥

चन्द्रोदयवर्णनम् —

तद्विष्णुना वै मथिताब्धिजात-

तुषाररत्नैः प्रसृते समन्तात् ।

सुधां वहत्काञ्चनपात्रतुल्यं

अब्धेस्तदाऽभूत् दिवि चन्द्रविम्बम् ॥

चन्द्राख्यशिल्पी हरिनाभिजात-

ब्रह्माण्डगेहं च पुराणभूतम् ।

ज्योत्स्नासुधालेपनमात्मदस्तैः

कृत्वा नवं तद्विदधाति किन्तु ! ॥

चन्द्रनिन्दा—

तमोमयं व्याप्य जगत् प्रवृद्ध-

नीलाग्निसम्भूत सिताग्निरूप । ।

मायाविना त्वं विजितो हि नैल्ये

सिन्धुं तथा मामिह बाधसे त्वम् ॥

पयोधिसम्भूतराशिन् न हि त्वं

क्रूरो नवा कोऽपि हतस्त्वयाऽत्र ।

क्षिया च लक्ष्म्या क्षमृतेन साकं

जातस्य हिंसा मयि ते न युक्ता ॥

पुनः जानक्या विरहतापः—

आकाशसम्भूतनिशाकरस्य
कराख्यलोहेन हतस्तनी सा ।
वर्हि गता हंसवधूसमाना
सा पुष्पतन्त्रे लुठति स्म सीता ॥

51

चन्द्रस्य दीर्घैरथ रश्मिभिः सा
स्पृष्टा च दग्धा श्लथिता पपात ।
तदीयतत्पश्यसरोजराशेः
या वै दृष्टाऽभूद्भ्रजदृष्टा तदा ॥

52

पुनः पुनश्चन्दनलितगात्रा
तन्त्राऽपि ताळव्यञ्जनोपचारम् ।
रम्यस्तनी सा बहुतापमाप
किमौषधं मन्मथरोगशान्त्यै ॥

53

पुनश्चेटीकृतशैत्योपचारः—

सीताशरीरोष्णितकामरुद्धि-
दग्धेषु पुष्पैरथ पट्टवैद्य ।
कृतेषु तन्त्रेषु तदा यकार्गुः
सहस्रमेवं शयनानि चेत्यः ॥

54

रामकथावर्णनम् :—

हंसीव कन्यागृहपुष्पतल्पे

तस्थौ विषण्णा, तटिता समानम् ।

शरीरमस्या हि ददर्श योऽस्य

रामस्य गायामथ वर्णयामः ॥

रामादयस्ते जनकं समीक्ष्य

प्रत्युद्धतास्तेन च भोगपूर्णम् ।

दिविस्पृशं देवपुरीसमानं,

सौधं हि नीता न्यवसन् त्रयोऽपि ॥

श्रीरामपादाभ्युजयोगलब्ध-

स्वरूपवत्यास्तनयो मुनीन्द्रः ।

मूर्तीभवत्सर्वतपोमयोऽमौ

प्रापत् शतानन्दमुनिस्तदात्र ॥

प्राप्तं शतानन्दमुनिं स रामो

ननाम, वैदेहपुरोहितोऽपि ।

विधाय रामाय तदाऽऽशिपोऽग्रे

समागतं कोशिकमाप सद्यः ॥

तपस्विनं गाधिसुतं समीक्ष्य

“त्वया यदत्रागतमत्र तेन ।

भूम्याऽनया किन्तु तपश्च तप्तम्”-

इत्याह सन्तुः किञ्च गौतमस्य ॥

निहत्य रामः किल ताटकां ता-
 मापूर्य यज्ञं जननीमहत्याम् ।
 विमोच्य मे शोकहरो सुनीन्द्र !
 शृणु त्वमित्याह स गार्धिसूनुः ॥

151

60

नीलाब्धिनीलोत्पलनीलरत्न-
 मेघादिकान्तयुञ्जलदेहवन्तम् ।
 दृष्ट्वा शतानन्दमुनिस्तु राम-
 कथामवोचन्ननु कौशिकस्य ॥

61

इत्थं पुराऽऽसीदथ कौशिकेन
 समः प्रसिद्धो न हि, तदप्यां च ।
 लब्ध्वा ह्यसाध्यं युवयोः किमस्ती-
 त्याहस्म तौ गौतमसूनुरेवः ॥

62

एवं सुनौ शंसति गौतमस्य
 सूनुं प्रणम्योत्थितवीरवर्यौ ।
 तौ भ्रातरौ चाप्यनुगृह्य गेहं
 ततः शतानन्दमुनिर्जगाम ॥

63

स कौशिको लक्ष्मण इत्युभौ ता-
 वगच्छतां स्वीयमनोज्ञशय्याम् ।
 ऐकान्त्य-सीता-शशि-रात्रियुक्तौ
 नीलः स रामोऽप्यभवद्विनिद्रः ।

64

सीताविरहेण रामप्रलापः—

रम्याङ्गनाकारसमेतविधु-

त्स्वरूपमेकं भुवि किन्तु दृष्टम् ।

न स्यादिदं चेति न वन्मि किन्तु

पश्यामि रूपं हृदि चक्षुषोश्च ॥

सा निर्दया यद्यपि कामरोग-

निदानतद्वीक्षणवीक्षितोऽहम् ।

अस्यामहं प्रीतियुतश्च तस्मात्

सर्वत्र पश्यामि तदीयरूपम् ॥

तत्स्वर्णकुम्भप्रतिमस्तनाभ्या-

मालिङ्गन वक्षसि मे न चासीत् ।

रक्तोष्ठमन्दस्मितपूर्णमास्य

द्रष्टुं कदा स्यात् पुनरेव कालः ॥

मृत्योः स्त्रिया हन्त मया स्मृतायाः

कूरे च नेत्रे जघनं विशालम् ।

स्तनौ स्मित चेति भवन्ति नाना

मां हन्तुमेतानि कुतो बहूनि ॥

अपेक्षुधन्वा कमलानिमित्तं

प्रसूनयाणान्मयि त्वैव वृष्टा ।

मां चेत्स कुर्यादिह वीर्यहीनं

क वा वसेदीर्यमिदं तु पश्चात् ? ॥

५॥ बालकाण्डः

हर्तुं जगत् प्रोत्थितदुग्धसिन्धु-
प्रवाहवद्वयापृतकौमुदीयम् ।
मत्प्राणमाविश्य दिनस्ति तस्मात्
श्वेतं विषं चापि किमस्ति लोके ॥

70

न वा कुमार्गे मम चित्तमेति
तथापि तां वाञ्छति मानसं मे ।
ततो ध्रुवं सा किल भूषकन्या
प्रसिद्धमेतत् न हि मे रितर्कः ॥

71

रामे तथा कामवशेन खिले
विकासयन् पद्मवधूमुखानि ।
उदेति मास्वानुदयादिरूप-
महेशफालाक्षिभवाग्नितुल्यः ॥

72

विहाय दुग्धाम्बुधिनागतत्प
वियोगदुःखान्धितले शयानः ।
स राघवः सूर्यकरावमृष्टः
पारं निशान्धेरममद्विनिद्रः ॥

73

कृच्छ्रेण नीत्वा रजनीं प्रबुद्धः
समाप्य दैनन्दिनकर्मजालम् ।
नत्वा मुनिं लक्ष्मणसंगुतोऽसौ
विवेश ता मैथिलयज्ञशालाम् ॥

74

दृष्ट्वा कुमारौ जनको मुनीन्द्रं

प्रणम्य कौ ताविति पर्यपृच्छत् ।

द्रष्टुं मखं चापमिहागतौ ता-

वित्याह विप्रश्च तयोः प्रभावम् ॥

11

कुलप्रभावकथनपटलः

(कुलप्रमाणं कीर्णकृतं पल्लवम्)

मनुः पृथुश्चः—

न वेत्ति को वा रविवंशपूर्व-

पुत्रं मनुं, किंच भुव स्ववाणैः ।

दुग्ध्वा क्षुधार्तान् सकलान् पृथुर्यो-

ररक्ष राजा स च सूर्यवश्यः ॥

इक्ष्वाकुः—

स्तुत्वा विधिं भोगिशयं रमेश

स्वीकृत्य तद्रङ्गविमानयुक्तम् ।

इक्ष्वाकुराजो भुवमानयधो

तं ये न जानन्ति जडाः स्युरेते ॥

ककुत्स्थः—

“हत्वाऽसुरान् तैर्हृतदेवलोकं

विमोच्य देही”ति सुरेशपृष्टः ।

चक्रे तथा तत्कुलभूः ककुत्स्थ-

आरुह्य शक्रं वृषभस्वरूपम् ॥

शिविः—

जन्तून् समान् आत्मसमान् अरक्ष-
 नेतत्कुलीनास्त्विति यान् वदाम् ।
 स्वप्राणदानेन विदङ्गरक्षा
 कुर्वन् शिविश्चान्यतमो हि तेषु ॥

4

मभीरथ —

सहस्रवक्त्रोऽपि यशस्यमीषां
 न शक्नुमीशो यदि, किं मयाऽत्र ।
 प्रसूनमुमुद्रशिरःस्यगङ्गां
 गामानयधः स च सूर्यवश्यः ॥

5

रघुः—

यश्चन्द्रजेता ननु रुद्रजेता
 यो दुग्धुहन्ता बहुभिर्नृपैस्तै ।
 विख्यातवशे रघुरेव जान् ।
 शक्र दिशोऽप्यष्ट जिगाय सोऽयम् ॥

6

दशरथ , तत्पुत्रौ च —

अजस्य सूनुं भुवि को न वेत्ति
 तदस्य सून्वोरनयोर्महत्त्वम् ।
 वक्तुं न शक्यतुराननोऽपि
 राजन् यथाशक्ति तदत्र वेक्ष्ये ॥

7

रामाङ्घ्रिधूल्यैव महर्षिपत्नी
 भेजे निजं रूपमिदन्नु दृष्टम् ।
 प्राणादपि प्रीतियुतोऽहमस्मिन्
 एषा कथाऽस्येत्यवदन्मुनीन्द्रः ॥

12

धनुर्मङ्गपटलः

(काण्डप्रकल्पलक्षम्)

“वक्ष्यामि किं ते धनुषाऽत्र विप्र !
 भग्नं मनो मे, यदि सञ्जयेतत् ।
 कुर्यात्स रामो मम शोकहानिः
 सीताऽपि धन्ये”ति नृपो जगाद ॥

“आनीयतां शैलसमं धनुस्त-
 द्रवे”ति भूत्यानन्दमर्द्दीशः ।
 चत्वार एवात्र नता मर्द्दीशं
 जवेन जामुर्धनुरस्ति यत्र ॥

ते पर्वताद्या गजतुर्यक्षाद्याः
 वशिः सदृशः च भीरवर्षाः ।
 स्तम्भान् दृष्टं मण्डितेभ्यु वज्रा
 ते दण्डनृणाञ्च नृपानवन्ति ॥

धनुर्दृष्ट्वा नानापौरवचनानि—

“सशङ्खचक्रो हरिरेव सज्य
धनुर्न कुर्याद्यदि कोऽत्र चान्यः ।
आगत्य विष्णुर्यदि भञ्जयेत्तत्
सीताविनाहो ध्रुमि”त्यवोचत् ॥

4

“हिमाद्रिमादाय कृतं किमेतत्
किमादिशेषः किमु मन्दराद्रिः ।
किमिन्द्रचापः पतितः पृथिव्याम्”
इतीव पौरा बहुधा वदन्ति ॥

5

“राजाऽऽह, कस्माद्धनुरानये”ति
“न सन्ति मूढा जनकेन तुल्याः” ।
“फलेदपीदं किल पूर्वपुण्यात्”
“किं सा धनुर्दृष्टवती” त्यवोचत् ॥

6

“तद्वाणलक्ष्यं भुवने किमस्ति ?
“कन्यार्थमेतन्निहितं नु राज्ञा” ।
“चक्री स रामः किमु भञ्जयेत्तत् ?”
“तत्पापकर्म”ति वदन्ति नाना ॥

7

शतानन्देन सीताधनुषोश्चस्त्रिकथनम्—

रामस्य कान्तिं गजवत्स्थितस्य
चापं च दुर्धर्ममेवेक्ष्य, राज्ञः ।
सीताकृते जातमनोव्यथा ता
ज्ञात्वा शतानन्दमुनिर्जगाद ॥

8

“धनु प्रभावो न मयाऽत्र वाच्यः

त्वं वेत्सि नान्योऽस्ति महेशतुल्य ! ।

रथाङ्गपृष्ठा जनकस्य पुत्री

या वृत्तमस्या शृणु कौशिक त्वम्” ॥

कथं वदेयं गुणजालमस्याः

गुणा स्वय जीवितुमापुरेनाम् ।

सौन्दर्यमेनामभजत् सुतत्वा

लावण्यहीनास्वनयाऽन्यनार्य ॥

एतावता केऽपि न चापमापु

पलाय्य लीना न नृपा निवृत्ता ।

न स्याद्विवाहो ध्रुषमित्यमसि

स नामयेच्चेद्भविता विवाह ॥

होमाज्यसिक्तस्थलजातवद्धि-

समो हि रामोऽप्युदतिष्ठदत्र ।

“नष्ट धनुश्चेति सुरा विनेदु-

राशोभ्यकुर्वन् मुनयोऽपि रामे ॥

महर्षिणा शुद्धतपोविधात्रा

रामो नियुक्तो न धनुर्नमस्त ।

कामस्तु पूर्वं हृदये वधूना

वभस्त वागैर्धनुषा सदसम् ॥

रामं दृष्ट्वा पौरस्त्रीवचनानिः—

“संयोज्य हस्तौ गजतुल्यरामो
नारोपयेच्चन्द्रनुरेप बाणैः ।
सीता सुकेशी च वर्यं च सर्वाः
पतेम बद्धा”विति काश्चिदाहुः ॥

14

“श्रद्धा विवाहे नृपतेर्यदि स्यात्
‘गृहाण सीतामि’ति चोक्तवान् स्यात् ।
कुतो न्यधात् सैवधनुस्तदग्रे
मूढो नृपोऽसा”विति चादुरन्याः ॥

15

“लज्जा न सर्वज्ञमुनेरपी”ति
“भूपादपि क्रूरजनो न चे”ति ।
ऊचुः, “स रामो न हि मल्लयेचेत्
पीनस्तनी सा भविता ह्यभाग्या” ॥

16

वधूमिरित्थं कथिते, महर्षि-
सङ्घेषु देवेष्वथ हृष्टवत्सु ।
व्रीडायुतान् वारणमेरुमुख्यान्
कुर्वन् स्वगत्या प्रययौ स रामः ॥

17

निमेषशून्याः सप्तिकाः पदाभ्यां
चापावमर्दं शरबन्धनं च ।

वेगाददृष्ट्वा, धनुषः करेण

स्पर्शं त्वपश्यन् ध्वनिमप्यशृण्वन् ॥

18

राम दृष्ट्वा पुरजनवाक्यम् :—

“स राजपुत्रो”, “हरिर्बजनेत्र.”

“स नीलमेघ”, “स तु पुष्पकान्ति.” ।

“क्षीराब्धिवासी हरिरेव”, “मर्त्यो

न चे”ति पौरा बहुधाऽनुवंस्ते ॥

सीतापि रामं स च जानकीं ता

द्रष्टुं सहस्र नयनानि नालम् ।

“तथाऽनुज पश्यत”, “योगिनं ता-

वानीतवन्त नमते” त्यवोचन् ॥

जानक्याः स्फटिकगृहप्रवेशः—

अन्यां दशां प्राप्य त्रिसृष्व तल्प

सखीवृता पद्मतटाकतीरे ।

सा स्फोटिके सभनि चन्द्रकान्त-

जलार्द्रपद्म शयन विवेश ॥

सीताविरहप्रलापः—

सजे धनुभ्याचकरो तदीयौ

सवाणद्वणीरयुतौ तथासौ ।

पुष्पाढ्यवधुश्च यदीह दृष्ट

स्याज्जीवित मे पुनरेव दृष्टम् ॥

आकाशचन्द्रेण सपुष्पकेशैः

चापेन युक्तो जलदः स्वदग्म्याम् ।

पीत्वा मम प्राणजलं मदीय-

चित्ते वसत्यद्य सदा वसेच्च ॥

23

क्लामः कठोरः कठिनान् श्वाणान्

मयि प्रयुङ्क्ते, कलुषां ततो माम् ।

“मा ते भयं स्यादि” ति वाक्यमुक्त्वा

ह्यरक्षतस्तस्य कुतो हि पुस्त्वम् ॥

24

“भो भोः स्तनौ ! किन्तु फल प्रवृद्धया

दुर्भेदचाप धृतवान् दयालुः ।

चन्द्राननो यो भुवि तस्य वक्षः-

संश्लेषसौख्याय तपो विधत्तम्” ॥

25

इषूनमुख-मदनो हृदिस्थः

तच्चित्तरोगेत्यकुचद्वये मे ।

विषेण सिञ्चन्नपि नैष पूर्व-

चन्द्रः कलङ्को हि न तस्य मध्ये ॥

26

कामप्रयुक्तास्त्रविषावमग्न-

देहाददग्धा वहिरागता मे ।

प्राणास्तु तद्वायवपादमाप्य

गता निवृत्ताः कथमत्र चित्त ! ॥

27

विद्युद्युतो मेघ इवावतीर्य

गा प्राप्य यातो धृतयज्ञसूत्रः ।

न वेद्मि कोऽसाविति तं हृदिस्थं

अग्रे स्थितं तं च कुतो न जाने ॥

भूत्वा पयोऽब्धावमृते च लब्ध्वा

त्यजेयथा हेमघटेन मूढः ।

रामाङ्गसंश्लेषसुखं तथैव

विहाय लब्ध मम किं प्रलपैः ॥

नलिमालाख्यचेत्याः सीतान्तिकागमनम्ः—

वियद्मनुस्तुल्यविचित्ररूप-

समुज्ज्वलकुण्डलहारयुक्ता ।

चेटी गलत्कुन्तलवस्त्रयुक्ता

सा नलिमाला द्रुतमाजगाम ॥

चेटया धनुर्भङ्गवृत्तान्तकथनम् —

“स सालवृक्षोन्नतशणियुक्तो

ह्यसौ हरिस्यक्तभुजङ्गतल्पः” ।

इत्येवमूह्यो मुनिनाऽनुजेन

साकं पुरीं प्राप स रामनामा ॥

धनुस्त्ववष्टम्य पदा क्षणेन

अप्राह तच्छिक्षितयन्त्रतुल्यम् ।

प्रसूनवर्षे सति भग्नमेतत्

पपात, सा राजसभा चचाल ॥

सीताया सन्देहनिवृत्ति —

“स मेघरूपो मुनिना जगाम
स पद्मनेत्रस्त्वि”ति चेष्टिवाक्यैः ।
सीता, “प्रियोऽसावि”ति निश्चिकाण
भग्नय काञ्ची ववृधे नितम्बम् ॥

33

हर्षोऽपुन पुष्टसुमध्यमा सा
प्रवृद्धवक्षोजयुता प्रहृष्टा ।
“तत्कारणैरेष स एव नो चेत्
ध्रुव मृता स्या”मिति मन्यते स्म ॥

34

जनकवाक्यम् :—

स्वामिन् ! त्वया प्राप्तवतोऽस्य सद्य
कार्यो विवाह किमपो नरेन्द्रम् ।
ससै यमानास्य तत् किमस्य
कार्यो वद त्व त्विति भूप आह ॥

35

जनकेन दशरथाय दूतप्रेषणम् —

अपेयमुक्त जनकेन, योगी
“शीघ्रं नृपस्थानयन वर स्यात्” ।
इत्याह, वृत्त सकल च दूते
न्यवेदयन्मेषिष्ठ एष राज्ञे ॥

36

दशरथाऽऽदेशः—

“यत्रास्ति रामो रघुवंशराज-
पुण्यैकजातो मदनेन तुल्यः ।
सैन्यं नृपास्तां मिथिलां प्रयातु
तदूघुष्यतामि”त्यवदन्नृपेन्द्रः ॥

4

दशरथसेनाप्रस्थानम् :—

नृपस्य गम्भीरगतेस्तु सेना
व्याप्ताऽभवत्सर्वत एव लोके ।
वातेन सिन्धुः सकलं विनाश्य
व्याप्नोति यद्वत्प्रलये प्रवृद्धः ॥

5

रघूद्वहः सर्वजनार्तिहन्ता
नैव प्रतस्ये, प्रथमं ततोऽपि ।
उत्थाय मध्ये प्रसृतस्तदीय-
सेनाप्रभागो मिथिलां जगाम ॥

6

विप्राः—

गजैर्वधूभिश्च समं प्रयातुं
भीता युताश्चक्रमण्डलुम्याम्
जपादि कर्माहंकरानयोधैः
कृत्वा पदप्रेः प्रयुयुर्निजेन्द्राः ॥

7

वसिष्ठः—

बहुश्रुतैः यागपरैश्च विप्रैः
 समेत्य मुक्ताशिबिका प्रविष्टः ।
 अरुन्धतीनायक एष यातो
 हंसं समारुह्य यथा विरिञ्चिः ॥

भरतशत्रुघ्नौः—

गजैस्तुरङ्गैः परितो वृतौ तौ
 शैलं यथा सिन्धुरिमौ कुमारौ ।
 तथाऽनुयातौ तमृषिं वसिष्ठ
 तौ भ्रातरौ गाधिसुत यथैव ॥

दशरथः—

तन्नित्यकर्माणि विधाय विष्णु
 प्रणम्य गोभूमिसुवर्णमुख्यान् ।
 दत्त्वा द्विजेभ्यो मुदितः किरीटी
 शुभे मुहूर्ते नृपतिः प्रतस्थे ॥

चन्द्रशैलप्राप्तिः—

क्रोशद्वयं प्राप्य रघुप्रवीरः
 तं चन्द्रशैलस्य तटं विवेश ।
 नारीसुकेशस्तनसक्तपुष्प-
 सुगन्धिधैन्यं न्यवसत्तटेऽस्मिन् ॥

गजाः—

धिवक्तुं नेतुर्हितसूक्तिमेव
हृदाद्रजा नैव बहिः प्रयान्ति ।
कामी सुहृद् ज्ञानिवचो विहाय
मग्नो यथा पण्यवधूनितम्बे ॥

चन्द्रशैलवर्णनम्—

शैलेन रुद्धस्तटमाप चन्द्रः
तत्रस्थनार्यः शशिदर्पणेऽस्मिन् ।
एकत्र पश्यन्ति निजाङ्गशोभां
स्वर्गात्तथाऽन्यत्र सुरस्त्रियोऽपि ॥
विहृत्य देवैः प्रणयोत्थकोपात्
देवाङ्गनामुक्तसुरत्नमालाः ।
शैले गृहीत्वा कपयः स्वभार्या-
कण्ठे निवध्नन्ति, नदन्ति भार्याः ॥
शैलेऽत्र गङ्गासदृशाः सुवर्ण-
मुक्तासमृद्धाः किल निर्झरास्ते ।
त्रिविक्रमस्योरसि धारणार्थ-
भेतोत्तरीयेः सदृशा बभूवुः ॥
शैलाप्रभागे विलसन्ति मेघाः
प्रसूनमालारतदधः प्रदेशे ।
रमापतिर्नोत्तमपुः किमेव
इत्येवमुग्रः प्रतिभाति शैलः ॥

सायंकालशोभा—

मेघावृतास्ताचलरूपनागं
धिवेश वेगाद्रिखरूपसिद्धः ।
तेनोद्गताद्रकमयप्रवाहात्
वभूव रक्तं गगनं च सायम् ॥

9

शैलगहिमा—

अनन्तशीर्षैः रमणीयदृश्यै
सुचन्दनैर्मण्डित एष शैलः
सुचन्दनं वक्षसि विभ्रतोऽस्य
नीलस्य विष्णोरभजत् स सायम् ॥

10

शैले सेनानिवासः—

प्रेम्णा मिथः स्त्रीपुरुषाः समस्ताः
नरास्तथा सिद्धकुरङ्गनागाः ।
आगत्य तस्थुर्गिरिसानुभागे
रम्यं ध्वनद्विर्भनरैरुपेते ॥

11

अन्धकारव्याप्तिः—

अस्ताद्रिमारुह्य निन्दीयमाने
कूटाक्षियुक्ते रविखरूपसिद्धे ।
महान्धकारः प्रसृतः समन्तात्
लीना गजा यान्ति बहिर्यथैव ॥

12

दीपारोपणम्—

मन्दारमालोज्वलितस्य राज्ञः
सेनासमुद्रे बहुघोषयुक्ते ।
आरोपिता दीपगणा विमान्ति
पयोधिसम्भूतसरोजतुल्याः ॥

चन्द्रोदयः—

मुक्तासमूहे सितसैकतस्थे
भूत्वा चरच्छ्वेतसुशङ्खतुल्यः ।
उत्थाय सिन्धोरुडुभिः समेत्य
विभाति चन्द्रो गगने विशुद्धः ॥

निशानयनम्—

मुक्त्वा समक्षं रतिशास्त्रसारं
कृत्वा बधूवाञ्छितमेव सर्वम् ।
नाट्यं च सङ्गीतयुतं समीक्ष्य
नि-युर्निशा सैन्यगता नरास्ते ॥

15

पुष्पापचयपटलः
(पुष्पापचयपटलः पटलः)

सूर्योदयः—

तमो दिश्यं द्यौरूपदंष्ट्रा-
युतं निदन्तं किरणाद्यहस्तेः ।
युतो रधिः पश्चिमशैलरूपा-
स्तम्भादुदेति स्व'पथा दृशिदः ॥

ससैन्यस्य दशरथस्य शोणानदीप्राप्ति —

रथाधिरूढः कृतनित्यकर्मा

जगाम राजा, नृपवाहिनी च ।

शोणानदीं प्राप सरोजयुक्ता

वनैः समन्तादुपशोभिता च ॥

2

तेषामुपवने वासः—

तदा रवावम्बरमध्यमाप्ते

वधूयुता राजसुतास्तदन्ये ।

पुष्पापचित्या सलिले विहार-

योग्य नदीजुष्टवनं प्रयाताः ॥

3

स्त्रीणां मधुरालापाः—

सुभूषिताना मधुरस्वनाना

सुकुन्तलानां वचनं वधूनाम् ।

श्रुत्वा न कूजन्ति पिका ह्रियेव

किं रम्यवाचा पुरतोऽन्यवाक्यैः ॥

4

स्त्रीणां पुष्पापचयः—

सुधास्रवन्नेत्रयुताङ्गनाभिः

स्पृष्टास्तु शाखाः स्वयमेव नम्राः ।

वर्षन्ति चेत्पादतलेषु पुष्पं

को वा विशेषो नमने नराणाम् ॥

5

रमासमक्षीकरपद्मयोगात्
 सिंहातिशाय्युत्तमवीर्यभाजाम् ।
 नृणां नमेतां यदि शैलहस्तौ
 कः पुष्पशाखानमने विशेषः ॥

अमरभ्रमणम्—

नदीतटाकेषु न भूतपूर्वं
 नारीलतोद्यन्मुखरूपपद्मम् ।
 मृङ्गाश्चरन्तो न हि तत् त्यजन्ति
 दृष्ट्वा नवं वस्तु परित्यजेत् कः ॥

एका युवती—

युवा तरौ प्रेक्ष्य तु “नारिकेल
 फलान्यहो क्षीकुचवद् विभान्ति” ।
 इत्याह, “का वा हृदि मन्यतेऽसौ”
 इतीरयित्वा रुदति स्म भार्या ॥

अपरा युवती—

पत्न्याः पुरः स्यन्तरनाम मोहात्
 जगाद भर्ता, कुपिता नताङ्गी ।
 सा पुष्पमाघ्रातवती रुदन्ती
 दग्धं प्रसूनं श्वसनैस्तदीयैः ॥

नारीसौन्दर्यम्—

“महप्रेयो योगरता मनोज-

वाणैर्हता न स्युरितीयमुक्तिः” ।

वृथैव, पुष्पापचयोद्यताना

खीणां भ्रुवो हन्तुमिमान् समर्थाः ॥

10

एको युवा—

देवैरलेख्याद्भुतमूर्तिमत्याः

समोक्ष्य शोभां हतचित्तदृष्टिः ।

आरुह्य शाखां मुकुटानि पुष्प-

बुद्धयाऽपचित्य प्रददाति कश्चित् ॥

11

जलक्रीडागमनम्—

सुच्छायया शीततमे वनेऽस्मिन्

पुष्पापचिर्यां सकला विरक्ताः ।

शुद्धे जले श्वेततरङ्गपूर्णे

निर्द्दुःखमाः प्रययुर्हृदादीन् ॥

12

16

जलक्रीडापटलः

(पुष्पापचिर्यां सकला विरक्ताः)

जलाशयगमनम्—

स्वकीयशोभाजितदेवबृन्दाः

नार्यो नरा मृगयुतादरण्यात् ।

तथापि गच्छन्ति नदीद्वदादीन्

यथा गजा यान्ति वने समार्याः ॥

1

सलिलमञ्जनदृश्यम्—

दुर्वाससः शापत इन्द्रमारुतं
पुरा पयोधामराङ्गनाभिः ।
मग्नं यदासीत् सममास तेन
जलाशये मग्नवता समूहः ॥

एका—

काचिन्मनोज्ञा धृतपुष्पकेशा
दृष्ट्वा स्वविम्बे सलिले सुखी ताम् ।
मत्वा भ्रमात्स्वेन सम हसन्ती
तस्यै ददौ सा स्तनलम्पहारम् ॥

अपरा—

सुमेखला मध्यतलात् व्युतास्ताः
जलावगाहे पतितः हृदेषु ।
पदावगृह्णन्, “किमु पादलम्प-
सर्पोऽय”मित्ये भयमाप काचित् ॥

मत्स्याः—

मत्स्याः सफुरुरिमधुप्रवाह
गन्ध जले स्त्रीवपुषो वहन्ति ।
सङ्गात् सतां ज्ञानयुता नराः स्यु-
रित्यत्र किं वाऽन्यनिदर्शनेन ॥

जलाशयः—

स्नाताङ्गनादेहसुकुङ्कुमेन
नृपाङ्गसम्बद्धसुचन्दनेन ।
युक्तं हृदस्य सलिलं च नील
धनाढ्यरक्ताम्बरतुल्यमासीत् ॥

६.

सूर्यास्तमयः—

कुरङ्गनेत्राः पुरुषैः समेताः
यच्चक्रेताः सलिलावगाहम्
समीक्ष्य तत्कर्तुमनाः स्वयं च
किं पश्चिमान्धि तपनो विवेश ? ॥

७

चन्द्रोदयः—

पूर्वं नृपः क्षीणधरो जितोऽपि
यथा पुनर्योद्धुमुपैति मोहात् ।
जितस्तु नारीवदनैः प्रयातः
शशी पुनर्योद्धुमुपैति तद्वत् ॥

८

१७

मद्यपानपटलः

(२७०८१७५८०००)

चन्द्रिका—

सुराप्रवाहो धवलः किमेव ?
किं मूर्तिमद्गानरसप्रवाहः ? ।
अन्तःस्थकामस्रवणं बहि-
र्वैत्यूह्याऽभवद्यापृतकौमुदीयम् ॥

१

नानागृहाणि—

छायातलं मौक्तिकमण्डपस्य
चरत्पयोदावृतकाननं च ।
स्थलं विशुद्धस्फटिकैर्निबद्धं
प्रसूनगेहं विविशू रमण्यः ॥

सुरया कामवर्धनम्—

पुष्पागरूच्यत्कचभारयुक्त-
स्त्रीभिः सुपीता मदिराऽथ तासु ।
अन्तःस्थ कामाग्निमवर्धयत्सा
हुतं घृतं वर्धयते यथाऽग्निम् ॥

चित्तभ्रमः—

सन्दिग्धमध्या स्वमुखं सुरायां
दृष्ट्वाऽन्यनासीति त्रिभाष्य काचित् ।
“उन्मिष्टमद्यं पिबसीह कस्मात्
पिचेऽन्यदस्तीति” जहास तत्र ॥

चन्द्राय अभयप्रदानम्—

सुरास्थचन्द्रप्रतिबिम्बदृष्ट्वा
काचिद्व्रमत्ता, “ननु चन्द्र! राक्षोः ।
भीत्या निलीनोऽत्र भवान् भयं ते
माभूत्” इतीत्यं तमुपादिशत् सा ॥

चन्द्रिकायां मदिरास्वप्नमः—

प्रसूनगेहस्थितरुध्रमार्गात्

उयोःस्नां पतन्ती भुवने स्म काचित् ।

गृह्णाति पात्रे, मदिरेति मत्वा

नारीस्वभावादुत चित्तमोहात् ॥

6

मधपानवैचित्र्यम्—

स्वपाणिकम्पात् मधु यच्च तल्पे

पपात तत् पानमदेन काचित् ।

विस्मृत्य, “तिष्ठेन्मधु” चेति मत्वा

सा रिक्तपात्रं कुरुते निजोष्ठे ॥

7

कपटनिद्रा—

एका ययौ रन्तुमनाः प्रसून-

तल्पं, न तद् शतमभूत् प्रियस्य ।

बालस्यमोक्षउलतो लुठन्ती

“घण्टा किमासीत्” इति सा जगाद ॥

8

दूतसन्देहः—

सगूडपाणेर्नृपतेः सधीवं

केह्यस्य काचिदगात् जनेन ।

कर्मणेन राश्या पुरा नु केन

दूतेन नीनेददिदं न जाने ॥

9

प्रियापादताडनम्—

काचिपदा भर्तुरुरो जवान

केल्यां, कराभ्यां स जुगोप वक्षः ।

“प्राणप्रियां चित्तगतां रिरक्षुः

रुणत्सि किं वे”ति जगाद साऽपि ॥

स्वप्नाभिनयः—

असत्यनिद्रावशमेव काचित्

स्वप्नच्छलात् सा पतिमालिङ्गित्वा ।

यथा तुषारं शमयेद्विवस्वान्

कामो वियोगं शमयेत्तथैव ॥

चन्द्रसूर्यौ—

कृतालम्पपुण्यैरिव लब्धभाग्यं

तदा शशी प्राप लय क्षणेन ।

तद्विष्णुवक्षःस्थितकौस्तुभेन

समः पयोधौ तिरातिरासीत् ॥

18

प्रसुप्तमपटलः

(गङ्गापञ्चिका ५८७.७)

दशरथस्य गङ्गातीरप्राप्ति —

गजाद्वयशैलेष्वितदानवारि-

सम्पूर्णनद्यः प्रवहन्ति यस्मिन् ।

सैन्यान्विता तेन युतो जगाम

गङ्गातटं राघवसिद्ध एव ॥

जनकेन प्रत्युद्गमः—

श्रुत्वा नृपस्याऽऽगमनं प्रहृष्टः

रथाश्वमातङ्गमयाब्धिजुष्टः ।

प्रत्युद्गमार्थं जनकः प्रयास्यन्

ययौ यथा सूर्यमुपैति चन्द्रः ॥

2

सेनारेणु —

त्रिविक्रमः सप्त यथोर्ध्वलोकान्

भित्वा पुरा मातुमगात् प्रपञ्चम् ।

सैन्योत्थितो रेणुरिमं च मार्गं

प्रविश्य गत्वा प्रसृतो जगत्याम् ॥

3

सेनयोरुभयोर्मेलनम्—

यदा व्ययोध्यापतिसैन्यराशि-

माविश्य युक्ता जनकस्य सेना ।

तदा पयोधिं प्रविशन्नदीना

शब्देन तुल्यो ध्वनिराविरासीत् ॥

4

चक्रवर्तिनोरन्योन्यालिङ्गनम्—

ततोऽवतीर्य स्वरथात्तदग्रे

स्थितः, “त्वमारोह रथं ममे”ति ।

उक्तो महीशेन तमारोह

स मैथिलस्तं नृप आलिङ्ग ॥

5

दशरथेन कुशलप्रश्नः—

व्याघ्रेण सम्मानितसिंहतुर्यो

वैदेहमाश्लिष्य सवन्धुमित्रम् ।

क्रमेण पृष्ट्वा कुशलं, “त्वमग्रे

याही”त्यवोचत्, नृपतिर्ययौ च ॥

मिथिलातो रामप्रस्थानम्—

सुरैर्नरैर्नागवैश्च बन्धो

रामोऽश्वयोधैः सहितो नगर्याः ।

प्रस्थाय, नानामणिवद्धहेम-

रथेन यातः सह लक्ष्मणेन ॥

मृतस्य पुनरुज्जीवनम्—

नीलोत्पलामः सुखन्द्यपादः

चित्रातिशाय्युत्तमरूपयुक्तः ।

रामो नृपं प्राप यथैव याताः

प्राणाः पुनः प्राप्य विशन्ति देहम् ॥

रामेण मातृवन्दनम्—

कपर्दिपाणिरियतचापमेत्वा

रामः स्वमातुः क्रमशः प्रणम्य ।

उपाय तस्यो तमवेक्ष्य तासां

दृष्ट्वा तदा को गदितुं समर्थः ? ॥

रामाय पितुरादेशः—

“एतैरनीकैः सहितस्त्वमग्रे
याही” अयोध्यापतिराह रामम् ।
समस्तजन्तोरपि मातृकल्पः
शास्ता जनानां भुवि साक्षिभूतः ॥

10

रामस्य मिथिलागमनम्—

रथाधिरूढैरनुजैः प्रदृष्टैः
पार्श्वद्वये तैर्विनतैः समेतः ।
सुशङ्खभेरीध्वनिभिः स रामः
ययौ समुत्थाय रथाधिरूढः ॥

11

तस्य नगरवीथीप्रवेशः—

नारीषु गेहाद्वहिरेत्य तत्र
स्थितासु तद्दीक्षणपुष्पवृष्टया ।
सिक्तः स रामः स्वपदेन गच्छन्
अवाप वीथीं मिथिलानगर्याः ॥

12

पुराङ्गतानां चित्तस्थितिः—

आद्ये हरावन्तिकमागते तु
बाला युवत्यः सकलाश्च वीथ्याम् ।
अनङ्गपाणप्रदिताः समेत्य
प्रापुर्दशां याम्य तां वदाम ॥

13

१७

पुरविहारपटलः

(२७०००००० ५८००००)

स्त्रीणां रामान्तिकागमनम्—

: मयूरसारङ्ग समानगत्यः

नक्षत्रविद्युत्समकान्तिमस्यः ।

भूषारवैर्भृङ्गरैरुपेताः

नार्यो जवात् रामसमीपमापुः ॥

तासां स्थितिः—

“दृष्टं प्रियं मूर्तिमदेव तस्मात्

जन्माभवत् सार्थकमि”त्युदीर्य ।

यथा जलं वीक्ष्य विवपेदेशे

मृगास्तु धावन्ति तथा व्रियोऽपि ॥

जवेन रामं गतमात्मचित्तं

गृहीतुकामाः प्रययू रमण्यः ।

ताः खिन्नमध्याः प्रचलत्प्रसूताः -

निम्नप्रदेशप्रवहत्पयोवत् ॥

कार्प्यकारणम्—

श्रीरामदेहस्थितकार्प्ययोगात्

नेत्राणि कृष्णान्यभवन् किमासाम् ।

स्त्रीरतनेत्रैः किमु वीक्षितोऽसौ

रामोऽभवन्नीलतनुर्न जाने ॥

मदनोपालम्भः—

कामप्रयुक्तानिह पुष्पवाणान् ।

समीक्ष्य काचित् सुमुखी वमसि ।

“रामस्य वीर्यं पितुरस्य चाज्ञा

धिकृत्य कोऽसाववलानिहन्ता ?” ॥

5

राममोहितानां स्त्रीणां वचनानि—

बोद्धुं ह्यशक्ता निजदेहभारं ।

वस्त्रैकभूषोज्झितसर्वभूषा ।

अवाच्यसर्वोत्तमकामसौख्य-

रूपेण काचित् प्रतिमेव तस्यौ ॥

6

एका—

मन्त्रेत्रमार्गात् कपटी स रामो

विवेश चित्तं नयने पिधाय ।

अन्तः स बद्धः सखि ! तेन रन्तुं

गच्छेम शय्यामिति काचिदाह ॥

7

अपरा—

विस्मस्तभूषावसना हि काचित्

कामास्रघातं त्वविचार्य गात्रे ।

पश्यन्ति या राममिहादरेण

कोपादियं पश्यति तास्तु सर्वाः ॥

8

रामस्य सर्वाङ्गसौन्दर्यम् —

याः स्कन्धमैक्षन्त न ताभिरन्यत् ।
दृष्टं करौ पादतलौ च तद्वत् ।
सर्वाङ्गशोभा न हि काऽप्यपश्यत् ।
एको यथा सर्वमतस्थमौशम् ॥

परमहृणो नारीहृदयवासः —

एका सुकेशी तनुमध्यमा ता ।
पातुं स रामो हृदयं विवेश ।
जगत् समस्त जठरे कदाचित्
धृताच्च रामाद् भुवि कोऽस्ति बन्धः ? ॥

राजमार्गे रामं दृष्ट्वा नारीवचनानि —

स्त्रियाः कृते पावनरामा धीर !
रौद्रं धनुः पूर्वमभञ्जयस्वम् ।
कामेक्षुचापं त्वमिहाय भङ्क्वा
गृहाण मामित्यथ काचिदाह ॥

दिव्यमङ्गलविग्रहदर्शनम् —

एका सुतता श्रुयिता रुदन्ती ।
सुदीर्घमुच्छ्वस्य सखीमवेक्ष्य ।
सम्योऽयं हस्ती, "सखि! रामविम्बं
कामो लिखेत् क्रिन्वि"ति पर्यगृच्छत् ॥

परतत्त्वनिर्णयः—

एतादृशान्युत्तमलक्षणानि

नरेषु न स्युः सुविमृश्यमाने ।

अतः स विष्णुर्भवता वदामि ।

ज्ञायेत पक्षादिति काचिदूचे ॥

13

रहस्यार्थगोपनम्—

वर्षामयूरीसदृशी यदेका

स्वकीयकामं हृदि गोप्तुमैष्ठत् ।

कामस्य तद् ज्ञातमभूद्रहस्यं

मुख मनोवन्न हि गोपनार्हम् ॥

14

परस्त्रीपराङ्मुखता—

“ताः स्त्रियगात्रा व्यथिताः सशोकाः

स्त्रियः स्वदृग्भ्यां न ददर्श शुद्धः ।

सस्मार नायं मनसाऽप्यतोऽमौ

किं स्नेहशून्यस्त्रिव”ति काचिदाह ॥

15

रामनिन्दापरा काचित्—

मुग्धासु नारीषु किमप्यलब्ध्वा

गच्छन् स रामः करुणाविहीनः ।

ज्ञानी न चार्यं वृणुते हि सीता

स घातकः स्यादिति काचिदूचे ॥

16

निर्लज्जा काचित्—

एका परां प्रेक्ष्य तु काममोहात्
 “किं राममूर्तेर्निवृटे मनो मे ।
 दृष्टं त्वया ब्रूहि तदि”त्यपृच्छत्
 आशायुतानां न भवेद्धि लज्जा ॥

प्राणं प्रार्थयाना अपरा—

“स्वप्राणदानेन परानरक्षन्
 तद्वंशजाताः परमेष रामः ।
 प्राणान् मदीयान् हि नः प्रयच्छेत्
 क्रौर्यं कुतोऽस्ये”ति जगाद काचित् ॥

रामस्य समामण्डपप्रवेशः—

बधूभिरित्थं कथितः समन्तात्
 भेजे नृपेन्द्रैः सहितः स रामः ।
 वेदान्तवेत्ता कुशिकामजेन
 तथा वसिष्ठेन युता सभा ताम् ॥

तस्य आसने उपवेशः—

साकेतजन्मा भुवि धर्मवृद्धवै
 नत्वा सुनी, प्राप्य तयोरनुग्रहम् ।
 छायासमैर्भ्रातृभिरेव सुप्तो
 वरासनं प्राप्य राज रामः ॥

दशरथस्य मण्डपागमनम्—

सकेतराजो निजवन्धुमित्रैः

समेत्य यातो मणिमण्डपं तम् ।

नक्षत्रवृन्दैरनुगम्यमानः

प्राप्नोति चन्द्रो गगन यथैव ॥

21

जनकस्य आतिथ्यम्—

वित्तं समस्त जनकः प्रमोदात्

दत्त्वोपचारं कृतवान् यदत्र ।

जनेषु रामे च समानभावात्

चक्रे तदाऽसौ, किमितोऽन्यदस्ति ॥

22

20

सीतालङ्करणपटलः

(केदारनाथकाण्डे ५८-६०)

सीतामानेतुं वसिष्ठादेशः—

सखीवचित्रप्रतिमाङ्गनाभिः

रघूदधे शक्तवदेधमाने ।

दृष्ट्वा वसिष्ठो जनक वभाषे

“सीतां मृगाक्षीं स्वनिहातये”ति ॥

I

चेटीकृतसीतालङ्कारप्रकारः—

अक्षणोर्यथा पक्ष्म, तदीयरूप-

प्रच्छादकान्याभरणानि चेति ।

विस्मृत्य सख्यो निजसुन्दरीं तां

अमण्डयन् शर्करया सुधां वा ॥

८

कण्ठभूषणम् —

कण्ठे तु तस्याः हरिशङ्खतुल्ये

सख्यो बबन्धुर्वरभूषणानि ।

सर्वाङ्गनामङ्गलकण्ठभूषा

सीताऽस्ति, कण्ठाभरणं कुतोऽस्याः ॥

—

तिलकालङ्कारः—

त्रिलोकनारीतिलकायितायाः

तस्या मुखे तास्तिलकं च चक्रुः ।

नीलोत्पलैरावृतपद्मजन्य-

चन्द्रोत्थनक्षत्रसमं तदासीत् ॥

सीतादर्शनेन स्त्रीणामपि मोहः—

सीताङ्गशोभा प्रसमाक्ष्य सख्यः

पद्मान्मधुप्राप्य यथैव मृङ्गाः ।

बभूवुरस्पष्टवचोविमुग्धाः

पुंसां बधूनां हि मनः समानम् ॥

तां पूर्णिमाचन्द्रसमां निरीक्ष्य —
 स्त्रियोऽपि हर्षादिभवन् विमुग्धाः ।
 एकैकमङ्ग रमणीषु रम्य
 कं प्रेक्ष्य लावण्यनिधिं सद्देतुः ॥

6

31

सीतासौन्दर्यम् —

सुशङ्खदस्ता जलजासनस्या
 समस्तजन्तोर्हृदये वसन्ती ।
 अहन्धतीतुल्यपतित्रना सा
 समा हि रामेण किमत्र वाच्यम् ॥

7

तस्याः प्रस्थानम् —

नता सखीभिर्मणिभृदितान-
 ध्यायातले दीपसमा ज्वलन्ती ।
 तारागणे वालिशशी यथैव
 सीता सभां न तुमथ प्रतस्थे ॥

8

तदीयगमनप्रकार —

यान्त्याः स्वपुत्र्या मृदुपादखेद
 मत्वेव भू पल्लवपुष्पराशिम् ।
 आस्तौर्यं सर्वत्र गतैवमूढा
 सीता ययौ भूषणशिक्षितेन ॥

9

तस्याः मणिमण्डपप्राप्तिः—

हेमप्रभा चन्दनशीतलाङ्गी

सुपुष्पगन्धा तडिता समाना ।

देवाङ्गनाहंससुधा विजित्य -

प्रापन्नृपाढ्य मणिमण्डपं सा ॥

सीतायाः दिव्यमङ्गलविग्रहः—

सीताशरीरं श्रुतिवच्च नित्यं

नराश्च बध्वः प्रसमीक्ष्य मुग्धा ।

तथैव तस्थुः प्रतिमासमानाः

निश्चेष्टिता निश्चलनेत्रयुक्ताः ॥

रामेण सीतादर्शनम्—

कन्यासुधां वीक्ष्य पथोदवर्णः

“सा जानकी वा न हि वे”ति मुग्धः ।

निश्चित्य पथान्मुमुदे स रामः

सिन्धोः सुधां प्राप्य यथा सुरेन्द्रः ॥

वसिष्ठप्रहर्षः—

अस्मत्तपोभिर्जनितः स रामः

सशस्त्रचक्रो हरिरेव यस्मात् ।

तस्मादिय स्यात् कमलोत्थितधी-

रितीव मत्वा मुमुदे वसिष्ठः ॥

दशरथानन्दः—

समस्तलोकाधिपति. स राजा

सीताङ्गशोभां प्रसमीक्ष्य मेने ।

“सतापि लोका हि मयाऽत्र भुक्ता.

परन्तु लक्ष्मीमलमे विदानीम् ॥

14

पितुरन्तिके सीतोपवेश —

विह्वय पद्म नृपसन्नजाता

ह्यादौ वसिष्ठ ऋषुपुत्रव च ।

प्रणम्य दर्शयुसमेततात-

पार्श्वे वरिष्ठासनमाविशत् सा ॥

15

परमानन्दभरितो विश्वामित्र —

एषा विपाक्षी कमलासनेति

नीलादिरामो यदि वेत्ति पूर्वम् ।

चापोऽस्तु भिन्वादपि सप्तशैलान्

इतीव मेने कुरिकामजोऽसौ ॥

16

सीताया सन्देहनिवृत्ति —

तमेण चारुप्रहण च भङ्ग

ग्रामा जनेभ्यो गतसराया सा ।

चित्तरिपत त दलयस्थनेषा

ददर्श सीता पुत्तोऽप्यपाङ्गे. ॥

17

हृदिस्थचोरेण धनुस्तु भग्न-

मासीदिति श्रेष्ठ्य तुतोप सीता ।

बन्धाद्विसुक्तो हृदये रमेशं

दृष्ट्वा यथा मोक्षमुपैति विद्वान् ॥

दशरथेन विश्वामित्रं प्रति मुहूर्तदिनप्रश्नः—

विज्ञानपारङ्गतकौशिकं तं

दृष्ट्वा प्रसिद्धो रघुवंशभूषः ।

“श्रेष्ठं दिनं किं तनुमध्यसीता-

विवाहयोग्यं वद चे”त्यपृच्छत् ॥

मुहूर्तदिननिर्णयः—

उत्प्लुत्य केदारतलेषु मत्स्याः

निग्नन्ति वृक्षान् महिषांश्च यत्र ।

तत्कोसलाधीश ! “विवाहयोग्यं

दिनं श्व एवे”ति मुनिर्जगाद ॥

दशरथेन स्ववेश्मगमनम्—

नतेषु भूपेषु रघुप्रवीरो

रत्नाढ्यसावर्तसुशङ्खधोपैः ।

वाढार्कतुल्याभकिरीटयुक्तः

विप्रेर्नियुक्तः प्रययौ स्ववेश्म ॥

सूर्यास्तमयः—

हसीव कुच्छ्रेण जगाम सीता ।
रामोऽप्यगच्छन्निजदेहसन्निभः ।
महर्षयो भूपगणाश्च जगमुः
सूर्योऽपि मेरावभवन्निहीनः ॥

22

21

सीताविवाहपटलः

(कृष्णोष्णपटलः)

जानक्याः स्थितिः—

यत्नेन लब्ध्वाऽपि तटाकतीरं
पातु जल यद्दलन्धमागया ।
पिपासवः खेदमवाप्नुवन्ति
तां वै दशां प्राप पिकस्वना सा ॥

1

विरहिण्यास्तस्याः शोकवचनानि—

तदुर्वलप्राणहरैकदीक्षाः
किं वञ्चकाः सन्ति निशे ! कठारे ! ।
सूर्योदये मे पतिरेव राम
मां प्राप्नुयात् त्वं च कुरु प्रमातम् ॥

2

मलयमारुतम् —

वाताख्यशार्दूल ! सुगन्ध ! शीत !
गुहानिवासिन् ! मलयाचलस्य ।
उद्योत्तनाख्यदन्तैर्युत ! वह्निरूप !
मत्प्राणमन्विष्यसि किन्तु हन्तुम् ! ॥

3

वीर्यां कन्यासु अत्याचारः—

रथ्याचरो नीलघनाभर्वारः

रात्रिन्दिवं मुञ्चति नैव मां सः ।

अनूढकन्यानिकटं प्रयान्तः

कुलीनभूपाः किमु सन्ति लोके ॥

रात्रिनिन्दा—

गीतं न शान्तं न दिवाभ्युपैति

चिन्ता न याता न निशावसानम् ।

चित्तेऽस्ति रोगो न च याति शोकः

निद्रापि नायात्यहो किमेतत् ! ॥

समुद्रनिन्दा—

सिन्धो ! समुत्थाय पतंस्तरङ्गैः

श्रान्तस्वदेहो बलयैर्विहीनः ।

नामोपि निद्रां संततं च तस्मात्

कन्यासि किं त्वं मदनाद्विभेपि ? ॥

कविवचनम्—

इत्थं बहूक्त्वा व्यसनेन सीता

यदा सुतप्ता श्लथिता बभूव ।

तस्यां निशायामनघः सं रामः

स्मृत्वा यदूचे तदिदं वृद्धामः ॥

विरहतसेन रामेण बहुधा चिन्तनम्—

चित्ते पुरा नेत्रशलाकया ता
कामातुरोऽह व्यलिखं पुनस्ताम् ।
दृष्ट्वाऽद्य पूर्णं नहि वेमि शोभा
दृश्येन्न किञ्चित्छिचडितां पुरस्तात् ॥

8

चन्द्रदूषणम्—

हे चन्द्र! सीतामुखतुल्यरूप!
कामारूपबीजस्य च दोहद! त्वम् ।
न तेऽनुरूप किल कृत्यमेतत्
एकाकिनं मां न करोषि मित्रम् ॥

9

विपाक्षिणी—

अग्निं वमत्पन्नगदन्तपङ्क्तया
कूरं विषं ह्यादिति तन्न सत्यम् ।
मन्नेत्रचित्ते सततं वसन्त्याः
तस्यास्तु दृष्ट्वा विषमस्ति सत्यम् ॥

10

देवाधिदेवे बहुरूपचिन्ते
“सीताविवाहो भविता श्व एव ।
पुरीमलङ्कृत्य निवेद्यतां तद्
भेरीरवे” रित्यवदन्महीशः ॥

11

सूर्योदयः—

॥ १ ॥

“रामोऽञ्जनामो जलजोत्थसीता

मिथो मिलेता परिणीय तौ श्वः” ।

इतीदमाकर्ण्य रविः स्ववंश्यम् ।

३ रामोऽस्यं द्रष्टुमिहोदितः किम् ॥

पत्तनालङ्कारप्रकारः—

नराः स्वमेहान्यथ तोरणानि

सम्पूर्णकुम्भान् वसनैश्च रत्नैः ।

आच्छाद्य सम्यक् बहु भूषयन्ति

कुर्वन्ति भोज्यं द्विजभोजनाय ॥

जना नगर्या गृहपूर्वभागे

तारागणैर्व्योमगतैः समानान् ।

निर्मान्ति मुक्तामयमण्डपास्ते

तच्छायया धर्मनिवारणार्थम् ॥

० स्त्रीणामलङ्कारः—

काञ्चिःसुगन्धं वसनानि काञ्चि-

दन्याः प्रसून तिलकं मुखेषु । ॥ १ ॥

धृत्वा च रम्योष्ठतलेषु वर्णम् ॥ २ ॥

॥ ३ ॥ कृत्वा, विभान्यत्र विभूषिताङ्गयः ॥

देवलोकत्वप्रान्तिः—

तद्रत्नकान्तिप्रतिबिम्बहेतोः

पुरःस्थितं द्रष्टुमपारयन्तः

किं देवलोकस्त्वयमेव वा किं

मन्यो भवेद्वेति सुरा विमुरधाः ॥ ॥ *

16

दशरथेन विवाहमण्डपाऽऽगमनम्—

आद्यन्तहीनं मणिमण्डपं तं -

शैलोज्ज्वलं हेमविभूषितान्तम् ।

सीताविवाहोचितवस्तुजुष्टं

साकेतराजः प्रविवेश तुष्टः ॥

17

मणिमण्डपः—

महर्षिर्वृन्दैरमरैर्महीशैः

अन्यैः समृद्धो मणिमण्डपोऽसी ।

जगत्समस्तं प्रसृतोऽस्य त्रिष्णोः

नीलोदरेण स्वयमाप साध्यम् ॥

18

रामेण ऊर्ध्वपुण्ड्रधारणम्—

धाप्रक्षकीर्णं मुनि सर्वजन्तोः

विनाश्य मोहं परमं पदं तु ।

तेषां प्रदातुं क्षमनूर्ध्वपुण्ड्रं -

स्नात्वा स रामो भूतान् स्वकीयम् ॥

19

कर्णकुण्डले—

रात्रिन्दिवं चन्द्ररवी तु सीता-
 स्थितिं निरीक्ष्य स्वयमेत्य रामम् ।
 तत्कर्णमूले वदतः किमेता-
 वित्येवमास्तां धृतकुण्डले द्वे ॥

उत्तरीयम्—

महात्मनां ज्ञानसमे यथेच्छ-
 सञ्चारयोग्यं धवलोत्तरीयम् ।
 दयाप्रवाहिः सदृशं च राम-
 कण्ठेऽभवन्मौक्तिकहारतुल्यम् ॥

यज्ञोपवीतम्—

महर्षिदेवादिभिरप्रमेय-
 त्रिमूर्तिरूपोऽहमिदं भवद्धिः ।
 ज्ञातव्यमित्यं वदतीव रामः
 त्रिभिः स्ववक्षःस्थितयज्ञसूत्रैः ॥

रामवेषपरिग्रहः—

नागेशयानः सुरकार्यहेतोः
 उत्थाय विष्णुर्धृतरामवेषः ।
 समान् रिरिक्षुः स्वयमात्मदेह-
 मलञ्चकार स्वशरीरतुल्यम् ॥

रथारोहणम् —

गवां सदृशं मणिद्वेमभूमीः
सदृम्यो यथेष्टं च वितोर्य रामः ।
वेदैकवित्तरथ विप्रवर्यैः
संस्तूयमानो रथमारुरोह ॥

24

आतृभिरुपचारः—

सानन्दवाप्यो रथसारथि सन्
यथाऽरुणोऽसौ भरतः सदण्डः ।
तस्थौ रथाम्ने व्यजने तथाऽन्या-
वगृह्णता याति रथेन रामः ॥

25

रामस्य विवाहमण्डपप्राप्ति —

साकेतराजो गजतुल्यभूपै
समेत्य य मण्डपमाप्य तस्थौ ।
रामोऽपि धन्वी सरयस्तमाप
रक्तो रविर्मरुमुपैति यद्वत् ॥

26

सीतायास्तत्रागमनम् —

समीनचन्द्र स्वयमादधाना
प्राच्यां रथे जातवतीव सीता ।
पूर्वं पयोधौ भुवि चाद्य पश्चात्
जातेव शैलादगमत् समा ताम् ॥

27

विप्रैः सह वसिष्ठागमनम् —

वेदान्तविद्भिर्धृतयज्ञसूत्रैः

युतो विवाहं विधिवद्विधातुम् ।

शास्त्रोक्तसंभारगणान् गृहीत्वा

समाययौ मोदयुतो वसिष्ठः ॥

योगभोगौ —

हंसीव सीता जयवीररामो

विवाहर्षाढे सहितौ निषण्णौ ।

किं योगभोगौ सहितौ पृथिव्या-

मित्येवमूह्यौ किल तावभूताम् ॥

कन्यादानम् —

स मैथिलो राममुखं निरीक्ष्य

“सुतां मदीयां रमयेव विष्णुः ।

लब्ध्वा चिरायुर्भव चे”त्युदीर्य

श्रीरामहस्तं सलिलैरसिञ्चत् ॥

शिलारोहणारुन्धतीदर्शने —

तौ दम्पती कङ्कणसूत्रहस्तौ

प्रदक्षिणं चक्रतुरग्निवेदिम् ।

स्पृष्ट्वा शिलो पादतलेन सीता-

ऽप्यरुन्धतीमप्रतले ददर्श ॥

गृहप्रवेशः—

तथाऽन्यकर्माणि विधाय रामः
तपोधनान् हर्षयुतान् प्रणम्य ।
नत्वाऽप्यपोध्यापतिपादयुग्म
सीतां करे प्राप्य गृहं विवेश ॥

32

मातृवन्दनम्—

कुर्वन् प्रियं मातुरपेक्षयाऽसौ
आदौ तदा केकयराजपुत्रीम् ।
नत्वा, ततः कोसलराजपुत्रीं
पूतां क्षुनितां च ननोम रामः ॥

33

उत्तराफल्गुनी—

रभ्योचरे फाल्गुननाम्नि मासि
सहस्रनामा रघुवीरसिंह ।
जग्राह सीतां भगवान् वसिष्ठो
वेदोक्तमार्गेण जुहाव वदिन् ॥

34

लक्ष्मणादीनां परिणयनिर्णयः—

“लक्ष्मीसमा धातुसुताश्च तिष्ठः
रामानुजानां च कृते प्रयाणाम् ।
गृहाण रात्रिं”ति मैविलोऽनौ
सम्भाष्य राक्षसं निधिकाय ॥

35

दशरथ मिथिलायां कतिपयदिनवासः—

दत्त्वा यथेष्टं रघुवंशभूपः, . . .

बहुश्रुतैर्योगिवरैः समेत्य ।

उवास हृष्टो मिथिलानगर्यां, . . .

बहूनि यातानि दिनानि तस्य ॥

22

परशुरामपटलः

(परशुरामपटल-पटलः)

विश्वामित्रस्य हिमालयगमनम्—

अनेकभोगाननुभूतवन्तौ

तौ दम्पती गाधिसुतस्तदानीम् ।

वेदोक्तरीत्या त्वनुगृह्य हार्दं

दिश्युत्तरस्यां प्रययौ हिमाद्रिम् ॥

दशरथस्य अयोध्यां प्रति प्रस्थानम्—

रघूदहो गन्तुमनास्त्वयोध्यां . . .

“प्रस्थायतां सैन्य”मितीरयित्वा ।

ततो महीशैर्गजतुल्यवीरैः . . .

सर्वोत्तमं स्ये रथमारुरोह ॥

मार्गे दुर्निमित्तानि—

मार्गे मयूराः किल दक्षिणेन ? . . .

काकादयो वाममुखाश्च जग्मुः ।

तद्दीश्य “विघ्नो भविते”ति मत्वा

स्तब्धो नृपो नैव ययौ रथेन ॥

दैवज्ञप्रश्नः—

दैवज्ञमाहूय नृपोऽजवीचं

“किं वा सुखं स्यादुत दुःखमस्मात्”, ।

“विध्नो भवेदद्य ततो विनश्येत्”, ।

इत्याह भूपं द्विजशाखवेदी ॥

4

परशुरामाऽऽगमनम्—

जटाप्रभामिस्तमसा निहन्ता

कुठारहस्तो ज्वलिताग्निनेत्रः ।

चलन्महामिहसमानरूपः

क्रूराशनेस्तुल्यविरावयुक्तः ॥

5

स्तब्धं समस्तं जगदेव तेन

दिशागजाश्च श्लथिताः, सुराद्याः ।

भीताः, समुद्राः क्षयिता वभूवुः ।

रानम्य चापं शरमाददे सः ॥

6

नताश्च शैलान् जलधीन् प्रवृद्धान्

कुर्वन् कुठारायुधजामदग्न्यः ।

प्राप्तस्तदा, रामपिता निरीक्ष्य

“प्राप्तः कुतोऽसौ” विति मन्यते स्म ॥

7

श्रीरामं दृष्ट्वा परशुरामवचनम्—

जाने भवद्गमधनुःप्रभावं

जिज्ञासुरेवं मुञ्जयोर्वलं तत् ।

कण्डूतिमत्स्कन्धयुतस्तदत्र

प्राप्तोऽहमित्याह स भार्गवस्तम् ॥

परशुरामं प्रति दशरथप्रार्थनम् —

कुठारपाणे ! शृणु पापकृत्यैः

विहिंसनं युज्यत एव लोके ।

हर्षेऽपि रामो न हि दोषकर्ता

शौर्यप्रयोगो विफलो हि दीने ॥

रामो न शत्रुस्तव हन्यते चेत्

सबन्धुमित्रो मृतवानह स्याम् ।

स्वामिस्तथा मा कुरु याचिताऽह-

मित्याह भूपो जमदग्निसूनुम् ॥

दशरथमूर्छनम् —

धिक्कृत्य भूप प्रणत च कोपात्

पीताम्बर राममवाप राम ।

दृष्ट्वा प्रतीकारमलब्धवान् स

मुमूर्छ राजा तडितेव सर्पाः ॥

परशुरामेण चापवृत्तान्तकथनम् —

तच्चाप्यदृष्ट्वा निजभाषिदु ख

विस्मृत्य रामं शृगुराम आह ।

“रौद्र धनुर्भस्मभूषया यत्

तत्सारहीनं प्रयित चरित्रम्” ॥

तेन स्वागमनकारणनिवेदनम् —

प्रदाय भूमिं मुनये प्रशान्तः
महेन्द्रशैले तपसा वसामि ।
ध्रुवा धनुर्भङ्गमिहागतोऽहं
त्व नामयैतद्धनुरित्यवोचत् ॥

13

श्रीरामेण वैष्णवधनुषो ग्रहणम् —

“प्रदीयतां विष्णुधृतं धनुस्त-
दि”त्याह रामः प्रहसन् सुवक्त्रः ।
धनुर्गृहीत्वा रघुराम एव
तन्नामयित्वा मृगुराममाह ॥

14

श्रीरामेण बाणलक्ष्य किमिति प्रश्नः —

नृपान् समस्तानवधीस्तथापि
त्व वेदविद्विप्रसुतस्तपस्वी ।
न मेऽसि बभ्यो न शरो वृथा स्यात्
लक्ष्य किमस्मैत्यवदत् स रामः ॥

15

परशुरामातुमत्या तत्तपोविनाशः —

प्रयुक्तवाणो न वृथा भवेत्तद्
विनाश्यतां सर्वतपो मदीयम् ।
इत्थं मुवाणे रघुरामवाणो
गत्वा तपः सर्वमिहानयत् सः ॥

16

रामेण दशरथमूर्च्छापनयनम् — - -

जितः प्रयातो जमदग्निसूनुः

निश्चेष्टितं मूर्च्छिततातवर्यम् ।

नत्वा पुरस्तादनघः स रामः

दुःखाम्बुधेः पारममुं निनाय ॥

श्रीरामेण वैष्णवधनुषो वरुणायार्पणम् —

प्रसूनवर्षार्यमिहागतेषु

देवेषु दृष्ट्वा वरुणं स रामः ।

दत्त्वा धनुः “रक्ष तदि” त्युदीर्य

यथावयोध्यां वृतसैन्यराशिः ॥

दशरथेन केकयदेशं प्रति भरतप्रेषणम् —

मातामहस्ते जगतां प्रशास्ता

“त्वां द्रष्टुकामो भरत ! त्वमघ ।

तं केकयं शङ्खसमृद्धिमन्तं

गच्छेति साकेतनृपोऽब्रवीच्चम् ॥

कविवाक्यम् —

ततः प्रयाते भरते त्वयोध्या-

पतौ तदा शासति रात्रमेव ।

देवैः कृतानन्ततपोमहिम्ना

ततो यदाऽऽसीत् तदिदं वदामः ॥

इति कम्बरामायण-संस्कृतानुवादे षालकाण्डः

समाप्तः ॥

கம்பராமாயணம்

★

பாலகாண்டம்

★

தற்கிறப்புப்பாயிரம்

உலகம் யானவயுந் தாமுள வாககலும
தலைபெறுததலுங் நீக்கலு நீங்கலா
அவகி லாவினே யாட்டுடை யாரவா
தலைவ ரன்னவாக கேசர னாங்கனே 1

நொயதி னொயயசொ னூறகலுற நேனெனே
வைத வைவின மராமர மேழதொனே
எயத வெயதவற கெயதிய மாக்கதை
செயத செயதவன சொன்னினற தேயததே 2

இலவும், அடுத்த கவியும் - நூலவரலாறு

தேவ பாடையி விககதை செயதவா
மூவ ரானவர் தம்முளு முநதிய
நாலி னானுரை யினபடி நானறமிழப
பாலி னுவிதுணர்த்திய பண்பரோ. 3

தடையி னீன்றுயா நாயகன னோறறத்தி
விடைறி கந்ததவி ராமாவ தாரபபோத
தொடைறி ரம்பிய தோமறு மாக்கதை
சடைபன் வெண்ணெயநல் ஞர்வயிற் றதததே 4

நூற்பயன

நாடிய பொருளகை கடும் ஞானமும் புகழு
வீடியல் வழிய நாக்கும் வேசியல் கமலை நோக்கும் முண்டாம்

நீடிய வரககா சேனை நிறுபட டழிய வாகை
குடிய சிலையீ ராமன ஞோளவலி கூறு வோககே 1

1. ஆறறுப்படலம்

ஆச லம்புரி யைம்பொறி வாளியும்
காச லம்பு முலையவர் கண்ணெனும்
பூச லம்பு நெறியின புறஞ்செலாக
கோச லம்புனை யாற்றணி கூறுவாரம் 1

சரயுநதியின சிறப்பு

இரவி தனகுலத தெண்ணிலபல வேந்தாதம
புரவு நலலொழுக கின்படி பூண்டது
சரயு வென்பது தாயமுலை யன்னதிவ
வுரவு நீரநிலத தோங்கு முயிர்க்கெலாம். 2

எயினாவாழ றோ ரப்பு மாரியீ விரியல போககி
வயினவயி னெயிறறி மாதா வயிறலைத தோடவோடடி
அயினமுகக கணையுமலிலலும் வாரிகொண்ட லைக்குநீராக
செயிராதருங் கொற்ற மன்னா சேனையை மாலுமனறே 3

சரயுவெள்ளம் பலவிலையை யடைதல்.

கலலிடைப பிறநது போநது கடலிடைக கலநத நீததம்
எலலையின மறைக ளாலு மியம்பரும் பொருளீ தென்னத
தொவலையீ லொனறே யாதித துறைதொறும் பரநத
பலபெருகு சமயகு சொவலும் பொருளும்போத பரநத
தனறே 4

பிரிந்த ஆவவெள்ளம் பலவிடததும் பாய்தல
தாதுகு சோலை தோறும் சன்பகக் காடு தோறும்
போதவிழ் பொயகை தோறும் புதுமனத தடங்க
மாதவி வேலிப பூக வனந்தொறும் வயல்க டோறும்
ஓதிய வுடம்பு தோறு முயிரென வுடைய தனறே 5

2. நாட்டுப்படலம்

கவிக்கொற்று

வாங்கரும் பாத நாங்கும் வருத்தவாள் மீடு பெய்பாள்
திங்கவி செவிக ளாரத் தேவரும் பருகச் செய்தாள்

ஆங்கவன் புகழ்நத நாட்டை யனபெனு நறவ மாநதி
முஙனகயான பேச வுறரு னென்னயான மொழிய
வுறறேன 1

எருமைகளின் பாலால் செந்நெல் வளாததல்

ஈர நீர்படிந திறிலத தேசில
காாக னென்ன வருங்கரு மேதிகள்
ஊரி வினற்கன ருளளித மெனமுலை
தாரை கொள்ளத தழைப்பன் சாலியே 2

விருந்தோம்பலும் ஈகையும்

பெருநத டங்கட பிறைறுத லார்க்கெலாம
பொருநறு செலவமும கவலியும பூத்தலால
வருநதி வந்தவாக கீதலும வைகலும
விருநது மன்றி விளைவன் யாவையே 3

குடிகடகு உள்ள நிதியம் முதலியன

கவஞ்ச ரககு நிதியங் கண்ககிலா
நிலஞ்ச ரககு நிறைவன் நவமணி
பிலஞ்ச ரக்கும பெறுதற் கரியதம்
குலஞ்ச ரககு மொழுககங் குடிககெலாம 4

அந்நாட்டிற் கூற்றம் முதலியன இல்லாமை

கூற்ற மிலையொரா குற்றமி லாமையால்
சீற்ற மில்லைதரு சிந்தையிற் செமமையால்
சூற்ற தலவற் மவல திவாமையால்
ஏற்ற மன்றி விழித்தக விடையே 5

பல்வகைப் புலககள்

அவினி மும்புகை வட்டி லீடுமபுகை
நகலி குலை நறும்புகை நாசமறை
புகலும் பேளவிவிற் பூமபுகை போடனாய
முடுவின விம்மி முயங்கின வெங்கனும் 6

மகளின் வீழி முதலியன

விடுவகை நருவன் வலிவெழி பிடிவீச
கதிவீச நருவன் வலிநடை சமகப

பொதியினை நகுவன புணாமுலை கலை வாழ
மதியினை நகுவன வனிதையா வதனம்

7

சோலை நெறபோ நீர் நிலைகள் ஊர் எனற
இவற்றின வருணனை

காரொடு நிகாவன கடிபொழில் கழனிப
போரொடு நிகாவன பொலனவரை யனைஞ்
நீரொடு நிகாவன நிறைகட நிதிசால
ஊரொடு நிகாவன லீமையல குலகம்

8

அநநாட்டில் வறுமை முதலியன்
இலலாமைக்குக் காரணம்

வனமை யிலலையோர் வறுமை யினமையால்
தினமை யிலலேநோ செறுந ரினமையால்
உனமை யிலலேபொய யுரையி யிலாமையால்
ஒனமை யிலலைபல கேளவி யோங்கலால்.

9

ஆடவா மகளிர் எனபவரின பொலிவுமுதலியன

பொறபி வினறன பொலிவு பொய்யிலா
நிறபி வினறன நீதி மாதரார்
அறபி வினறன வறங்க வன்னவர்
கறபி வினறன கால மாரியே

10

கோசலதேசத்தின் பாபபு

சோலை மாநிலந தருவி யாவரே
வேலை கணடுதா மீள வலவார்
சாலும் வார்புனற சரயு வும்பல
காலி நோடியும் கண்ட நிலையே

11

நாட்டின சிறப்பும் மேறபடலத்தின் தேற்றுவாயும்.

பீடு சேரநீர் வேலை கானமடுத்த
ஊடு பேரீறு முலை லாதகம்
கூடு கோசல மெனனுங் கோதிலா
நாடு கூறின நகரங் கூறுவாம்.

12

3. நகரப்படலம்

இதுமுதல அயோத்திமாநகரத்தின் சிறப்பு
 செவ்விய மதுரஞ் சோந்ததற பொருளிற சீரிய கூறிய
 வவ்விய கவிஞ் ரணைவரும் வடநூன் முனிவரும் புகழ்நதது
 எவவுல கத்தோ ரியாவருந தவஞ்செய தேறுவா னாதரிக
 அவவுல கத்தோ ரிழிவதற கருத்தி புரிகின்ற தயோத
 உமைக்கொருபாகத் தொருவனுமிருவாக கொருதனிக
 கமைப பெருஞ்செலவக கடவுஞ் முவமை கண்டில
 அமைப்பருங் காத லதுபிடித துநத வந்தரஞ் சந்திரா
 இமைப்பிலா திரிவ ரதுவலா விதனாக கியமபலா மேதுமற
 தீஞ்சொல
 வரம்பில
 னாதரிக
 கின்ற
 தயோத
 திமா நகரம் 1
 கொழுநனு மலாமேல
 கண்டில
 ரங்கது காண்பான
 சந்திரா
 திததா
 நியாதோ 2

புண்ணியம் புரிந்தோரா புகுவது துறக்க மென்னுமி
 தருமறைப பொருளே, மண்ணிடை யாவ ரிராகவ
 னவறி மாதவ மறத்தொடும் வளாததார எண்ணருங்
 குணத்தி னவனிவி திருநதிவ வேழல காளிட மென்றோ
 ஓணனுமோ விதனின வேருரு போக வுறைவிட முண
 டென வுரைத்தல. 3

அந்நகரத்து மதினின வருணனை

புண்ணியம் புகழே யமையுமென நினைப பொறபினின
 யாணரென டிசைககு மிருனற விமைககு மிரவிதன குல
 சேனையுங் கடந்து திசையையுங் கடந்து திகிரியுஞ்
 ஆனையுங் காசு மாயினத நகருக கணியென விவற்றிய
 தனதே 4

அகழிபின சிறப்பு

ஏருகின்ற நன் கணங்க னோடுமெவலை காண்கிலா
 நாகமோவ் நகனகிடங்கை நாமவேலை யாமெஞ்

மேகமொண்டு கொண்டெழுந்தது விண்ணொடாநத
 ஆகநொநது நின்றுதாரை யமமதிறகன வீசுமே குன்ற மென்ற 5
 அநதமா மதிறபுறத தகததெழுந தலாநதநீள
 கநதநாறு பங்கயதத கானமான மாதரார
 முநதுவாண் முகங்களுக குடைதது போனமொயம பெலாம் 6

வநதுபோரா மலைக்கமா மதில வளைதத மானுமே
 அநதநகரத்து மாளிகைகளின் வருணனை

திங்களுங் கரிதென வெணமை தீற்றிய
 சங்கவெண சுதை யுடைத தவள மாளிகை
 வெங்கடுங் காலபொர மேககு நோக்கிய
 பொங்கிரும் பாறகடற றரங்கம போலுமே 7

கொடிகளின் சிறப்பு

காணவரு நெடுவரைக் கதலிக கானம போற
 கோணிமீர பதாசைகயின் குழாந தழைததன
 வானனி மழுங்கிட மடங்கி வைகலும்
 சேனமதி தேயவதக கொடிக டேயக்கவே 8

அநகரின் பலவகை வளங்கள்

மின்னென விளக்கென வெயிற்பி ழம்பெனத
 துணவிய தமனியத தொழிற ழைததவக
 கனனிநன னகாநிழல கதுவ லாலரோ
 பொன்னுல காயதப புலவா வானமே 9

பொழுதுணர் வரியவப பொருவின் மாநகாத
 தொழுததை மடநதையா சுடர்விளக்கெனப
 பழுதறு மேனியைப பாரக்கு மாசைகொல
 எழுதுசித நிரங்களு மிமைப்பி லாதவே 10

ஊடவுங் கூடவு முயிரி னினவிசை
 பாடவும் விறவியர் பாடல கேட்கவும்
 ஆடவு மகனபுன லாடி யம்மலர்
 குடவும் பொழுதுபோகு சிலர்க்கத தொன்னகர் 11

முழங்குதின கடகரி மொயம்பி னூரவும்
 பழுங்குரத் திவுனியொ டிரத மேறவும்
 எழங்களு டிரததவர் பரிவு தீர்தர
 வழங்கவும் பொழுதுபோகு சிலர்க்கம் மாநகர். 12

கனியொடு கனியெதிர பொருத்திக கைப்படை
வரிசிலை முதலிய வழங்கி வாலுளைப
புரவியீற பொருவிவசென டாடிப் போகக்கலை
தெரிதலிற பொழுதுபோகு சிலாககச சேனகா. 13

நானா விதமா நளிமாதிர வீதி யோடி
மீனாறு வேலைப் புனலவெணமுதி ஓணனுமாயோவ
ஆனாத மாடத திடையாடு கொடிக்கண் மீப்போய
வானாறு நணணிப் புனலவறறிட நகரு மனனே 14

தெனவார மழையுந திரையாழியு முடக நானாம
வளவார முரசம மதிரமாநகா வாழு மாககள்
களவா நிலாமைப் பொருட காவலு மிலகை யாதும்
கொளவா நிலாமைக கொடுப்பவர்களு மிலகை மாதோ 15

கல்லாது நிறபா பிறநினமையீற கலவி முற்ற
வலலாரு மிலகை யவைவலலரல லாரு மிலகை
எலலாரு மெலலாப் பெருஞ்செவ்வமு மெய்த லாலே
இலலாரு மிலகை யுடையார்களு மிலகை மாதோ. 16

ஏகம் முதற்கலவி முனைத்தெழுந தெனணில கேளவி
ஆகம் முதற்றிண பணைபோகி யருந்த வத்தின
சாகந தழைத்தன பருமபித தருமம் மலாநது
போகங் கனியொன்று பழுத்தது போலு மனறே 17

4. அரசியற்பாடம்

அநாகர்க்கு அரசன ஒருவன் உளவெனப்பலு.

அம்மா னகருக் கரசன னரசாக கரசன
செம்மான டனிககோ லுலகேழினுஞ் செவ்வநினருன
இம்மான கதைக்கோ நிறையாய வீராம வென்னும்
மொயம்மான கழலோற றருதல்லற மூர்ததி யன்னுன 1

அவனுடைய சிறப்பு

மொயயா கலிசுழ முதுபாரின முகநது தானக
கையா புனலா னையாதன கையு மிலகை
மெயயாய வேதத் துறைவேந்தருக கேயநத யாரும்
செயயாத யாகம் மிவனசெயது முடிதத மாதோ 2

தகைதசக்கரவந்ததியின் பாபுகாததற் சிறப்பு

வயிரவாள் பூணணி மடங்கல் மொயம்பினுன
உயிரெலாத தன்னுவி ரொப்ப வேம்பலால்

செயிலிலா வுலகினிற சென்று நினறுவாழ
உயிரெலா முறைவதோ ருடம்பு மாயினான். 3

தசரதன் உலகமுழுவதையும் கருத்தோடு பாதுகாததல
எய்யென வெழுபகை யெங்கு மினமையான
மொய்பெருத தினவுறு முழவுத தோளிஞான
வையக முழுவதும் வறிஞ னோம்புமோர்
செய்யெனக் காத்தினி தரசு செய்கின்றான் 4

5. திருவவதாரபபடலம்.

தசரதன் புத்திரர் பிறவாக குறையை வசிட்டனிடம்
சொல்லுதல

ஆயவ னொருபக லயனை யேநிகர்
தூயமா முனிவரா ரொழுது தொலகுலத
தாயருந் தந்தையுந் தவழு மன்பினான்
மேயவான கடவுளும் பிறவும வேறுநீ. 1

அருந்தவ முனிவரு மந்த னாளரும்
வருந்துத வினறியே வாழலின் வைகிஞா
இருந்துய ருழக்குவ ரெறபி னென்பதோர்
அருந்துயா வருந்துமென னகததை யென்றனன் 2

அமரர்குத திருமால் கூறியருளிய வாரததையை
வசிட்டன் நினைத்தலைத் தெரிவிக்கும்

முரசுறை செழுங்கடை முதத மாமுடி
அரசாதங் கோமக னனைய கூறலும்
விரைசெறி கமலமென பொருட்டு மேவிய
வரசரோ ருகன் மகன் மனததி னெண்ணினான். 3

அடிகட னடுவனோ ரனந்தன் மீயிசை
மலையென விழிதுயில வளரு மாமுகில
கொல்தொழி லரக்கர்தங் கொடுமை தீர்ப்பனென்று
உலைவுறு மமரருக குரைத்த வாயமையை 4

வசிட்டன் முன்னைய நிகழ்ச்சியை மனதிலினைந்து
தசரதனோடகி யாகஞ்சய்யின் குறைதீருமென
ஈதுமுன் விகழ்ந்த வண்ண மெனமுனி யிதயத் தெனணி
மாதிரம் பொருத திண்டோன் மண்ண நீ வருந்த
லேமேற்

புதல முழுதுங் காக்கும் புதலவரை யளிக்கும் வேளவி
 தீதற முயனி னைய சிநதைநோய தீரு மெனரூன 5

பாந்தளிள மகுடகோடி பரித்தபா ரதவில வைகும்
 மாநதரை விலங்கென றுனனு மனத்தனன

மாதவதத னெண்ணின்

புதலி ககந்து னோனும் புராரியும புகழ்தற்கோதத
 சாந்தனும் வேளவி முறறிலதனயர்களுளரா மெனரூன 6

ஓமாகியினினின்று பூதமொன்று கதைபடிண்டமோநதி
 பெழுதல

ஆயினைக கனவினின றம்போற றட்டமீத்
 டாயநற கதைநிகர் பிண்ட மொன்றுதழ
 திபெரீப பங்மெழு சிவந்த கணனுமாய
 ஓயென்ப பூதமொன நெழுந்த தேததியே 7

மன்னவன கௌசலைக்கு முதலில அந்தக கதையையத
 திருதல

மாமுனி யருளவழி மன்னர் மன்னவன
 தாமமென கீகுழய தொண்டைத தாயலாயக
 காமரோண கௌசலை ராத்தி நோப்பகிர்
 தாமுற யனித்தனன சங்க மார்த்தெழ 8

கைகேயிகளுக கதையளித்தல

கைகவன றனையதன ராத்திரம் அம்முறைச
 செய்கை வினித்தனன தேவ ராத்திரெழய
 பொயகையும் நடுகனும் பொழிவு மோதிமம
 னவருந் கோசல மன்னர் மன்னனே 9

கபித்திரைக்குக கதை யளித்தல

கபித்திரை தடுக்குந் தலங்கொண மொயம்புடை
 கபித்திரு மரபுளான முன்னர் தீர்மைபினை
 கபித்திரை கனித்தனன ராத்திர வேத்தியினை
 கபித்திரை பகையெனத் தாமரை டாப்பபவே 10

கபித்திரைக்குப பிணரும் எஞ்சியதை யளித்தல

பிணறுமப பெருக்கை பித்திரு விழந்தது
 தலங்கொண கபித்திரை தலக்கு தலங்கொண
 பிணறுமப பெருக்கை தலங்கொண
 மபித்திரை தலக்குகை வகைத் தலங்கொண 11

பூராமாவதாரம்

ஆயிடைப் பருவமவந் தடைந்த வெலலையின
மாயிரு புவிமகண மகிழவி னோங்கிட
வேயபுனா பூசமும விண்ணு னோரபுகழ்
தூயகாக கடகமு மெழுநது துள்ளவே.

13

ஒருபக லுலகெலா முதரத துடபொதிநது
அருமறைக குணாவரு மவனை யஞ்சனக
கருமுகிற கொழுந்தெழில் காட்டுரு சோதியைத்
திருவுறப் பயந்தனள திறங்கொள கோசலை.

13

கைகேயி பரதனைப் பெறுதல்.

ஆசையும விசம்புநின் றமர ராாததெழ
வாசவன முதலினோர் வணங்கி வாழ்த்துறப்
பூசமு மீனமும பொலிய நலகினுள
மாசறு கேகயன மாது மைந்தனை.

14

சுமித்திரை இலகருவனைப் பெறுதல்

தளையவிழ தருவுடைச சயில கோபனும்
இளையுமந தரமிசைக கெழுமி யாாத்தெழ
அனேபுகு மரவினோ டலவன வாழவுற
இளையவற பயந்தன ளிளைய மென்கொடி.

15

சுமித்திரை சததுருக்கினனைப் பெறுதல்

படங்கிளா பஹலைப் பாந்த னேநதுபார
நடங்கினர் தரமறை நவில நாடகம்
மடங்கலு மகமுமே வாழவி னோங்கிட
விடங்கினர் விழியினுள மீண்டு மீனறனள.

16

புத்திரா பிறந்தகைப் பாங்கிமா அரகனுக்குத் தெரிவிக்க,
சேதிடர் னாள முதலியவை நனறெனல

ஒடின ராசனமாட் டுவகை கூற்றிவறு
ஆடினர் சிலதிய ரந்த னுனர்கள்
கூடினர் நானொடு கோனா நிவறமை
நாடின குலகிவி நவையின றெனறனர்.

17

முறையே புதலவர்களுக்கும் வசிட்டன் நாமகரணஞ்
செய்தல

கராமபத தளா கைக்கரி யெய்ததே
அராவனை யீவதுயில் வோயென வந்தாள
விராவி யளித்தருள மெய்ப்பொரு ளுக்கே
இராம னென்பபெய ரீததன னன்றே 18

கரதல முறஞெளிர் நெவலி கடுபப
விரத மறைப்பொருள மெய்த்தெறி கண்ட
வரத னுதித்திடு மறறைய வொளியைப
பரத னென்பபெயர் பன்னின னன்றே 19

உலகநா வஞ்சக ரும்பரு முயத்தார்
ஏவக்கொடி யுத்தயர் நீததன வித்த
வீலகரு மொய்யினை விளக்கொளி நாமம்
இலக்குவ னென்ன விசைத்தன னன்றே 20
முத்துருக் கொண்டுசெம் முளரி யயர்ந்தால
ஒத்திருக் கும்மெழி லுடைவலில லொளியால
எத்திருக் குங்கெடு மென்பதை யெனஞ்சு
சுத்திருக் கங்னெனச் சாற்றின மும் 21

முனிவர் முதலியார் நாமஞதியேரை யனுக்கிருத்தல

அருமனா முனிவரு மயரரு மவனித
திருவும தகருறை செனமுத மிடரோடு
இருவீசு அணிதரு மிவர்கனி விவணின்று
ஒர்பொழு தகவலை முறையென வுறுவார் 22

புதலவர் பகலில முனிவர்களிடத்திற்சென்று பழகி,
காலையில் கைத்தாள் மகிழ்ச்சியோடு எதிர்கொள்ள
யீனாதல

அரஹ மிசைபுகும் பெற்பொழிவ கணவரவ
கரமோ முறைத முனிவர் கிடைபோயல்
சொற்பொழு தவந்தர் அறுகு வ ரெதிர்வார்
காலவர வடபயிர் பொருவுவர் கவிவா 23

இராமன் காதத்தவரைச் சேகர வினாவுதலும். அவர்
படைகளிதலு நீராமவேளை வாழ்ந்ததலும்

எதிர்வரு மவர்களை யெனையுடை யிற்றவன்
சுதித்தரு கருணியை நகடப ரொன்றா
எவ்வகை வடவகை பிணிந்து மகிழும்
மத்தரு குமரரும் வயிர்கொ கெனவே 24

அ தைய நினையெம தரசென வுடையேம்
 இஃதொரு பொருளவ வெமதுயிருடனேழ்
 மகிதல முழுதையு முறுகவி மவரோன
 உகுபக ளளவென வுரைநனி புரிவாரா

25

தசரதன பெருமகிழ்ச்சியடைதல

அரசாதம் பெருமக னகிலம யாவையும்
 வீரகறு தனிககுடை விளங்க வென்றிகோ
 முரசொளி கறங்நிட முனிவ ரேததுறக
 கரை செய வரியதோர களிப்பின வைகுநாள

26

6. கையடைப்படலம்.

தசரதசக்கரவாததி சபாமண்டபஞ் சோதல

நனைவரு கறபக நாட்டு நன்னகா
 அனைவரு மனைதர வயிராககுஞ் சிந்தையான
 நினையவு மரியது விசும்பி வீண்டதோ
 புனை மணி மண்டபம் பொலிய வெயதினாள்,

1

அங்கு விசுவாமிததிரமுனிவன வருதல

மடங்கலபோன மொயம்பினா முன்னா மன்னுயிர
 அடங்கலு முலகுமலே றமைததுத தேவரோடு
 இடங்கொணா முகனையும் படைப்ப வீண்டெனாத
 தொடங்கிய துனியுறு முனிவன தோன்றினாள்.

2

கௌசிகன் தசரதனைப் புகழ்தல

என்னனைய முனிவரகு மிமையவரு மிடைபூரெனதுடைய
 பன்னகமு நகுவெள்ளிப் பனிவரையும் பாறகடலும்
 தன்னகருங் கறபகநாட்டணிதக்கு மணிமாட வயோததி
 பொன்னகரு மலவாது புகழுவனோடு இகல கடந்த
 புலவுவேரோய

3

‘விளங்கித்தகறகு ஓரமனையனுபுக’ என்று
 கௌசிகன் கூறல

உருவனததுள யானியற்றந் தனகவேளவிக் லைட
 புழுத் தவஞ்செய யோர்க்கள, வெருவரச்சென றடைகாம
 வெருவிவென திருதரிடை விலக்கா வணவஞ், செரு

முகத்துக காததியென நின சிறுவா நாவெரினுங் கரிய
செமமவ, ஒருவனைத் தந்தீதியென வயிரிரகளுங் கொடுங்
கூற்றி னுனையச சொனஞ்ஞ 4

தசரதன் தானே வந்து வேளவி காப்பதாகக் கூறுதல்

தொடை யூற்றித் தோன்றுளிகு நறுததாரா னொரு
வண்ணந் துயர நீங்கிப் படைபூற்ற மிலனசிறிய னீவன
பெரியோய பண்யீது வேற பணிநீர்க் கங்கை, புடைபூற்
றுஞ் சடையானும் புரந்தரனும் நானமுகனும் புகுந்து
செய்யும் இடைபூற்றுக கிடைபூறு யான காப்பென
பெருவேளவிக் கெழுக வெனஞ்ஞ 5

வசிட்டன்

‘இராமனை முனிவனுடன் அனுப்புக என்றலைத் தெரிவிக்கும்

கறுத்த மாமுனி கருத்தை யுன்னிந்
பொறுத்தி யெனறவற புகன்று நினமகற்கு
உறுத்த லாகலா வுறுதி யெய்துநாள
மறுத்தி யோவென வசிட்டன் கூறிஞ்ஞ 6

இராமன் ஆயுதங்களை எடுத்துக்கொள்ளுதல்

வென்றி வாளபுடை வீசித்து மெய்மமைபோல
என்றுந் தேயவுறுத தூணி யாததிரு
ருவறம் போன்றுயர் தோன்றி கொற்றவில
ஒன்று தாங்கின னுட்கந் தாங்கினுன் 7

இராமன் இலக்குமணனுடன் முனிவனிடின்னே
செல்லுதல்

அன்ன தம்பிரந் தானு மையனும்
மன்ன வினனுயிர் வழிகொண்டாலெனச்
சொன்ன மாதவற ஞெடந் து காவையோற
பொன்னின் மாநகர்ப் புரிசை நீங்கினுன் 8

மூவரும் சரயுதிபைச் சார்தல்

வரங்கண் மாசறத் தவஞ்செய் தோர்கனவாழ
புரங்க ணேரிவா நகர நீங்கிப்போய்
அரங்கி னாலோர் சிலம்பி னன்னநின்று
இரங்கு வார்புன்ற சரயு வெயதினார் 9

மூவரும் ஒரு சோலையை யடைதல்

கரும்பு காலபொரக கழனி வாரந்ததேன
வரம்பு மீறிடு மருத வேலிவாய
அரும்பு கொங்கையா ரமமெ லோதிபோல
கரும்பு வாழ்வதோர சோலை வைகிஞா 10

உதயகாலத்தில் அவர்கள் நதியைக் கடத்தல்

தாழு மாமழை தழுவு நெற்றியால
சூழி யானைபோல தோன்று மாலவரைப
பாழி மாமுகட டுசசிப பசைமா
ஏழு மேற்பபோ யாறு மேறிஞா 11

ஒரு சோலையைக் கண்டு இராமன் 'இது யாது' என்றல்

தேவு மாதவற றொழுது தேவா தம
நாவு ளாவுதி நயக்கும வேளவிவாயத
தாவு மாபுகை தழுவு சோலைகண்டு
யாவ தீதெனரு னெவர்கு மேனிநாளு 12

7. தாடகைவதைப்படலம்.

விக்ரமிததிரனது மறுமொழி

இங்கணமே ஷஞ்சடைத தேவனமேன மாரவேள
இங்குநின் றெய்யவு மெரிதரும் நுகல்விழிப
பொங்குகோ பஞ்சுடப பூனை வீ யன்னதன்
அங்கம்வெந தன்றுதோட டனங்கனையாயினான் 1
வாரணத் துரிவையான மதனகைச சினவுநாள்
ஈரமற் றங்கமிங் குகுதலா விவனெனலாம்
ஆரணத் துறையுளா யங்கநா டிதுவுமக்
காரணக் குறியுடைக் காமஞ்ச சிரமமே 2

விக்ரமிததிரன் முதலிய மூவரும் ஒருநாள் அங்குத் தங்கி மறுநாள் ஒருபாலைவனஞ் சேர்தல்

எனறவந தனவியம் பவும் வியந் தவவயின்
சென்றுவந் தெடுரெழுஞ் செந்நெழிச் செயவரோடு
அன்றுறைந் தலர்கதிர்ப் பரிதிமண டிலமகல்
குன்றினின் நிவரவோர் கடுகரவ குறுகினார் 3
படிவியமேல் வெம்மைபைப் பகரினும் பகருநா
முடியவேம முடியாது இருளும்வான முகடும்வேம்
விடியுமேல் வெவிலும்வேம் மழையுமேல் மின்வினோடு
இடியும்வே மெனவிலவே நியாவைவே வாதவே 4

வீஞ்சுவான மழையினமே வம்புமவே லும்படச்
செஞ்செவே செருமுகத் தமாசெயுந திறனிலா
வஞ்சா தீ வினையினுன மானமா மணியிழநது
அஞ்சினார் நெஞ்சுபோ லென்றுமா ஞாதரோ.

5

தாவரு மிருவினை செறறுத தளளரும
முவகைப பகையரண கடநது முதலியில
போவது புரிபவர் மனமும பொனவிலைப
பாவையர் மனமும்போற பசையு மறறதே

6

வேமமை தோனருமைக்காக முனி ன அவாகடகு
இரண்டு வீஞ்சைகளை உபதேசித்தல

நோக்கின னவாமுக நோக்க நோக்குடைக
கோக்கும ருமடி குறுக நானமுகன
ஆக்கிய வீஞ்சைக ளிரண்டு மவவழி
ஊக்கின னவையவ ருளளத துள்ளினார்

7

அப்பாலவனம் குமாராகடகு குளிராது தோனறுதல

உள்ளிய காலையி னூழித தீனையும
எளஞறு கொழுங்கன வெரியும் வெஞ்சுரம
தெளஞ தண புனலிடைச சேற லொததது
வளளலு முனிவனை வணங்கிக் கூறுவான

8

இந்த இடம் இங்ஙனம் வெப்பமாயிருத்தற்குக் காரணம்
யாது? என்று முனிவனை இராமன் வினாவுதல

கழிபடு கங்கையந தொங்கன மௌளியான
விழிபட வெந்ததோ வேறுதா னுண்டோ
பழிபடர் மனவவன படைத்த நாடடிநூங்கு
அழிவதென காரண மறிஞ் கூறெனருன

9

தாடகை வரலாறு :- முனிவன் 'ஓரக்கிபின் வரலாற்றைக்
கேட்பாயாக' எனல

எவறது பிராமண நோக்கி யினனுயிர்
கொன்றுழல வாழ்க்கையன கூற்றின் சூறறத்தள
அன்றிய மையிரு நூறு மையனமா
ஒன்றிய வலியின ஞாநி கேளேனா

10

அவளுககு மாரீசன சுபாகு எனனும் இருமககள்
தோனறுதல

பறபல நாட செலீஇப பதுமை போனறொளிர்
பொறபினால் வயிறறிடைப புவன மேங்கிட
வெறபணி புயததுமா ரீச னுமவிறல
மறபொரு சுவாகுவும வநது தோனறினா

11

சுமாலியென்பவனோடு சுபாகுமாரீசா உறவுகொள்ளுதல

ஆங்கவன வெகுளியு மறைந்த சாபமும
தாங்கின ரெதிரசெயுந தருகலி லாமையின
நீங்கினா சுமாலியை நோநது நிற்கியாம
ஒங்கிய புதலவரென றுறவு கூாநதனர்

12

இராவணன சுபாகுமாரீசாகளை மாமனமாரென்று
பாராட்ட அவர்கள் உலகத்தாருக்குத் தீமைபுரிதல

அவனொடும பாதலத தனேக நாட செலீஇத
தவனுறு தசமுகன றனக்கு மாதுலா
இவரெனப புடைத்தமித துலக மெங்கனும்
பவனன்ற றிரிகுநா பதகி மைநதாகள்

13

புதலவரைப்பிரிந்து இங்கு அநதத தாடகை வசித்தல

மிகுந்திறன மைந்தரை வேறு நீங்குறூத
தகுந தொழின முனிவரன சலத்தை யுன்னியே
வகுநதுவிள வசவரி வதிநத திவவனம
பகுநதன எழ லெனப புமுங்கு நெஞ்சினுள்

14

இவவிடம் இங்ஙனமானது இவளாலேயே யெனல

உளப்பரும பிணிப்பரு வுலோப மொன்றுமே
அளப்பருங் குணங்களை யழிகரு மாறுபோல
இளப்பருங் கொடுமைய வரக்கி கேடிலா
வளப்பரு மருதவைப பழிதது மாறறினாள்

15

தாடகையினால் வினையுந தீங்குகள்

இவங்கையர சன பணி யமைந்தொ ரிடைபுரு
விலங்கவவனி கொணடெனறு வேளவி நனிகினுள்
அலங்கன முகிலேயவ விவ வங்க நில மெங்கும்
குலங்களொ டடங்கநனி கொன்றுநிரி கினுள்

16

'அத்தாடகை வசிகுமிடம் எது' என்று இராமன் வினாவதல்
அங் கிறைவ னப்பரிசு ரைப்பவது கேளா
கொங்குறை நறைக குல மலாசசெனி குலுககா
எங் குறைவ தித்தொழி லியற்றுப்பவ னென்றான
சங்குறை கரத்தொரு தனிச்சிலை தரித்தான 17

விசுவாமிததிரன் தாடகையி னுறைவிடத்தைக் காட்டுமுன்
அவள எதிரவருதல்

கைவரை யெனத்தகைய காணையுரை கேளா
ஐவரை யகத்திடை யடைத்தமுனி யைய
இவ்வரை யிருப்பதவ னென்பதனின் மூன்போரா
மைவரை நெருப்பெரிய வந்ததென வந்தாள 18

தாடகை அங்கு வருதலின் வருணனை
சிலம்புகள சிலம்பிடை செறித்தகழ லோடும்
நிலம்புக மிதித்தன னெளித்தகுழி வேலைச
சலம்புக வன்றற்று கணத்தகனு மஞ்சிப
பிலம்புக நிலைக கிரிகள் பின்னொடர் வந்தாள 19

தாடகை வீரவாதம் செயதல்
கடக்கரும் வலத்தெனது காவலிதவ யாவும்
கெடக கருவ றுத்தன வினிச்சுவை கிடக்கும்
விடக்கரி தெனக்கருதி யோ விதிகொ டுந்தப
படக்கருதி யோபகாமின வந்த பரி சென்றே 20

பெண்ணென்று அத்தத்தாடகையை இராமன்
கொல்லாதிருத்தல்

அண்ணன்முனி வறகதுக குத்தெனினு மாவீ
உண்ணென் வடிககளை தொடுக்கில னுயிர்க்கே
துண்ணெனும் வினைத்தொழில தொடங்கி யுள்ளேனும்
பெண்ணென் மனத்திடை பெருந்தகை நினைந்தான. 21

விசுவாமிததிரன் நான் ஆராய்ந்து கூறுவதால் தயங்காமல்
இவளைக் கொல்லலா மெனவு

ஈறில நல்லறம் பார்த்திசைத் தேவிவட
சீறி நின்று செப்புவின் மேனலேன்
ஆறி நின்ற தருளன் றரக்கிணை
கோறி யெனறெதி ரந்தனை கூறினான் 22

பிறகு இராமபாணம தாடகையின நெஞ்சில ஊடுருவிச்
செல்லுதல

சொல்லொலாககுங் கடியவேகச சுடுசரங் கரிய செம்மல
அல்லொலாககு நிறத்தினுணமேவ வீடுததலும வயிரக

கல்லொலாககு நெஞ்சில தங்கா தபபுறங் கழன்று கல்லாப
புல்லொலாககு நல்லோர் சொன்ன பொருளென்ப போயிற
றனறே 23

தாடகை இறந்தவிழுந்ததன வருணனை

பொடியுடைக கான மெங்குங் குருதிநீர் பொங்க

தடியுடை யெயிறறுப பேழவாய்த தாடகை தலை
டோறும

முடியுடை யரக்கற கநநாண முந்தியுற பாத மாகப
படியுடை யற்று வீழ்ந்த வெற்றி யமபதாலை

யொத்தாள 24

கணிகூற்று

வாச நாண மலரோ னன்ன மாமுனி பணிம ழுத
காகலாங் கனகம் பைப்பூட காருத்தன கனனிப போயிற
கூசிவா ளரக்கர் தங்குள குலத்துயிர் குடிகக வருசி
ஆசையா லுழலுங் கூற்றுஞ் சுவைசிறி தறிந்த தனறே. 25

தேவர்கள் வந்து முனிவனிடம் அஸ்திரங்களையெல்லாம்
இராமனுக்குத் தருமாறுசொல்லிச் செல்லல

யாமுமெம் மிருககை பெறறே முனக்கிடை யூறு மிலை
கோமகற கினிய தெய்வப் படைக்கலங் கொடுத்தி

யெனஞ

மாமுனிக் குரைத்துப் பின்னர் விறகொண்ட

மழையனாணமேவ

பூமழை பொழிந்தது வாழ்த்தி விண்ணவர் போயினாரே. 26

3. வேள்விப்படலம்

விசுவாமிததிரன் இராமனுக்குப் படைக்கலம் தருதல

விண்ணவர் போய் பின்றை விரிந்தபூமழையி னாலே

தன்னெனுங் கான நீங்கித் தாங்குந் தவத்தி-
கோள

மண்ணவா வறுமை நோய்க்கு மருந்தன சடையன
வெண்ணெய
அண்ணறன சொல்லே யன்ன படைக்கல மருளி னானே 1

படைக்கலங்கள் ராமபிரானே யடைதல

ஆறிய வறிஞன் கூறி யளித்தலு மண்ண றன்பால
ஊறிய ஸுவகையோடு மும்பாதம் படைக ளெல்லாம்
தேறிய மனத்தான செயத நலவினைப் பயனக
எல்லாம்
மாறிய பிறப்பிற நேடி வருவபோல வந்த வனநே 2

பின்பு இரண்டு காவதம் முனிவன் முதலியோர் நடக்க,
அங்குத்தோன்றிய பேரவதகைக்குறித்து ன்னவிய இராமனுக்கு
முனிவன் கூறத்தொடங்குதல

இனையன நிகழந்த பிணனாக காவத மிரண்டு செனரா
அனையவா கேட்க வாண்டோ ரரவமவந தனுதித
தோன்ற
முனைவன் இயாவ தென்று முனைவன் வீனவப் பிணனா
வினையற நோற்று நின்று மேலவன் வீனமப் பிறருன் 3

சரபுவிற கோமதி சங்கமமாகுமபேரொலி பென்று முனிவன்
சொல்ல, பின் அவர்கள் வேருருந்தியை யடைதல

மான்ச மடுவிற ரோனறி வருதலாற சரபு வெனநே
மேனமுறை யமரா போற்றும் விழுந்தி யதவி னோடும்
ஆனகோ மதிவந தெயது மரவம் தென்ன வப்பாற
போனபின் பவங்க டாக்கும் புனிதமா நதியை புறரா 4

கௌசிகிநதியின் வரலாறு:

கராதொழு திறைஞ்சற கொத்த தூந்தி யாவ தென்று
வரமுனி தன்னை யண்ணல வீனவுற மலருள லைகும்
பீரமன்ன றளித்த வென்றிப் பெருந்தகைக குசனென்
ரோதும
அரசாகோன மனைவி தன்பா லளித்தவா நாலவராகும் 5

நதியின் செயதி கேட்டு மகிழ்ந்து ரிந்தூடாதபின் அங்குத்
தோன்றிய சொலையை இராமன் வினாவுதல

எமமுன ணங்கை யிந்த விருந்தி யாயி னானென்று
அமமுனி புகலக கேளா வதிசய மிகவுந தோன்றச
செமமலு மினைய கோவுஞ் சிறிதிடந தீரந்த பிணனா
மைமமலி பெரழிலயா தென்ன மாதவன் கூறலுறருன் 6

விசுவாமித்திரன் அசசோடீயின் தளமையைக் கூறுபவனாய்
வாமனாவதார விருத்தாந்தத்தைக் கூற மாவலிசரித்திரத்தையும்
கூறலுறுகிருன்

அசசோடீயின் சிறப்பு

தங்கனா யகன்ற றெய்வந தானபீறி திவலென றுவனும்
மங்கைமார சிந்தை போலத் தூயது மறநுங் கேளாய்
எங்கனா மறைக்குந் தேவ ரறிவிறகும பிறாகு
மெட்டாச

செங்கணமா விருந்து மேனாட செயதவரு செயத் தவநே 7
திருமால் வாமனனாதல

கால நுனிததுணா காசிப னென்னும்
வாலறி வறகதி திககொரு மகவாய்
நீல நிறத்து நெடுந்தகை வந்து ஓர்
ஆலமர் வீத்தி னருங்குற ளானான்.

8

வாமனன் மாவலியைப் புகழ்தல

ஆண்டகை யவவகை கூறவ் றிந்தோன்
வேண்டினா வேடகையின் மேற்பட வீசி
நீண்டகை யாயினி நினனுழை வந்தோர்
மாண்டவ ரல்லவா மாண்பில் ரெனருன்.

9

வாமனன் மூவடிமண வேண்டிப்பெற, சுககிரன் தடுத்தல
சிந்தையு வந்தெதி ரெனசெய வெனருன்
அந்தணன் மூவடி மண்ணரு னுண்டேல
வெந்திறலாயிது வேண்டு மெனமுன்
தந்தனெ னென்றனன் வெள்ளி தடுத்தான்.

10

சுககிரன் தடுத்தகூறிய வாரத்தை.

கண்ட நிறத்திது கைதவ மைய
கொண்டல நிறக்குற னென்பது கொள்ளேல
அண்டமு முற்று மகண்டமு மேனாள்
உண்டவ னுமி துணாததுகொ னெனருன்

11

மாவலியினுத்தரம்

நினைக்கிடையென்கை நிமிர்நதிட வந்து
தனக்கிப லாவகை தாழ்வது தாழ்வில்
கனக்கரி யானது கைத்தல மெனவின
எனக்கிதன் மேனலம் யாதுகொ லெனருன்.

12

மாயந்தவா மாயந்தவ ரல்லாகண மாயாது
 ஏந்திய கைக்கொ டிரந்தவ ரெந்தாய
 வீந்தவ ரென்பவா வீந்தவ ரேனும்
 ஈந்தவ ரவவ திருந்தவா யாரே 13
 அடுபப வருமபழி செய்குரு மல்லா
 கொடுபபவர் முன்பு கொடேலென நின்று
 தடுபபவ ரேபகை தமமையு மனனா
 கெடுபபவ ரன்னதொர கேடிலை யெனருன 14

முனருவது அடிககாகத திருமால மாவலிமுடிமேற பாதம
 வைத்தல

உலகெலா முள்ளடி யடக்கி யோரடிகு
 அலகிலா தவவடிக கனபன மெய்யதாம
 இலைகுலாந் துழாயமுடி யேக நாயகன்
 சிலைகுலாந் தோளிஞய சிறியன் சாலவே. 15

முனிவன் இதுவே வேளவிகு ஏறறஇடமெனல
 ஆதலா லருவினை யறுககு மாரிய
 காதலாற கண்டவா பிறவி காணகுறா
 வேதநூன முறைமையால வேளவி முற்றுவேறகு
 ஈதலா திலைவே றிருக்கற பாலதே 16

குமாராகனை சாவலாக ஏவி, முனிவன் வேளவிதொடங்குதல
 ஈலாடிருந் தியற்றுவென யாகம யானெனா
 நீண்டபூம பழுவதது நெறியி னெய்திப்பின்
 வேண்டு வ கொண்டுதன வேணவி மேலினுன
 காண்டகு குமரரைக காவ லேலியோ, 17

குமாரகன் யாகத்தைக காததல
 எண்ணுதற காக்கரி திரண்டு முன்றுநாள்
 விண்ணவாக காக்கிய முனிவன் வேளவியை
 மண்ணினைக காக்கின்ற மண்ணை எமந்தரகள்
 கண்ணினைக காக்கின்ற விமையிற காததனர் 18

அரக்கர் எப்போது வருவரென்று ஸ்ரீராமன் முனிவனை
 வினாத்தல

காததனா திரிவினற காளை வீரரில
 மூத்தவன் முழுதுணா முனியை முன்னிந்
 தீததொழி வியற்றுவ ரென்ற தீயவா
 ஏததருங் குணத்தினுய வருவதென நெனருன 19

முனிவன மௌனியாயிருக்க, இராமன் வானத்தைக் காண்கையில்
அங்கு அரக்கர் ஆரவாரஞ் செய்தல

வார்த்தைதமா றுரைத்திலன் முனிவன் மோனியாய்ப்
போததொழிற குமரனுந் தொழுது போததபின
பாத்தனன் விசம்பினைப் பருவ மேகம்போல
ஆததன் ரிடித்தன் ரசனி யஞ்சவே

20

யாக்காலையில் அரக்கரின இரத்தம் சிந்தாதபடி
இராமன் சரகூடம் கடடுதல

தூமவே வரக்காதந நிணமுஞ் சோரியும
ஓமவெங் கனவிடை யுருமென றுளனியத
தாமரைக் கண்ணனுஞ் சரங்க னேகொடு
கோமுனி யிருக்கையோர் கூட மாக்கினான்

21

அப்போது முனிவர்கள் அரக்கர்கட்கு அஞ்சி ஸ்ரீராமனை
அபயம் வேண்டினதல

நஞ்சட வெழுதலு நடுங்கி நாணமதிச
செஞ்சடைக் கடவுளை யடையுந் தேவாபோல
வஞ்சனை யரக்+ரை வெருவி மாதவா
அஞ்சன் வண்ணநின் னபயமயா மென்றார்

22

இராமன் அஸ்திரங்களால் மாரீசனைக் கடலில் தள்ளிச்
சுபாருவைக் கொல்லுதல

திருமக னாய்கன் றெயவ வாளிதான
வெருவரு தாடகை பயந்த விரர்கள்
இருவரி னொருவனைக் கடலி னிடடதங்கு
ஒருவனை யந்தகன் புரத்தி னுயத்ததே

23

விசுவாமித்திரன் இராமனிடங் கூறிய முகமன்

பாக்கி யமமெனக் குளதென நினைவுறும் பானமை
போகக் கிறிந்து பொருளென வுணாகிலென புலனம்
ஆகக் கிறிந்து யகிலமு மணிவயிற் றடக்கிக்
காக்கு நீயொரு வேளவிகாத தனையெனுங் கருத்தே

24

‘இன்று எனக்குப்பணியாது!’ என்று இராமன் முனிவனை
வினாத்தல

என்று கூறிய பின்னரவ் வெழிளமலாக் காணத்து
அன்று தானுறைந் தருந்தவ் முனிவரோ டிருந்த

குன்று போற்குணத தானெதிர்க கோசலை குரிசில
இன்றி யானசெயும பணியெனகொல பணியென
விசைத்தான 25

முனிவன சனகராசனதுவேளவியைக் காண்பபோலோமெனன,
முவரும் மீதிலைக்குப் புறப்படுதல

அரிய யானசொலி னையநிற கரியதொன றிலலை
பெரிய காரிய முளவவை முடிப்பது பின்னா
விரியும் வாரபுனன மருதஞ்சூழ மிதிலையா கோமான்
புரியும் வேளவியுங் காணடுநா மெமுகென்று போனார் 26

9 அகலிகைப்படலம்

முனிவனமுதலிய முவரும் கோணைநதியை யடைதல

அலம்பு மாமணி யாரத்தொ ட்கிலலை புனிம
தலம்பெய பூணமுலை நாகிள வஞ்சியா மருங்குல
புலம்பு மேகலைப் புதுமலாப புனையறற கூந்தல்
சிலம்பு ஒழுங்காற கோணையாந தெரிவையச
சோந்தார 1

குரியாததமன வருணனை

நதிகு வந்தவ ரெயதலு மருணன்ற னயனக
கதிகு முததுறு கவினமான தேரொடுங் கதிரோன
உதிகுங் காலையிற றணைமெய வானறன துருவில
கொதிகும் வெம்மையை யாற்றுவான போற்கடல
குளித்தான 2

அன்றிரவு முவரும் ஒரு கோலையில் தங்குதல

கறங்கு தண்புனற கடிநெடுந தாளுடைக கமலதது
அறங்கொ ணுணமலாக கோலிலக விதழக்கத வடைப்பப்
பிறங்கு தாமரை வனமவிட்டுப் பெடையொடுங்
களிவண்டு
உறங்கு கின்றதோர் நறுமலாச கோலைபுக குறைந்தார் 3

இராமன அகநக கோலையை வினுவ முனிவன கூறுதல

இனைய கோலைமற நியாதென விராகவன வினவ
வினையெ லாமற நோற்றவன் விளம்புவான மேனார்
தனய ரானவாக கிரங்கியே காசிபன் றனது
மனைய ளாடவம் புரிந்தன விவளென வந்தித்தான 4

விக்ரமித்திரன் சரவணதைக காட்டுதல

ஆய திவவிட மவவிட மவிராமதி யணிநத
தூய வனறனக குமைவயிற னோன்றிய தொல்லை
வாயு வுமபுனற கங்கையும் பொறுககலா வலத்த
சேயவ ளாததருள சரவண மெனபதுந தெரித்தான 5

சூரியோதய வருணனை

காலன் மேனியிற கருகிருள கடிநதுல களிப்பான
நீல வாககலித தேரொடு நிறைகதிக கடவுள
மாலின மாமணி யுநதியி னயனெனடு வந்த
மூல தாமரை முழுமலா முளைத்தென முளைத்தான 6

முவரும கங்கையைக காணுதல

அங்கு நினறெழுந் தயனமுதன முவரு மனையா
செங்க ணேற்றவன செறிசடைப பழுவத்தி னிறைதேன
பொங்கு கொன்றையீர்த தொழுகலாற் பொன்னியைப
பொருவுங்
கங்கை யென்னுமக கரைபொரு திருநதி கண்டார

கங்கையின் வரலாறு

முனிவன சகரனென்றெருவ னுள்ளெனல

இந்த மாநதிக குறறுள தகைமைய யாலும
எந்தை கூறுகென றிராகவன வினவுற வெனையாள
மைநத நினறிரு மரபுளா னயோத்திமா நகாலாழ்
வீந்தை சேர்புயன சகரனிம மேதினி புரந்தோன 8

கங்கையின் சிறப்பு

அண்ட கோளகைப புறத்ததா யகிலமன றளநத
புண்ட ரீகமென பதத்திடைப பிறநதுபு மகனார்
கொண்ட தோத்தமா யரன்கொளப பகிரதன கொணர
மண்ட லத்துவந் தடைநததிவ வானதி மைநத 9

கங்கையைக கடாது, விசாலையையடைந்து அநகரவரசன
கெளரவிகக பின்பு முவரும் விதேகநாட்டை யடைதல

என்று கூறலும வியப்பினெ டுவந்தன நிறைஞ்சிச்
சென்று தீர்த்தனா கங்கையை விசாலவாழ் சிகரக்
குன்று போறபுயத் தரசவவந தடியினை குறுக
நின்று நவலுரை விளம்பிமற றவவயி வீங்கா 10

மிதிநீயைக்கிடமி விகவாமிததிரன அகலிகை கல்லாயக்கிடககும்
மேடடைக்காணுதல

இனைய நாட்டினி வினிதுசென றிஞ்சிசூழ மிதிநீ
புனையு நீள கொடிப புரிசையின் புறததுவந திறுததார
மனையின் மாடசியை யழித்திழி மாதவப பனனி
கனையு மேட்டுயா கருங்கலோர வெள்ளிடைக

சண்டார 11

அகலிகை சாபவடிவம் நீங்கி முன்னைய வடிவம் பெறுதல

கண்ட கனமிசைக காருத்தன கழறறுகள் கதுவ
கண்ட பேதைமை மயக்கற வேறுபட டுருவம்
கொண்டு மெய்யுணர் பவன்கழல கூடிய தொப்பப
பண்டை வண்ணமாய நின்றனன மாமுனி பணிப்பான 12

சாபநீங்கிய அகலிகையை முனிவன இராமனுக்கு அறிவித்தல
மாயிரு விசம்பிற கங்கை மலையிசைக கொணாததோன
மேயின் வுலகை யோடு மின்னென வொதுங்கி நினைஞள
தீவினை நயநது செயத தேவாகோன றனக்குச
ஆயிர மளித்தோன பனனி யகலிகை யாகு மெனருன 13

ஸ்ரீராமன அகலிகையின் சாபவரலாற்றை வினாவுதல
பொன்னையோ சடையான கூறக கேட்டலும் பூமின
என்கையே யென்கையேயிவ வுலகிய லிருந்த வண்ணம்
முன்னையு வினையி னாலோ நடுவொன்று முடிந்த
அன்கையே யனையாட கிவலா றடுத்தவா றருளு
கெனருன 14

தையலா ணயன வேலு மனமதன சரமும் பாய
உயயலா முறுதி நாடி யுழல்பவ னொருநா னுற்ற
மைபலா வறிவு நீங்கி மாமுனிக கற்றரு செய்து
பொயயிலா வுள்ளத் தானற னுருவமே கொண்டு
புக்கான 15

மலர்மே னின்றிம் மங்கையிவ் வையத் திடைவைகப்
பலகா லுந்தம் மெய்ந்தவி வாடும் படிநோற்றார்
அலகோ வில்லா வறதனை ரோநல் வறமேயோ
உலகோ வாளு வும்பர்கொ லோவீ துணரேமால். 13

தந்தே ரிலலா மங்கையர் செங்கைத் தளிர்மாளே
அன்னே தேனே யாரமிர் தேயென் றடி போற்றி
முன்னே முன்னே மொய்ம்மலர் தூவி முறை சாரப்
பொன்னே குழும் பூவி னொதுங்கிப் பொலிகின்றான். 14

பொன்சேர் டெ ன்காற் கிண்கிணி யாரம் புனை யாரம்
கொன்சே ரல்குன மேகலை தாங்கிக் கொடியன்னார்
தன சேர் கோலத் தின்னெழில் காணச் சதகோடி
மின் சேவிக்க மினனர செனனும் படிநின்றான். 15

கொல்லும் வேலுங் கூற்றமு மெனனும் மிவையெலலாம
வெல்லும் வெல்லும் மென்ன மதர்க்கும்

விழிகொண்டாவ

சொல்லுந தன்மைத் தன றது குன்றுஞ் சுவருநதின
கல்லும் புல்லுங் கண்டு கப்பெண கனிநின்றான். 16

வெங்களி விழிக்கொரு விழவு மாயவர்
கண்களிற காணவே களிப்பு நல்கலான்
மங்கையர்க் கிவியதோர் மருந்து மாயவள்
எங்களு யகற்றினி யாவ தாங்கொலோ. 17

இழைகளுங் குழைகளு மெனன முன்னமே
மறைபொரு கண்ணினை மடநதை மாரொடும்
பழகிய வெவினு மிப் பாலை தோன்றலால்
அழகெனு மணியுமோ ரழகு பெற்றவே. 18

இராமபிரானும் சீதாதேவியும்
ஒருவனாயொருவர் கண்டு யிகக காதலகொண்டமை
கூறப்படுகிறது.

எண்ணகு நவததினா வீசைய னின்றுழிக்
கண்ணொடு கண்ணினை கவ்வி யொன்றையொன்று
உணவாவு நிலைபெரு துணர்வு மொவறிட
அண்ணலு நோக்கினா னவனா நோக்கினாள். 19

நோகடிய நோக்கெனு நுதிகொள் வேலினை
பூக்கிய மதுகையாள் ரோளி னாழ்ததன
வீக்கிய கண்கழல் வீரன செலகனும்
நாக்கணங் கணியவ டனத்திற் றைத்தவே. 20

பருகிய நோக்கெனும் பாசத தாறபிணித்து
ஒருவரை யொருவர்த முள்ள மீர்ததவாலை
வரிசிலை யணவலும வாடக ணங்கையும்
இருவரு மாறிபுக இதய மெய்தினார்.

21

மருங்கிலா நங்கையும் வசையி லையனும்
ஒருங்கிய விரண்டுடற சூயிரோன ரூயினா
கருங்கடற பள்ளியிற கலவி நீங்கிப்போயப
பிரீந்தவா கூடினாற பேசல வேண்டுமோ

22

கன்னிமாடத்தயல சீதைபக காதலோகருடன கண்ட
பூரீமன முனிவனெடும போயலிடுதல

அந்தமில் நோக்கிமை யனைகி லாமையாள்
பைந்தொடி போலியப பாவை போன்றனள
சித்தையு நிறையுமெயந நலனும் பின்செல
மைந்தனு முனியொடு மறையப போயினாள்

23

சீதையின் காதல னோய வருணனை

பிறையெனு நுத வவள பெணமை யெனபடும
நறைகம மூலங்கலா னயன கோசரம்
மறைதலு மனமெனு மதத யானையின்
நிறையெனு மங்குச நிமிர்நது போயதே

24

மாலுற வருதலு மனமு மெய்யுததன்
நாலுறு மருங்குலபோ னுடங்கு வானெடுங்
காலுறு கணவழிப புகுந்த காதலோய

பாலுறு பிரையெனப பரந்த தெங்குமே
நேரமுறு நோயநிலை நுவல கிறறிலள
ஊமரீன மனத்திடை யுனனி வீமமுவாள
காமனு மொருசரங் கருத்தி லெய்தனன

25

வேமெரி யதனிடை விறகிட டெனனவே
தழங்கிய கலைகளு நிறையுஞ் சங்கமும்

26

மழுங்கிய வுள்ளமு மறிவு மாமையும்
இழந்தவ ளிமையவா கடைய யாவையும்
வழங்கிய கடலென வறிய ளாயினாள்

27

சீதையின நோயககுப பரிகாரஞ் செய்யத் தோழிமாந்
அனனானே யிடடுக்கொண்டுபோதல

கலங்குழைந் துகடுந் நானுங் கண்ணற
நலங் குழைத் தரநனை முகத்தி னேவுண்டு
மலங்குழை யெனவுயிர் வருநதிச சோதரப
பொலங்குழை மயிலைக்கொண்டரிதிற போயினா 28

தோழிமாந் சீதையை மலாபபடுக்கையிற சோததல

காதொடுங் குழைபொரு கயறக ணங்கைதன
பாதமுங் கரங்களு மனைய பலலவம
தாதொடுங் குழையொடு மடுத்த தண்பனிச
சீதநுண டுளிமல ரமளிச சோததினார் 29
கம்பமில் கொடுமனக கான வேடனகை
அமபொடு சோவதோர மயிலு மனனவள
வெம்புறு மனத்தனவ வெதுபப மெனமலர்க
கொம்பென வமலியிற குழைநது சாயநதனள 30
சொரிநதன நறுமலா சுறுக்குண டேறின
பொரிநதன கலவைகள் பொறியிற சிந்தின
எரிநதவெங் கனல்கட விழையிற கோததநூல
பரிநதன கரிநதன பலல வங்களே 31

சீதைக்குக காமநோய நோனதுள்ளதென்பதை யறியாத
தாதியா முதலியோர் திருஷ்டிகழித்தல

தாதியர் செவ்வியர் தாயா தவ்வையர்
மாதிய குழநதுழந தமுங்வி மாழகினர்
யாதுகொ விதுவென வெண்ண றேற்றலா
போதுட னயினிநீர் சுழற்றிப் போற்றினர் 32

காமவெபமயிகக சீதையின வருணனை

அருகிவின றசைககின்ற வால வட்டக்காள்
எரியனை மிகுத்திட விழையு மாலையும்
கரிசுவ தீவன கனல்வ காட்டலால
உருகுபொற் பாவையு மொத்துத் தோனற் றாள் 33

காதலகேயகொண்ட சீதாபிராட்டியின்
வாயிதற்றல

அவ்வினை வருத்ததோ ரலங்கற காடெனு
வல்லெழு வவலவேன மரக தப்பெருங்

கவலெனு மிருபுயங் கமலங் கணனெனும
வீலவொடு மிருதத்தோர மேக மெவனுமாவ 34

நெருங்கியுட புருததரு நிறையும பெணமையும
உருகியென னுயிரொடு முனாடு போனவன்
பொருபுறழ் தோளபுனா புணணி யததனு
கருபபுவில லன் றவன் காம னல்லனே 35

பெணவழி நலனெனும் பிறந்த நானெனும்
எனவழி யுனாவ நானெனகுங் காணகிலேன்
மனவழி நடந்தடி வருந்தப் போனவன்
கணவழி துழையு மோர் களவ னேனொலாம 36

இந்திர நீலமொத திருண்ட குஞ்சியும
சந்திர வதனமுந தாழ்ந்த கைகளும்
சுந்தர மணிவரைத் தோளு மேயல
முத்தியென னுயிரையு முறுவ னுண்டதே 37

படாந்தொளி பரநதுயிர் பருகு மாகமும
தடந்தரு தாமரைத் தாளு மேயல
கடந்தரு மாமதக களிநல யாண்போல
தடந்தனு கிடந்ததென னுள்ள நண்ணியே 38

உரைசெயிற் தேவாதம முலகு ளானவன்
விரைசெறி தாமரை யிமைக்கு மெயமமையான
வரிசிலைத் தடக்கையன் மார்பி னூலின்
அரசிளங் குமரனே யாகல் வேண்டுமாவ 39

பிறந்ததுடை நலநிறை பிணித்த வெந்திரம்
கறங்குபு திரியுமென கன்னி மாமதில
எறிந்தவக குமரனே யினனுங் கணவிறகண்டு
அறிந்தாய் ரீழக்கவு மாகுமே கொலாம 40

சீதாபிராட்டி காமவேடகையால் பின்னும் வாய்பிதற்றி
யருகியமை

என்றிவை யிணையன் வினமபு மெலவையின்
நின்றன் விவனெனு நீங்கி னுனெனும
கன்றிய மனத்தது காம வேடகையால்
ஒன்றல பவநினைத் துருகுங் காலையே 41

சூரியசுலபமன வருணனை.

அன்னமென வலையவட கமைந்த காமத்தீத
தன்கையுரு சுடுவது தரிககி லானென

நன்னெடுங் கரங்களை நடுக்கி யோடிப்போய்
முன்னெவெங் சுதிரவன சுடவின முழுகினான்.

42

அநதிமாலை தோன்றியதன்
வருணனை.

மீதறை பறவையாம பறையுங் கீழ்விளி
ஓதமென சிலம்பொடு முதிரச் செக்கரும
பாதக விருளசெய்கஞ் சுகமும் பறறலாற
சாதக மென்னவுந் தகைத்தும் மாலையே.

43

அநதிமாலைப்பொழுதைக் குறித்துப் பிராட்டி யிரங்கல
மைவானிறத்து மீனெயிறறு வாடை யுயிரப்பின
பைவா யந்திப் படரவே யெனஞ் வளைத்துப்
எயவா னெருவன கையோயா னுயிரு மொன்றே
உயவா னுறவிப் பழி பூன வெனனோ னுனக்குப்
வளா செக்காப் பகைத்தியால்
யினியிலலை பகையுண்டோ. 44

பிராட்டி அன்றிறபறவையை நோக்கி இரங்கியது
வெளிநின் றவரோ போயமறைந்தார் விலக்க வெருவா
எளியள பெண்ணென நிரங்காதே யெல்லி யாமத
ஒளியம் பெய்யு மனமதஞ் குனக்கிம் மாய
அளியென செயத தீவினையே யன்றி லாகி வந்தாயோ. 45
தமைக்காணென் திருளுடே முரைத்தாரோ.

தோழிமாச் செயத உபசாரம்

ஆண்டங் கணையா னினையறினெந் தழுங்கு மேலவை யகல
நீண்ட நிமிர்ந்த பெருங்கோயிற சீத மணியின வேதி
நீண்ட கோதி நெய்விளக்கம் வெய்ய வென்றங் கவை
தூண்டல் செயயா மணிவிளக்கின் சுடரா விரவைப்
வானந் கைவாய் நீக்கித் பகவசெய்தார். 46

சந்திரோதய வருணனை

பெருந்திண னெனடுமால வரைநிறுவிப் பிணிதத பாம்பின
மணித்தாமபின
வீரிநத திவலை யுதிநதமணி வீசுமபின மீனின
மேலவிளங்க
அருந்த வமரா கலக்கியநா ளமுது நிறைந்த பொறுகலசம
இருந்த திடைவந தெழுந்ததென வெழுந்த தாழி
வெணடிங்கள் 47

நீதத மதனின முளைத்தெழுந்த நெடுவெண டிங்கனெனுந
துச்சன
மீததன கரங்க ளலைபரபபி மிகுவெண ணிலவாம்
வெணசுதையாற
காதத கண்ணன் மணியுநதிக் கமல நாளத திடைப்பணடு
பூதத வண்டம் பழையதென்று புதுக்கு வானும
போன்றுளதால 48

சந்திரனைப் பழிப்பது

நீங்கா மாயை யவாதமக்கு நிறமே தோற்றுப
புறமேபோய்
ஏங்காக கிடக்கு மெறிகடறகு மெனக்குங்கொடியை
யானாயே
ஒங்கா நின்ற விருளாயவந துலகை விழுங்கி மெனமேலும
வீங்கா நின்ற கருநெருப்பி னிண்டயே யெழுந்த
வெண்ணெருப்பே 49

கொடியை யவலைநீ யாரையுங் கொல்கிலாய
வடுவி லின்னமு தத்தொடும் வந்தனை
பிடியின் மென்னடைப பெண்ணெடென ருலெனைச்
சுடுதி யோகடற ரூனறிய திங்களே 50

பிராட்டியினது காமவெய்யம்

மீது மொயத்தெழு வெண்ணில வினகதிர
மோது மத்திகை மெனமுலை மேறபட
ஓதிமப்பெடை வெங்கன லுறநெனப
போது மொயத்தம விப்புரண டாளரோ 51

நீக்க மினறி நிமிர்ந்த நிலாககதிர
தாகக வெந்து தளர்ந்து சரிந்தனள
சேககை யாகி மலர்ந்த செந்தாமரைப்
பூக்கள பட்டதப் பூவையும் பட்டனள் 52

வாச மெனகல வைகுகளி வாரிமேற
 பூசப பூசப புலாநது புழுங்கினள
 வீச வீச வெதுமபினன மெனமுலை
 ஆசை நோயககு மருநதுமுன டாங்கொரலோ. 53

தோழிமார பிராட்டிசகுச செயத உபசாரம்
 தாய நிறபரி சேடியா தாதுகு
 வீய ரித்தளிர் மெலவனை மேனியில
 காயெ ரிககரி யககரி யககொணாநது
 ஆயி ரததி விரட்டி யடுக்கினா. 54

கீதநிகை இவ்வாறாக, இனி, இராமபிரான
 நிகையைச் சொல்வோமெனல
 கன்னி நன்னக நிறகமழ சேககையுள
 அன்ன மின்னண மாயின ளாயவள
 மின்னின மின்னிய மேனிகண டாணெனச
 சொன்ன வண்ணலுக குற்றது சொல்லுவாம் 55

விசுவாமிததிரன முதலிய மூவரும் ஜநகராஜனால்
 எதிரகொள்ளப்பட்டு அவன் காட்டிய மாளிகையில் தங்குதல
 ஏகி மன்னனைக் கண்டெதிரா கொண்டவன
 ஓகை யோடு மினிதுகொண டுயத்திடப
 போக பூமியிற் பொன்னக ரன்னதோர்
 மாக மாடத தனைவரும் வைகினார். 56

அங்குச சதாநதமுனிவன வருதல
 வைகு மவவுழி மாதவம் யாவுமோரா
 செயகை கொண்டு நடந்தெனத திதறு
 மொயகொள வீரன முளரியந தாளினுன
 மெயகொண மங்கை யருணமுனி மேலினுன. 57

இராமனை வழுத்திச் சதாநதன விசுவாமிததிரன்குரு
 சாரதல
 வந்தெ திர்நத முனிவனை வளளலும்
 சிந்தை யார வணங்கலுஞ் செனநெறிந்
 அநத மில்குணத் தானெடி தாசிகள
 தந்து கோசிகள றனமருங் கெயநினுன. 58

சதாநந்தன விசுவாமிததிரனே நோகவி முகமன கூறுதல
கோத மனறரு கோமுனி கோசிக
மாத வனறனே மாமுக நோககியிப
போக நீயிவட போதவிப பூதலம்
ஏது செயத தவமென றியமபிஞ்ஞ

59

சதானாத முனிவனுக்கு இராமனது பெருமையை
விசுவாமிததிரன தெரிவித்தல

வடித்த மாதவ கேடடியிவ வளளரூன
இடித்த வென்குரற ரூடகை யாககையும
அடுத்தென வேளவியு நினைனனை சாபமும்
முடித்தென நெஞ்சத திடாமுடித தானெனரூன

60

விசுவாமிததிரனது சரிதையைக் கூறக்கருதி
சதாநந்தன இராமனது முகத்தைப் பார்த்தல

எளளில பூவையு மிந்திர நீலமும்
அளளல வேலையு மமபுத சாலமும்
விளளும் வீயுடைப பானலு மேவுமெய
வளள நவனை மதிமுக நோககியே

61

கௌசிகன சரிதையைச் சதாநந்தன முடித்திடல

சது முன்னா நிகழ்ந்த திவனெறுனை
மாத வதலுயா மாணபுடை யாரிலை
நீதி வித்தகன றனனரு னோநதனிர
யாது மககரி தென்றன வீற்றிலான

62

சதாநந்தன குமாரர்களை வாழ்த்திவிட்டுப் போதல
என்று கோதமன சாதலன் கூறிட
வென்றி வீரா வியப்பொடு வந்தெழா
ஒன்று மாதவன ரூடொழு தோங்கிய
பனறை யேத்திப பெயாநதனன றன்னிடம்

63

முனிவனும் இலக்குமணனும் படுக்குமிடத்தைச் சேர, இராமன
சீதையை எண்ணியவண்ண மிருத்தல

முனியுந தமபியும் போயமுறை யாற்றமக்கு
இனிய பள்ளிக ளெய்தினா பினனிருட
கனியும் போலபவன கங்குலுந திங்களும்
தனியுந தானுமத தையலு மாயினுன

64

இராமபிரான சீதையின் உருவெளிப்பாட்டை நோக்கித்
தனனுட்கூறுவன

விண்ணி வீங்கிய மினனுரு விமமுறைப
பெண்ணி னன்னலம பெற்றதுண டேகொலோ
எண்ணி வீதல தெனறறி யேனிரு
கண்ணி னுளளுங் கருத்தினுங் காண்பானுல 65

அருளி லாளெனி னுமமனத தரசையால
வெருளு தோயவிடக கண்ணின் விழுங்கலால
தெருளி லாவுல கிறசென்று நினறுவாழ்
பொருளெ லாமவள பொன்னுரு வாயவே 66

பூணு வாலிய பொற்கல சங்குளென
ஏணி லாகத தெழுதல வெனனினும
வாணி லாமுறு வறகனி வாயமதி
காண லாவதொர காலமுனை டாங்கொலோ 67

வண்ண மேகலை தேரொன்று வானெடுங்
கண்ணி ரண்டு கதிமுலை தாமிரண்டு
உண்ணி வந்த நகைடிமென ருன்றுண்டால்
எண்ணுங் கூற்றினுக கித்தனை வேண்டுமோ 68

கண்ண வினகருப புச்சிலை யானவிரை
பொனனை முன்னிய பூங்கனை மாரியாவ
எனனை யெய்து தொலைக்குமென ருவினி
வன்மை யென்னுமி தாரிடை வைகுமே 69

கொள்ளை கொளளக கொதித்தெழு பாற்கடல
பள்ள வெள்ள மெனப்பட ருநநிலா
உள்ள வுள்ள வுயிரைத் துருவிட
வெள்ளை வண்ண விடமுமுன டாங்கொலோ 70

ஆகு தலவழி யலவழி யெனமனம
ஆகு மோவதற காகிய காரணம
பாரு போனமொழிப பைந்தொடி கன்னியே
யாகும வேறிதற கையுற விலலையே 71

சூரியோதய வருணனை

தனையுமலாத தாரணை விவவண்ண மயலுழநது தளரு
மேலலை
சிதையுமனத திடருடைய செங்கமல முகமலரச செயய
வெய்யோன

புனதயிருளி னெழுதினற புசர்முக்கையா கைவினுநிலைப்
 போவை போரத்த
 உதயகிரி யெனுங்கடவு னுதல கிழிதக விழியேபோ
 உதயஞ் செயதான 72

இராமபிரான திருப்பள்ளியெழுதல
 கொல்லாழி நீறதங்கோர் குனிவயிரச சிலைதடக்கைக
 கொண்ட கொண்டல
 எல்லாழித தேரிரவி யினங்கரத்தா வடிவருடி யனந்தல
 தீர்ப்ப
 அல்லாழிக கரைகண்டா னுயிரவாய மணிவிளக்க
 மழவஞ் சேககைத
 தொல்லாழித துயிலாதே துயராழி நெடுங்கடலுட
 டுயிலகின ருளே 73

இராமனாதியா சனகனது வேளவிச்சாலை சாத்தல
 ஊழிபெயாந தெனக்கங்கு லொருவண்ணம புடைபெயர
 வறக்க நீத்த
 குழியா கையெழுந்தது தொன்னியமத துறைமுடித்துச
 சுருதி யளன
 வாழிமா தவறபணிநது மனக்கினிய தம்பியொடும
 வம்பின மாலை
 தாழமா மணிமெனலித தாரசசனகங் பெருவேளவிச
 சாலை சாநதான 74

இராமலக்ஷ்மணர்களைச் சனகன விளவ முனிவன கூறுதல
 இருந்தகுலக குமராதமை பிருகண்ணும முகந்தழகு
 பருக நோக்கி
 அருந்தவளை யடிவணங்கி வாரிவரை புளரத்திடுமி
 னடிக ளெனன
 விருத்தினாக ணினனுடைய வேளவிகா ணியவந்தார்
 விலலுங் காண்பார
 பெருந தகைமைத் தயரதனறன புதலவரென வவா
 தனகைம பேச லுறளுன 75

11 குலமுறைகளைத் துபடலம்

மனுஷம் பிருதஷம்

ஆதித்தன் குலமுதலவன் மனுவினைவா ரறியாதார்
 பேதித்த வழினைத்தும் பெருமபசியால் வருந்தாமல்

சோதிததன வரிசிலையா விலமடநதை முகைசுரப்பச
சாதிதத பெருநதனையு மிவா குலத்தோர தராபதி
கான். 1

இடசுவாகு மனவன

பிணியரங்க வினையகலப பெருங்காலத தவமபேணி
மணியரங்க நெடுமுடியாய மலரயனை வழிபட்டுப
பணியரங்கப பெரும்பாயற பரஞ்சுடரை யாங்கான
அணியரங்கநத நகாளை யறியாதா ரறியாதா 2

கருதஸ்தன

தானறங்ககு வெலறகரிய தானவரைத தலைதுமிதது
வானறங்கிற நிகொவென்று குறையிரப்ப வரங்
கொடுததாங்கு
ஏனறெடுத்த சிலையினஞ யிகல புரிநத விவாகுலத்தோர
தோனறலைபபண டிந்திரனகாண விடையேருயச
சுமநதானும 3

சிபிசகரவாததி

இன்னுயிராககு மினனுயிரா ரிரு நிலங்காத தாரென்று
பொன்னுயிராககுங் கழவவரை யாமபோலும
புகழ்கிறபாம
நினனுயிராககு நெடுவேலா யிவாகுலத்தோன
மெனபறவை
மன்னுயிராககுத தன்னுயிரை மாருக வழங்கினால 4

பகீரதசகரவாததி

தூநினற சுடர்வேலோ யனநதனை சொல்லானேல
யானினறு புகழந துரைததற கெளிதோவே
டவிழகொனறைப
பூநினற மவுலியையும் புககளைநத புனறகங்கை
வானினறு கொணாநதானு மிவாகுலத்தோர
மனவனகாண 5

இரகுமகாராஜன

சந்திரனை வென்றானு முருத்திரனைச சாயத்தானும்
துநதுவென்று தானவனைச கடுசரத்தாற றுணித்தானும்
வநதகுலத திடைவநத ரகுவெனபான வரிசிலையால
இந்திரனை வென்று திசையிருநானகுஞ செருவென்றன 6

தீர்தனும் அவன்புத்திரா இவரென்பதும்
 அயன்புதலவன நயர்தனை யறியாதா நிலையவன
 பயந்தகுலக குமரரிவா தமக்குள்ள பரிசெல்லாம்
 நயநதுரைத்துக் களையேற நானமுகறகு மரிதாமபல
 இயநதுவைத்த கடைத்தலையா யானறிந்த படிக்கேளாய் 7

இராமனது மகிமையை இங்ஙனம் முனிவன கூறிமுடித்தல்
 கோதமனறன பன்னிககு முன்னையருக கொடுத்ததிவன
 போது நின்று தென்ப பொலிந்த பொலனகழற்காற
 பொடிகண்டாய்
 காதலென்ற னுயிரமேலு மிக்கரியோன பாலுண்டால
 ஈதிவனறன வரலாறும் புயவவியு மெனவுரைத்தான் 8

12 கார்முகப்படலம்

கன்னியாகுறகமாகத் தான் சிவநநுசை வைத்திருப்பதைச்
 சனகமகாராசன தெரிவித்தல்

மாற்றமா நுரைப்பதென மாய வீற்குநான்
 தோற்றவா நெண்மனந துளங்கு கின்றதால்
 நோற்றன ணங்கையு நொய்தி னையனவில
 ஏற்றுமே வீடாககட வேற்று மெனறனை 1

சனகராசன் ஏவலாளரை யேவ அவர்கள் விலைவாத்துள்ள
 இடத்தைநோக்கிச் செல்லுதல்

எனறன வேன்றுதன வெதிராநின் குரையக
 குன்றுறழ வரிசிலை கொணாமி னீண்டென
 நனநென வனங்கினா நாலவ ரோடினா
 பொன்றினி காமுகச சாலை புககனா 2

அந்தச் சிவநநுசைப் பலர் சுமந்துவருதல்

உறுவலி யானையை யொத்த மேனியா
 செறிமயிரக கலலெனத் திரண்ட தோளினா
 அறுபதி னுயிர ரளவி லாற்றலா
 தறிமடுத திரையிடத் தண்டிற் றுங்கினா 3

சங்கொடு சககரந தரித்த செங்கைய
 சிங்கவே றவலனே வீதனைத் தீண்டுவான்
 எங்குள னெருவனின் நேற்றி விசசிலை
 மங்கைதன றிருமணம் வாழுமா வென்பா 4

திண்ணெடு மேருவைத திரட்டிற் றோவெனபார
வண்ணவான் கடலபண்டு கடைநத மததெனபார
அண்ணலவா ளரவினுக கரச னோவெனபார
விண்ணிடு நெடியவில வீழதத தோவெனபார 5

எனனிது கொணாகென வியமபி னுனெனபார
மன்னவ ருளாகொலோ மதுகெட டானெனபார்
முன்னையுழ வினையினுள் முடிககி லாமெனபார
கன்னியு மிச்சிலை காணு மோவெனபார 6

இச்சிலை யுதைத்தகோற் கிலகக மியாதெனபார
நச்சிலை நங்கைமே னுடடும வேந்தெனபார
நிச்சய மெடுககுங்கொ னேமி யானெனபார
சிறசிலா விதிசெய்த தீமை தானெனபார 7

சதாநதமுனிவன கூறத் தொடங்குதல
போதக மனையவன பொலிவு நோக்கியவ
வேதனை தருகின்ற விலலை நோக்கித்தன
மாதினை நோக்குவான மனத்தை நோக்கிய
கோதமன காதலன் கூறன் மேயினுள் 8

காரமுக வலிமையான கழறல வேண்டுமோ
வாசடை யரனிகா வரத் நீயலால
யாருள் ரறிபவ ரிவற்குத் தோன்றிய
தோமுக வலகுளால் செவலி கேளெனோ 9

குணங்கடையென கூறுவது கொம்பினைச்
சோநதவையுய்யப
பிணங்குவன வழிவளைத் தவஞ்செய்து பெற்றதுகாண்
கணங்குழையாள் தோன்றியபின் கதிரவானிற
கங்கையெனும்
அணங்குழியப பொலிவிழந்த வாஞ்ஞத்தார
வேறுளளார 10

அன்றுமுத லின்றளவ மாருமிநதச சிலை யருகு
சென்றுமில் போயொளித்த தோவேந்தா திரிந்துமிலா
என்றுமினி மணமிலலை யென்றிருத்தே மிவனேற்றிவ
நன்றுமலர்க குழற்சீதை நலம்பழுதா காதெனருள் 11

இராமன் சிவதருக உள்ளிடுததை யணுக எழுதல
பொழிந்தநெய யாகுதி வாயவழி பொங்கி
எழுந்த கொழுங்கன லென்ன வெழுந்தான்

அழிந்தது விலவென விண்ணவ ராராததர்
மொழிந்தன ராசிகன முப்பகை வென்றார்

12

மங்கையரின மனப்பாங்கு

துய தவங்க டொடங்கிய தொல்லோன
ஏயவன வலவி விறுப்பதன முன்னம்
சேயிழை மங்கையா கிதைதொ றெயயா
ஆயிரம் விலலை யனங்க னீறுததான

13

கரங்களை குவித்திரு கண்கள் பனிப்ப
இருங்கனி றிசகிலை யேற்றில் னாயின
நரந்த நறைக்குழ னங்கையு நாழும
முருங்கெரி யிறபுக முழகுது மென்பார்

14

வள்ளன மனத்தை மகிழ்ந்தன னென்றால்
கொள்ளென முன்பு கொடுப்பதை யல்லால்
வெள்ள மனைத்தவன விலலை யெடுத்திப்
பிள்ளைமு விட்டது பேதைமை யென்பார்

15

ஞான முனிககொரு நாளிலை யென்பார்
கொனில விற்றொடி யோனிலை யென்பார்
மானவ விசகிலை காவலனை யானை
பின் தனத்தவன பேறில னென்பார்

16

இராமபிரான விலலினிடத்திறகு நடத்தல

தோகைய ரினன்ன கொலலிட நலலொர்
ஒகை விளம்பீட வும்ப ருவப்ப
மாக மடங்கலு மாலலிடை யும்பொன
நாகமு நாகமு நான நடத்தான

17

இராமபிரான அவலிலை முறித்ததனா பேரோகை தேவறுதல
தடுத்தமை யாம விருத்தவர் தாளின
மடுத்தது நானுதி வைத்தது நோகார்
கடுப்பினி விவாரு மறித்திலர் கையா
எடுத்தது கண்டன நிறந்து கேட்டார்

18

அநகரத்தா பேருவகைகொண்டு கூறவன

தவரதவ புதவவ னென்பார் தாமரைக் கணவ

புயலிலவ மேவி யென்பார் புவையும் பொருவு
மென்பார்

மயலுடைத துலக மெனபார மானுட னல்ல னெனபார
கயலபொரு கடலுள் வைஞ்ங் கடவுளே காணு
மெனபார் 19

நம்பியைக காண தவனைக காயிர நயனம வேண்டும
கொம்பினைக காணுந தோறுங் குரிசிறகு மவனதே யாவ
தம்பியைக காணமினெனபார தவமுடைததுலக
மெனபார்

இமபரிந நகரிற் றதத முனிவனை பிறைஞ்சு மெனபார் 20

சீதை பளிக்குமாடதது மறரோ மலரனைபிற சோதல
ஊசலா ஓயிரி னோடு முருகுபூம் பள்ளி நீங்கிப்
பாசிழை மகளிர சூழப் போயொரு பளிக் கு மாடக்
காசிரு மரைபின பொய்கைச் சந்திர காந்த மீனற்
தேநீர் தெளிதத மென்பூஞ் சேகலையை
யரிதிறசோந்தாள 21

பிரிவிததுயரால் சீதை பலவகையாக இரங்குதல்
நாணுலாவு மேருவோடு நாணுலாவு பாணியும்
தூணுலாவு தோளும் வாணி யூடுலாவு தூணியும்
வாணிலாவி னூலுலாவு மாலைமாபு மீனவும்
காணலாகு மாகினுவி காணலாகு மேகொலாம் 22

வீணடலங் கலந்திலங்கு திங்கனோடு மீதுசூழ
வண்டலம் பலங்கறங்கு பங்கியோடும வார்சிலை
கொண்டலொன நிரைஞ்சுண்ணின் மொண்டுக்கொண
டெனஞ்வினைய
உண்டதுண்டெ னெஞ்சினின்று முண்டதென்று
முண்டரோ 23

பஞ்சரங்கு தீயினுவி பறறிநீடு கொற்றவில
வெஞ்சரங்க னெஞ்சரங்க வெயயகாம னெயயவே
சஞ்சலங்க வந்தபோது ஐதயலாரை யுயயவந்தது
அஞ்சலஞ்ச வேனலொத வாணமை
பென்னவாணமையோ 24

இளைக்கலாத கொங்கைகா னெழுந்ததுவிமபி யெனசெயநீர்
முளைக்கலா மதிக்கொழுந்தது போலும்வான முகத்தினுள்
வளைக்கலாத விற்கையாவி வளவனமார்பி னுள்ளூறத்
திளைக்கலாரு மாலொன செயதவங்கன செயம்பினே 25

எங்குநின் நெழ்ந்ததிந்த விநன வந்தெ னெஞ்சலா
அம்பியன் தனங்கனெய்த வம்பியவந்த விந்நததோய

பொங்குகின்ற கொங்கைமேல் விடம்பொழிந்த
தென்னினும்
கங்குலவந்த திங்களன றகங்களங்க மிலலையே 26

அடாந்துவந்த தனங்கனென சமுன்றுசிறந்து மப்பெனும்
விடங் குடைந்த மெய்யினின்று வெந்திடா
தெழுந்தவெங்

கடந்துதைந்த காரியாளை யன்னகாளை தாளடைந்து
உடனொடாந்து போனவாயி வந்தவாவெ னுள்ளமே. 27

விண்ணுளே யெழுந்தமேக மாபிணுலின் மினொழும
மண்ணுளே யிழிந்ததென வந்துபோன மைந்தனா
எண்ணுளே யிருந்தபோதும் யாவரென்று தோகிலேன
கண்ணுளே யிருந்தபோது மென்கொல

காண்கிலாதவே 28

பெய்கடற் பிறந்தயல பெற்றகொனா மருந்து பெற்று
ஐயபொற் கவத்தொடங்கை விடடிருந்த வாதர்போல
மொய் கிடக்கு மண்ணோண முயங்கிடாது முன்னமே
கைகடக்க விடடிருந்து கட்டுரைப்ப தென்கொலோ. 29

நீலமாங்கியென்ற சேடியொருத்தி சீதைபுள்ளவிடம் வருதல

வடங்கனாங் குழைகளும் வான விலவிடத்
தொடர்ந்து பூங்குழலகளும் துகிலுஞ் சோாதர
நுடங்கிய மினென நொய்தி னெய்தினா
நெடுந்தடங் கிடந்தகண ணீவ மாலையே 30

மராமர மிவையென வளர்ந்த தோளினா
அராவணை யமலென றயிர்க்கு மாற்றலான
இராமென பதுபெய ரிளைய கோவொடும்
பராவகு முனியொடும் பதிவந்த தெய்தினா. 31

மாததிரை யளவீற்றாண மடுத்து முன்பயிவ
குத்திர மிதுவெனத் தோளின் வாங்கினா
ஏத்தின் ரிமையவ ரிழிந்த பூமழை
வேத்தவை நடுக்குற முறிந்து வீழந்ததே. 32

சீதை சிறிது உயம் பேருதல

கோமுனி யுடனவரு கொண்ட வென்றபின்
தாமரைக் கண்ணினா னென்ற தன்மையாவ
பூமவ னென்கொவென றைய நீங்கினா
வாமமே கடியீற வளர்ந்த தவகுலே. 33

சீதைதயின் உறுதி.

இல்லையே நுகப்பென்பா ருண்டுண் டென்னவும்
மெல்லியன் முலைகளும் விம்ம விம்மு வாள்
சொல்லிய குறியினத தோன்ற லேயவன
அல்லனே லிறப்பனென் றகத்து ஞன்னினான். 34

சனகராசன் முனிவனிடம் கூறியமொழி

உரைசெய்யம் பெருமவுன் புதல்வன் வேள்விதான்
வினரவினின் ரொருபகன முடித்தல் வேட்கையோ
முரசெறிந் ததிர்கழன முழங்கு தானையல்
வரசையு மிவ்வழி யழைத்தல் வேட்கையோ. 35

விசுவாமித்திரன் மொழிப்படி தசரதனுக்குச் சனகன் தூது
அனுப்பல்.

மல்வலா னவவுரை பகர மாதவன்
ஒலையி வவனும்வந் துறுத னன்றென
எல்லையி லுவகையா னினையநத வாரெலாழி
சொல்லுகென் றோலையுந் தூதும் போர்க்கினான். 36

13. எழுச்சிப்படலம்

சனகராசன் தூதர் தசரதசக்கரவர்த்தியி னரண்மனைவாயிலை
யடைதல்.

கடுகிய தூதருங் காவிற காவிற்சென்று
அடிகுரன முரசதி ரயோத்தி யெய்தினார்
அடியினை தொழவிட மிளறி மன்னாதம்
முடியொடு முடிபொரு வாயின் முன்னினார். I

தூதுவர் ஓலை கொடுக்க, சக்கரவர்த்தி 'வாதிக்க' எனல்.

கூறிய தூதருங் கொணர்ந்த வேலையை
சுறில்வன புகழின யிதுவ தென்றனர்
வேறொரு புலமகன் விரும்பி வாங்கினான்
மாறதிர் கழவினான் வாசி யெளறனன். 2

தசரதமன்னவன் மொழி.

வெற்றிலேன் மன்னவன் தக்கன் வேளவியில்
கற்றைவார சடைமுடிக்க கணிச்சி வானவன்
முற்றவே முலகையும் வென்ற முரிவில்
இறறபே ரொலிகொலன் றிடித்த தீங்கென்றான். 3

சககரவாததி தனசேனை முதலியன முநதிசசெலலும்படி
பறைசாற்றமாறு கட்டளையிடல

வானவன குலத்தெமா வரத்தி னுலவரும
வேனிலவே ளிருநதவம மிதினை நோக்கிநஞ்
சேனையு மரசருஞ் செலக முததெஞ்
ஆனேமே லணிமுர சறைகென நேவிஞன

4

சேனை யெழுதல

விடைபொரு நடையினுன சேனை வெள்ளமோர்
இடையிலை யுவகினி லென்ன வீணடிய
கடையுக் முடிவினி லெவையுங் காறப்படப்
புடைபெயர் கடலென வெழுநது போயதே.

5

தசரதசககரவாததியின சேனைப்பெருக்கம்.

உழுநதிட விடமிலை பலக மெங்கணும்
அழுநதிய வயாக்கெவா மருடகொம் பாயினுன
எழுநதிவ னெழுநதிடைப் படருஞ் சேனையின
கொழுநதுபோயக் கொடிமதின மிதினை கூடிற்றே.

6

அநதனா செலலுதல

குடையா குண்டிகை தூக்கினா குநதிய
நடையர் நாசி புதைத்தகை நாற்றலா
கடக ளிறறையுங் காரிகை யாரையும்
அடைய வஞ்சிய வந்தனர் முத்தினா

7

வசீட்டமுனிவன செலலுதல

செவிவயி வழுதக் கேளவி தெவிடபுனா தேவா நாவின்
அவினகயி னனிகரு நீரா ராயிரத திரட்டி குழக
கவினகயி வீழற கறபி வருநததி கனவன முதறுச
சிவினகயி னன்ன முருந திசைமுக னென்னக்

செனஞன.

8

பரதசதபுருக்கன வசீட்டமுனிவனபின்னே செலலுதல
பொருகனி நிவுளி பொற்றோர் பொலங்கழற குமரர்

அருவரை குழந்த தென்ன வருகுமுன் பின்னுஞ் செலலத்
திருவனர் மார்பர் தெயவக் கிவையினர் தோர் வீரர்
இருவரு முனிபின் போன விருவரு மென்னப் போனார்

9

தசரதசககரவாததி புறப்படுதல

நித்ததிய நியம முற்றி நேமியான பாதஞ செனனி
வைத்தபின மறைவல லோகக்கு வரப்பறு மணியும
பொன்னும்
பத்தியா னிரையும பாகும பரிஷுட னலகிப போனான
முத்தணி வயிரப பூனான மங்கல முகாதத நனனான. 10

சேனையுடன சககரவாததி சாதிரசயிலத்தின சாரலில தங்குதல.
இன்னன மேகி மன்னன யோசனை யிரண்டு செனனான
பொனவரை போலுமிதது சயிலத்தின சாரல புககான
மனமதக களிறும் மாதா கொங்கையும மார னம்புங்
தெனவரைச சாநதுமநாறுஞ் சேனையு மிறுத்த
தனறே 11

14. வரைக்காட்சிப்படலம்

வழிவந்தஇளைப்பினால் மங்கையா பளிகடுப்பாறையில்
துயிலுதல

தளங்கொ டாமரை யெனத்தளி ரடியினு முகத்தும்
வளங்கொண மாலைவண டலமர வழிவருந தினராய
விளங்கு தமமுருப பளிங்கிடை வெளிப்பட வேறோ
துளங்கு பாறையிற ஞேழிய ரயிர்த்திடத துயினனா 1

குதிரைகள் படிந்த புழுதியை யுதறிவிட்டு நிறறல
தீயவரொ டொன்றிய திறத்தரு நலத்தோர
ஆயவரை யநநிலை யறிந்தனா துறந்தாங்கு
ஏயவரு நுண்பொடி படிந்துட னெழுந்தொண
பாயபரி விரைநதுதறி நின்றன பரந்தே. 2

சிறிது தோண்ட ஆறரில ஊற்றுநீர் தோன்றுதல

வெள்ளநெடு வாரியுற வீதியில வேனும்
கிள்ளவெழு கின்றபுனல கேளிரின விரும்பித
தெளனுபுன லாறுசிறி தேயுதவு கின்ற
உள்ளது மருதுதவு வள்ளலையு மொத்த. 3

மதயானைகள் நீரிலையைவிட்டு ஏருமை.

ஒகுகநெறி யுயப்பவ குரைத்தகுறி கொள்ளா
பககமின மொயக்கய லலைக்கநனி பாரா
மைக்கரி மத்தத விலைமாதா கலையலகுற
புககவரை யொத்தன புன்றசிறைக னேரு 4

சநதிரைசல வருணனை

குப்புறற கருமை யாலக குவவரைச சாரல வைகி
ஒப்புறத துளங்கு கின்ற வடுபதி யாடி யீனகண்
இப்புறத தேயுங காண்பார குறத்திய ரிசையநத கோலம
அப்புறத தேயுங காண்பா ரரம்பைய ரழகு மாதோ 5

சரமபயில சாபமன்ன புருவங்க டமமி னுடா
நரமபீனோ டினிது பாடி நாடக மயிலோ டாடும
அரமபையா வெறுத்து நீத்த வவீர்மணிக கோவை

யாரம

மரமபயில கடுவன பூண மந்திகண் டுவககு மாதோ 6

நிலமகட கணிக ளென்ன நிரைக்கதிர முததஞ் சிந்தி
மலைமகள் கொழுநன சென்னி வந்துவீழ கங்கை மான
அவகிலபொன னலம்பி யோடி யாரஞ்சே ரருவி மாலை
உலகளந தவனறன மாரபி னுத்தரீ கததை யோதத 7

ஆக மாலை மாகவு ளாளபொலி
லாக மாலை யுளரென வாகுமாவ
மேக மாலை மிடைநதன மேலெலாம்
மேக மாலை கிடந்தது கீழெலாம்

8

அநதிககால வருணனை

மஞ்சார் மலைவாரண மொத்தது வானி னோடும
வெஞ்சாணை யுடைக்கதி ரங்கதன மீது பாடிம
பஞ்சா வனமொத்தது மறறது பாய வுறும்
சேஞ்சோரி யெனப்போலி வுறறது சேக்கா வானம் 9

சநதிரைசல வருணனை

கண்ணுக் கெந்தாமி விளங்கிய காட்சியாலும்
எண்ணு கரீதாமி யீவங்கு சீரங்க ளாலும்
வண்ணக கொழுஞ்சந் தனஞ்சேர்ந்தது மாரப னித்த
அண்ணத் கரியோவன்கை யொத்ததவ வாகில

குணம. 10

தகரக்குடவந்த டுடவரும் மகபிரும் மகபிலதவகுதல.

கன்னம் முயி 3 மீனயா ரோருவர்க கோருவர்
தேயும் மிஞ்சுந் திறுதுமபேயும் பம்பி யார்ப்ப
வாணை பிசும்பி பிடிவும் மிகுளனி மேயும்
மாறுப கிடவும்மேன டாடவரை வத்தி மித்தார். 11

இருள் பாததல.

காலவா னகத் தேருடை வெய்யவன காயக டுங்கண்
கோனமாய கதிர்ப்புலலுடைக கொவகினக கோள நீமமா
மேலபான மகையிற புகவீங்குகுள வேறி குந்த
மாலயாண மீட்டமமென வந்து பரந்த தனறே 12

தீபமேற்றப்படுதல

மந்தார முந்து மகரந்த மணங்கு வாலும
அந்தா ரரசாக கரசனற னனீக வெள்ளம
நந்தா தொலிகுந நரலைப்பெரு வேலை யெல்லாம
செந்தா மரைபூததெனத தீப மெடுத்த வனறே 13

நடசத்திரம் புடைகுழச சாதின விளங்குதல

தனனற கடலிற றனிசிறது தரங்க நீங்கி
விண்ணிற கடலென மதிவந்தது மீனகன குழ
வண்ணக கதிர் வெண ணிலவீனறென வாலு கத்தாடு
ஒண்ணித்தில மீனொளிர வாலவகை பூரவ தொத்தே 14

கங்குல கழித்த வகை

உண்ணு வழுதனன கலைப்பொரு ளுள்ள துண்டும
பெண்ணு ரமுதம மனையாரமனத தூடல போததும
பண்ணாந்த பாடல செவிமாததிப பயனகொ ளாடல
கண்ணு னினிதுயக்கவுங் கங்குல கழித்த தனறே 15

15 பூங்கொய படலம்

சூரிடோதயவருணனை

மீனுடை யெயிறறுக கங்குற கனகனை வெகுண்டு வெய்ய
காலுடைக கதிராக னென்னு மாயிரங் கரங்க ளோசசித்
தானுடை யுதய மென்னுந் தமனியத தறியீ வின்று
மானுட மடங்க வென்னத தோன்றிவன வயங்கு
வெய்யோள 1

மன்னவன சேனையுடன் சோனையாற்றையடைதல

முறையெலா முகுத்த பின்னா மன்னனு முரித தேர்மேல
இறையெலாம வணங்கப் போளு வெழுந்துடன் சேனை
வெள்ளம

குறையெலாஞ் சோலை யாகிக் குழியெலாங் கழுநீ ராகித்
துறையெலாங் கமல மான சோனையா றடைந்த
தனறே 2

சூரியனுச்சரிபடைய, அரிசாமுதலிபோ
ஆங்குச்சோலை சேதல

அடைந்தவ ணிறுத்த பின்ன ரகுகனு முமபர்ச சார
மடநதையா குழாங்க ளோடு மன்னரு மைந்தா தாமும
குடைந்துவண ஓறையு மெனபூக கொய்தினி தாடமைதீர
தடங்களு மடுவுஞ் சூழந்த தண்ணறுஞ் சோலை
சாரந்தா 3

சூயிலகள நாணி யொடுங்குதல

பாசிழைப பரவை யலகுல பண்டரு கிளவி தண்டேன
மூசிய கூந்தன மாதர் மொய்ததபே ரமலை கேட்டுக
கூசின வலல பேச நாணின சூயிலக ளெல்லாம
வாசகம வல்லார முன்னின நியாவாவாய திறக்க
வல்லார 4

மகளிர் மலாபறிகுமாறு கொம்புகனைத் தாழ்த்த,
அம்மலர்க்கொம்புகள பூச்சொரிந்தவண்ணம் தாழ்த்தல
நஞ்சினுங் கொடிய நாட்ட மமுதென நயந்து நோக்கிச
செஞ்செவே கமவக கையாற நீண்டலு நீண்ட கொம்பா
தஞ்சிலம் படியின மெனபூச சொரிந்துடன் சூழந்த
வென்றால
வஞ்சிபோன மருங்கு லாமாட டியாவரே வணங்க
லாதார 5

அம்புயத் தணங்கி னனஞ் ரமமலர்க் கைகடையட
வம்பிய வலங்கற பங்கி வாளரி மருஞங் கோளார
தம்புய வரைகள் வந்து தாழ்வன தனிர் தத மெனபூங்
கொம்புக டாழு மென்றல் கூறவாந தகைமைத்
தொன்றோ 6

வண்டுகள மகளிரிடத்து மொய்ததல

நதியினுங் குளத்தும் பூவா நனினங்கன குவளை யோடு
மதிநுதல வவலி பூப்ப நோக்கிய மழலைத் துமபி
அதிசய மெய்திப புக்கு வீழ்த்தன வகைகப போகா
புதியன கண்ட போழ்து விடுவரோ புதுமை பாபபார் 7

ஒரு மாதின் ஊடல

செம்மாந்த தெய்வின் விளநீரையோ செம்ம னோகவி
அம்மாவீவை மங்கையர் கொங்கையி னுய வென்ன

எமமாதா கொங்கைக கிவையொப்பன வென்றொ ரேழை
விமமா வெதும்பா வெயரா முகம வெயது யிரத்தாள 8

மாற்றவளபேரைக கணவனகூற ஒருத்திகொண்ட
வருத்தம்

தைக்கின்ற வேலோகுகின டனலுயி ரன்ன மன்னன
மைக்கொண்ட கண்ணொளெதிர மாற்றவள பேர்வினமப
மெயக்கொண்ட மானந தலைக்கொண்ட விம்மி
மைனபூக
கைக்கொண்டு மோந்தா ஞயிரப்புகு கரிந்த தனதே 9

மாதாக்கின அழகின சிறப்பு

ஊக்க முள்ளத துளைய முனிவரால
காக்க லாவது சாமன்கை விலலெனும்
வாககு மாத்திர மலலது வல்லியிற
பூக்கொய வாளபுகு வககடை போதுமே. 10
சினையின மேலிருந தானுருத தேவரால
வளைய வுமமரி யாளவனப பின்றலை
நினைவு நோக்கமு நீக்கலன கைகளால
தனையு நாணமுறி யுங்கொயது நலகிஞன 11

யாவரும் புனல்வினையாட்டுக்குச் செல்ல எண்ணுதல
ஏயுந தனமைய ரிவவகை யாரெலாம
தூய நண ணிழற சோலைத துறுமலா
வேயுஞ் செய்கை வெறுத்தனா வெணடினர
பாயுந தீமபுனா பணைசென நெயதினா 12

16. புனல்வினையாட்டுப் படலம்

மகளிரும ஆடவரும் நீரிலையை நோக்கிவருதல
புனைமலாத தடங்க னோக்கிப் பூசலவண டார்த்துப்
பொங்க
வினையறு துறக்க நாட்டு விண்ணவா கணமு நாண
அனகரு மணங்க னுருமமமலாக சோலை நின்று
வனகரி பிழ்களோடு வருவன வென்ன வந்தார 1

மகளிர வினையாடுமாறு நீரில முழகியதன வருணனை
அங்கவா பணை நன்னீ ராடுவா னமைந்ததோற்றம்
கங்கைவார் சடையோ னன்ன மாமுனி கனல மேனா

மங்கையா கூட்டத தோடும் வானவாக கிறைவன
செலவம்
பொங்குபாற கடலிற செலவந தோற்றமே போன்ற
தன்றே. 2

தேனகு நறவ மாலை செறிசூழற நெயவ மனஞ்
தானுடைக கோல மேனி தடத்திடைத தோன்ற
நோகி

நானக நகுகிள ருளிந நனலுத ரோழி யாமென்று
ஊனமில் முலையினுர முளங்குளிர்ந துதவு வானும் 3

பொற்றொடி தளிர்ககைச சங்கம வண்டொடு புலம்பி
யாரப்ப

எற்றுநீர்க குடையுந தோறு மேந்ததுபே ரலகு வின்று
கறறைமே கலைக ணீங்கிச சீறடி கவவக காலிற
சுற்றிய நாக மென்று துணுககததாற துடிககிள
ரூரும. 4

மகளிர் ரோடுதலினுல மீனும் கமழதல

ஆன தூயவ ரோடுட ஒடினா
ஞான நீரவ ராகுவர் நன்றோ
தேனு நாவியுந தேககி லாவியும்
மீனு நாறின வேறினி வேண்டுமோ. 5

ஆடவரும் மகளிரும் ஊடிப் புனலின வருணனை.

மிகக வேந்தர்த மெய்தனி சாந்தொடும்
புகக மங்கையா குங்குமம் போரத்தலால்
ஒகக நீல முகிறறலை யோடிய
செககர் வானக மொத்ததற திம்புனல. 6

சூரியாததமன வருணனை.

மாலி னோகடுயர் மைந்தரோ டாடிய
ஆன நீர்வினை யாடலை நோகடுவன
தானு மனனது காதனித தானென
மீன வேலைபை வெயயவ வெயதினன 7

சுதிரேசதய வருணனை.

ஆற்ற கிளமைவி னுவழிந தேயுத்தம
வேற்று மனனர்த மேலவரும் வேந்தர்போல
ஏற்று மாதர் முகங்கனொ டெய்கறுந
தோற்ற சத்திரன மீனவுந தோற்றினன. 8

17. உன்டாட்டுப்படலம்

நிலாப பரததலின வருணனை

வெண்ணிற நறைநிறை வெள்ள மெனனவும்
பண்ணிறஞ் செறிநதிடப பரதத தெனனவும்
உண்ணிறை காமமிக கொழுநிற நெனனவும்
தண்ணிறை நெடுநிலாத் தழைத்த தெங்குமே

1

மகளிர் முததுபபந்தா முதலிய இடத்துச் சோதல

தயங்கு தாரகைபுரை தரள நீழலும்
இயங்கு கார மிடைந்த கா வெழிவிச குழலும்
கயங்களபோன ரௌரிபளிங் கடுத்த கானமும்
வயங்குபூம் பந்தரு மகளி ரெயதினா

2

உண்ட கள காமத்தை மூட்டுதல

தாமமு நானமுந ததைந்த தண்ணில
தாமமுண குழலிய ருண்ட தாநறை
ஓமவெங் குழியு கு நெய்யி னுளஞ்நற
காமவெங் கனலினைக் கனற்றிக் காட்டிறறே

3

மதுவினுள தனமுகந்தோன்ற மயங்கிய ஒருத்தி கூறல

அச்சநுண மருங்கு லாளோ ரணங்களு ளளக பந்தி
நசகவேற கருங்கட செவ்வாய நகைமுக மதுவுட்
பிச்சிநீ யெனசெய தாயிப பெருநற விருக்க வாளா
எச்சிலை நுகாதி யோவென நெயிறற்கும பிலங்க
நககாள.

4

ஒருத்தி களவினுள்ளே தோன்றுஞ் சந்திரனுக்கு அறிவுறுத்தல

களித்தகண மதாபப வாங்கோர் கனங்குழை களளி
வெளிப்படு கின்ற காட்சி வெண்மதி நிழலை நோக்கி
அளித்தன னபயம் வானத தரவினை யஞ்சி நீவந்து
ஒளித்தனை யஞ்ச லென்றாங் கினியன ளுணாதது
கினருள

5

ஒருத்தி நிலவை மதுவென்று மயங்கிக் கிண்ணத்தில்
ஏறக முயலுதல்

அழிகின்ற வறிவி னாலோ பேதைமை யாலோ வாறற்றிற்
சுழியொன்றி நின்ற தன்ன வந்தியா ளொருத்தி
செந்தேன
பொழிகின்ற பூவின வேயந்த பந்தரைப புரைததுக
கீழ்வந்து
இழிகின்ற கொழுதி லாவை நறவென வளளத்
தேறளுள் 6

ஒருத்தி வெறுங்கிண்ணத்தை வாழிதழிலவைத்துக் கொள்ளல்
எள்ளொத்த கோல முககி னேந்திழை யொருத்தி
முன்னக
தளளத்தன னறவை யெல்லாந் தவிசிடையுருத்திநதி
தேருள்
உளளத்தின மயக்கந் தனனா லுடபுறத் துண்டென
நெண்ணி
வளளத்தை மறித்து வாங்கி மணிநிற விதழின
வைத்தாள 7

உயத்தபூம் பள்ளியி னூட நீங்குவான
செத்தமுன டொருத்திக் தன்பன நோகிலான
பொயத்ததோர் முரியா வியிநது போக்கினுள்
எத்தனை யிறந்தன கழிகை யீண்டெனருள் 8

கிணங்கெழு வேற்கையோர் செம்மல பாலொரு
கனங்குழை மயிலுள் கடிநு போயினுள்
மனங்குழை நறவமோ மாலை தானகொலோ
அனங்கனா யார்கொலோ வழைத்த தாதரே 9

கொள்ளைப்போர் வாடகன னுளங் கொருத்தியோர்
குமர னனனா
வளளறரு ரகலத் தனனை மலாக்கையாற் புதைப்ப
நோக்கி
உளளத்தா ருயிரன் னுண்மே லுதைபடு மென்று நீரும்
கள்ளத்தாற் புதைத்தி ரெனனா முனையீற கன்னறு
மிககாள. 10

அவிபுற புலவினங்க காதல் குழ்கடர்
பன்பெனத் துடைத்தலும் பதைக்குரு சிதைபாள

புனையிழை யொருமயில பொயயு றங்குவாள
கனவெனு நலத்தினுற கணவற புலவினாள். 11

சாநிரனததமிததலும், சூரியனுதிததலும்
கடையுற நவனெறி காணகி லாதவாககு
இடையுறு திருவென விநது நநதினாள்
படர்திரைக கருங்கடற் பரமன மாரபிடைச
கடாமணிக கரசென விரவி தோனறினாள் 12

18. எதிர்கொள்படலம்

தசரதன சேனையுடன் கங்கையை யடைதல்
அடாநெறி யறைதல செலலா வருமறை யறைநத நீதி
விடாநெறிப புலமைச செங்கோல வெண்குடை வேந்தா
படாமுக மலையிற னோன்றும் பருவமொத தருவி
கடாநிறை யாறு பாயுங் கடலொடுங் கங்கை
சோந்தான் 1

சனகராசன தசரதசக்கரவாததியை எதிர்கொள்ள எழுதல்
வந்தன னரச னென்ன மனததெழு முவகை பொங்குக
கந்தடு களிறும் தேரும் கலினமாக கடலுஞ் சூழ்ச
சந்திர விரவி தனனைச சாவதோரா தனமை தோன்ற
இந்திர திருவன றனனை யெதிர்கொள்ளவா னெழுநது
வந்தான் 2

சேனை பெழுப்பிய தூளி

சூழமா கடலகனாந திடாபடத துகடவழநது
ஏழுபா ரகமுமுற றுளதெனற கெளிதரோ
ஆழியா னுலகளந தன்றுதான் சென்றவப
பூழையு டேபொடித தப்பறம போயதே 3
தசரதசக்கரவாததியின் சேனையிடம் சனகமன்னன்

சேனைவந்து சோதல்

மாறிலா மதுகையான் வருபெருந தானைமேல
ஊறுபே ருவகையா னனிகமவந துற்றபோது
ஈறிலோ னையினோடும் மெறிதிரைப பரவைமேல
ஆறுபாய கின்றதோ ரமலைபோ லானதே 4

சனகன் தேரினின்றிறங்கித் தசரதனைச் சார,
அமமன்னவன் சனகனைத் தழுவுதல

எய்தவந் திருநெடுந் தேரிழிந் தினியதன்
மொய்கொடின சேனைபின் னிறகமுன் சேறலும
கையினவந் தேறெனக் கடிதினவந் தேறினான்
ஐயனும் முகமலாந் தகமுறத் தழுவினான்

5

சனகனைச் சேமம் விசாரித்துத் தசரதன் மிதிவேசாதல

தழுவிநின் றவனிருங் கினையையுந் தமரையும
வழுவினந் தனையினான் வரிசையின் னளவளாய்
எழுகமுந் துறவென வினிதுவந் தெயதினான்
உழவைமுந் தரியனா னெவரினும் முயரினான்

6

இராமன் எதிரகொண்ட வநக

தம்பியுந் தானுமத் தானைமன் னவனகாப
பம்புதின பரவியும படைஞரும் படைவரசு
செம்பொன்றிற் பசுமணித் தேரினவந் தெயதினான்
உம்பரும் மிம்பரும் முரகருந் தொழவுளான்

7

இராமன் தசரதனை யனுருதல

காவியுங் குவளையுங் கழிகொளகா யாவுமொத்து
ஒவியனா சவிகெடப் பொலிவதோ ருருவொடே
தேவருந் கொழுகமுந் சிறுவனமுன் பீரிவதோர்
ஆவிவந் தென்னவந் தரசன்மா டனுகினான்

8

இராமனதாயாரவணங்க ஆவாபெருமகிழ்ச்சி கொள்ள

சுறையவார சடையினான் கைக்கொளுந் தனுவிறக
கொற்றநீள் புயதிமிாத் தருளும் கருகில்பின்
பெற்றதா யரையுமப் பெற்றியிற ரெழுதெழுந்
உற்றபோ தவாமனத் துவகையா ருரைசெயவார

9

தசரதன் தனதுசேனை முதலியவற்றை முற்கொண்டு
செல்லமாறு இராமனுக்குப் பணிதல

சானறெனத் தகையசெங் கோலினா னுயிர்கடாம
சுனற்ற ருயெனக் கருதுபே ரருளினான்
ஆனறவிச் செயவமித் தனையுமொய்த் தருருத
தோவறலைக் கொண்டுமுற் செலகெனச்

சொல்லினான்

10

தமபியாமருங்கு தொடாநதுவர, இராமனதோமேற செல்லுதல
 தொழுதிரண டருகுமன புடையதம பியாதொடாநது
 அழிவிலசிந தையினுவந தாடனமா மிசைவரத
 தழுவுசங் கொடுநெடும பணைதழங் கிடவெழுநது
 எழுதருந தகையதோர தேரினமே லேகினுன. 11

இராமன மிதிலைகா வீதியிலெயதுதல
 பஞ்சிசூழ் மெல்லடிப பாலைமாரா பணைசூழ்
 மஞ்சசூழ் நெடியமா னிகையினவந திடைவிராய
 நஞ்சசூழ் விழிகளபூ மழையினமேல விழநடநது
 இஞ்சிசூழ் மிதிலைமா வீதிசென நெய்தினுன 12

மகளிர அடைநத நிலையைக கூறுவோமெனல
 பேதைமாரா முதலகடைப பேரினம பெண்கடாம
 ஏதியாரா மாரவே னேவவந தெயதினா
 ஆதிவா னவாபிரா னனுக்கலா லணிகொள் கார
 ஒதியாரா வீதிவா யுறறவா றுரைசெயவாம 13

19 உலாவிய ருபடலம்

மகளிர எங்கும் மொயததல

மாரினம வருவ போனறும் மயினினந தரிவ போனறு
 மீனின மிளிரவ போனறும் மினனின மிடைவ போனறும்
 தேனினனா சிலம்பி யாரப்பச சிலம்பினம புலம்ப
 வெங்கும்

பூதனை கூந்தன மாதா பொமமெனப புகுநது
 மொயததார 1

இராமனைக காணவநத மகளிரினதனமை

கண்ணினுற காத லென்னும் பொருளையே காண்கின
 ரோமிப
 பெண்ணினீர் மையினு லெயதும் பயனினறு பெறுது
 மென்பார

மண்ணினீர் குலநது வான மழையறை வறந்த காலதது
 உண்ணுநீர் கண்டு வீழு முழைக்குலம் பலவு
 மொததார 2

பள்ளததுப பாய் தனனீ ரனையவா பானல பூதத
 வெள்ளததும் பெரிய கண்ணா மெனசிலம் பலம்ப
 மெனபூத

தள்ளத்தம் மிடைக னோவத தமைவலித தவனபாற
செல்லும
உள்ளத்தைப் பீடித்து நாடுமென னோடுகின் றுரு
மொத்தாரா 3

இராமரீரானை மகளிரானோக்கியதைப்பற்றிய கவிகூற்று
பஞ்சணி வீரலி னாதம் படைநெடுங் கணக னெலவாம
செஞ்சுவே பையன் மெய்யிற கருமையைச் சோந்த
வோதாம
மஞ்சன் மேனி யானறன் மணிநிற மாத ரார்தம்
அஞ்சன் நோக்கம் பார்க்க விருண்டதோ வறிகி
வேமால 4

ஒருததியின் மனம்தோபாலம்புனம்
மாந்தளிர மேனி யாளோர வாணுதன் மதன் னெவரும்
பூத்துணர் வாள் மாறி பொழிகின்ற பூச னோக்கி
வெந்தார்கோ னுனை னுனை நோக்கான் வீரன்வி லாண்மை
பாரான்
ஏந்திழை யாரை மெய்வான் யாவனோ பொருவ
னெனருள் 5

இராமனைக் காணச்சென்ற மாதர்களின் நிலைமையைக்
கூறுவன
சொன்னவங் கடந்த காட்சி கவையையோ ருருவ மாகி
இவ்வவந தெரிய வல்லா னெழுதிய தென்ன தினருள்
பொன்னையும் பொருவு நீராள புனைந்தன வெல்லாம
போககித
தனையுந் தாங்க வாதான் துமி லொன்றை தாங்கி
தினருள் 6

மைக்கருங் கூந்தல் செவ்வாய வாணுத லொருத்தி
யுள்ளம்
நெக்கென வுருகு கெனரு னெஞ்சிலை வஞ்சன் வந்து
புகழ்வன போகா வண்ணங் கண்ணெனும் புலங்கொள்
வாயும்
செக்கென வடைந்தேன் சேழி சேருது மடனி யெனருள் 7
நாககணங் கணவ மேனி னைத்தவேள் கரங்கன் பாரான்
வீடுவ கணவந் தாகம் வேறுவே ருள் தோரான்

ஆகசிய பாவை யனனா னொருத்தியான டமலன மேனி
நோககுறு வாரை யெல்லா மெரியெழ நோககு
கினருள 8

இராமனைக் கண்ட மாதா
தாம கண்ட கண்ட உறுப்பிலேயே மனமபதித்தமை
தோள கண்டார தோளே கண்டார தொடுகழற கமல
மன்ன
தாளகண்டார தாளே கண்டார தடககைகண் டாரு
மல்தே
வாள கொண்ட கண்ணா யாரே வடிவினை முடியக்
கண்டார
ஊழ்கொண்ட சமயத் தனனா னுருவுகண் டாரை
யொத்தார 9

இராமனை ஒருத்தி உள்ளததுக் கொண்டதைப்பற்றியது
தையல சிறறிடை யாளொரு தாழகுழல்
உயய மறறவ னுள்ளத் தொடுங்கினுன
வைய முற்றும் வயிறறி னடக்கிய
ஐய னிறபெரி யாரினி யாவரே 10
அருபபு மெனமுலை யாளங்கொ யாயிழை
இருபபு நெஞ்சினை யேனுமொ ரேழைக்காப
பொருபபு விலலைப் பொடிசெய்த புண்ணியா
கருபபு விலலிறுத் தாட்கொண்டு காவெனருள 11
பழுதி லாவொரு பாவையன னுளபதைத்து
அழுது வெயதுயிர்த தனபுடைத் தோழியைத்
தொழுது சோரநதயா வாளிநதத் தோன்றலை
எழுத் லாங்கொலிம மனமத் னுலெனருள 12
வண்ண வாயொரு வாணுதன் மானிடற்கு
எண்ணுங் காலிவ விலக்கண் மெய்திட
ஒண்ணு மோவி துணாததுரின் றேனிவன்
கண்ண னேயிது கண்டுகும பின்னெனருள 13
புனங்கொல காமயில போலுமொர பொற்கொடி
மனங்கொள காதன் மறைத்தலை யெனாணிஞள
அனங்க வேள தறிநதன் னற்றநதான
மனங்கள் போல முகமு மறைக்குமே 14

மீன லாந்தன மீனவர வெணமதி
வாணி லாவுற வந்தது மானவே:

21

சனகன யாவரையும் உபசரித்த வகை.

ஒழிந்த வென்னினி யொண்ணுத ருதைதன
பொழிந்த காத ருடரப பொருளெலாம்
அழிந்தது வந்து கொண்டாடலி னனபுதான
இழிந்தது ளாககு மிராமற்கு மொத்ததே

22

20. கோலங்காண்படலம்

வசிடடன சீதையை யழைத்துவரச சனகனிடம் கூறல

தேவியா மருங்கு சூழ வீந்திர னிருககை சோந்த
ஒவிய முயிர்பெற நென்ன வுலந்தர சிருந்த காலைத்
தாவிலவெண கவினைச செங்கோற சனகனை யினிது

நோக்கி

மாவிய னோக்கி னானை கொணாகென வசிடடன

சொன்னான்

1

தோழிமா சீதையை யலங்கரிககலானமை

அமிழிமைத துணைகள் கண்ணுக கணியென வமைக்கு

மாபோல

உமிழுகடாக கலனக ணங்கை யுருவினை மறைப்ப

தோராரா

அமிழதினைச சுவைசெய தென்ன வழகினுக சுழகு

செய்தாரா

இமிழதிரைப பரவை ஞால மேழைமை யுடைத்து

மாதோ

2

கழுத்திக்கு அணியணிதல

கோனணி சங்கம வந்து குடியிருந தனைய கண்டத்து
நனமில் கலனக டமமி லியைவன வணிதல செய்தாரா
மானணி நோக்கி னாத மங்கலக கழுத்திக்கு கெல்லாம்
தானணி யான போது தனக்கணி யாது மாதோ.

3

நெற்றியில் திலகமிடுதல

மொயவளர் குவளை பூத்த முளரியின முனைத்த முததாள
மெயவளா மதியி னுப்பண மீனுண்டே லனைய தேயப்ப
லையக மடநதை மாராகும் நாகாகோ தையர்க்கும்

வானத

தெய்வமந் கையர்க்கு மெல்லாந் திலதத்தைத் திலதஞ்
செய்தா 4

வண்ணமகளீர் கீதையினழகைக கண்டு காழறுதல
கஞ்சத்துக களிகு மினறேன கலாநதுணும வண்டு
பேரல
அஞ்சொற்கள னினகை கெவலா மருளிஞ வழகை
மாநதித்
தஞ்சொற்கள குழறித் தததந தகைதடு மாறி நினரா
மஞ்சாகு மாத ரார்க்கு மனமெனப் தொனறே
யனறே 5

இழைஞலா முலையி னுலா கிடையுலா மதியி னோககி
மழைஞலா லோதி நலலா களிமயக குற்று நினரா
உழைஞலா நயனத் தாரமாட டொனஞெனறே விருமபற
கொத்தது
அழகெலா மொருங்கே கண்டால யாவரே யாறற
வல்லார் 6

கீதையின வருணனை

சங்கங்கை யுடைமை யாலுந் தாமரைக கோயி லாலும
எங்கெங்கும் பரந்து வெவவே றுள்ளத்தி னெழுதிற்
றெனன
அங்கங்கே தோன்ற லாலு மருத்ததி யனைய கறபின
நங்கையு நம்பி யொத்தா னுமினிப் புகவவ
தெனறே 7

கீத நடனதுசெவலுதற் சிறப்பு

சித்தொடு குறஞ்ப கூலுஞ் சிலதியர் குழாமந் தெற்றி
வந்தடி வணங்கிச் சுற்ற மணிவணி விதான நீழல
இததுவின கொழுநது வினம் வினத்தொடும வருவ
தெனன
நத்தலில விளக்க மனன் நங்கையு நடக்க வுறளுள் 8

கீதசெவலுதலின் வருணனை

வலவியை சூதிர்ந்ததில மயகைவிலன் பாதம
மெல்லிய வுறகஞ்மென் வஞ்சிலெனி செயலும
பலவல மலாத்தொகை பரப்பின னெனத்தன்
நலவணி மணிச்சுடர் தவந்திட நடந்தான் 9

சீதை மண்டபத்தை யடைதல

பொன்னிஞ்ஞனி பூவினவெறி சாநது பொதி சீதம
மின்னிமிழ லன்னவடன மேலியொளி மான
அன்னமு மரமபையரு மாரமீது நான
மன்னவை யிருந்தமணி மண்டப மடைந்தாள். 10

ஆடவரும் மகளிரும் சீதையின் திருமேனியழகை
கண்கொட்டாது காணுதல

சமைத்த வரை யினமைமறை தானுமென லாமச
சமைத்திரண முலைத்தெரிவ வ தூயவடிவு கண்டா
அமைத்திரளகொ டோளியரு மாடவரு மெல்லாம
இமைத்தில ருயிரத்திலர்கள் சித்திர மெனத்தாம. 11

இராமன் சீதாபிராட்டியைக் கண்டு களித்தல

அன்னவனே யல்லனென வாமென வயிர்ப்பான
கன்னி யமிழத்ததை யெதிராகண்ட கடலவண்ணன
உன்னுயிர் நிலைப்பதொ ரருத்தியொ டுழைத்தாண்டு
இன்னமிழ தெழுகுகளிகொ ளிந்திரனை யொத்தாள். 12

வசிட்டமுனிவனது மகிழ்ச்சி

எங்கள்செய தவத்தினி னிராமனென வந்தான்
சங்கிஞ்ஞடு சக்கர முடைத்தனி முதற்போ
அங்கணர சாதலினவ வல்லிமலா புலலும
மங்கையிவ ளாமென வசிட்டன மகிழ்வுறான். 13

சீதையை மனாட்டுப் பெண்ணாகப் பெறுதற்குத்
தகர்த்த மகிழ்நல

அன்றுபுரி கோதையெழில் கண்டுலகு சூழ்வநது
ஒன்றுபுரி கோலொடு தனித்திகிரி யுயப்பான
என்றுமுல கேழுமர செயதியுள னேனும
இன்றுதிரு வெயறியது வெனவயம் தெனான். 14

வணங்கவேண்டியவரை வணங்கிச் சீதை
தந்தையருகில் தங்குதல

மாதவனை முற்கொள வணங்கி நெடு மன்னன
பாதமலா கைதொழுது கண்களபவி சோரும
தாதையரு கிட்டதனி சிறறனி யிருந்தாள்
பொதினை வெறுத்தரசா பொன்மனை புகுந்தாள். 15

கீதையினழகுடை விசுவாமிததிரனது விமயமுமொழி
 அசசென நினைத்தமுத லநதன னினைத்தான
 பசசைமலை யொத்த படிவத்தட விராமன
 நசகடை வடிக்கண மவர் நயகையிவ னெனருவ
 இசகிலை கிடக்கமலை யேழையு மிருவே 16

கீத இராமனைக் கடைக்கணனூறகண்டு ஐயநீங்குதல
 எயயவில வளைத்தது மிறுத்தது முரைத்ததும
 மெயயவினை விடத்து முதலையம விடவற்றின
 ஐயனை யகத்து வடிவேயவ புறத்ததும
 கைவளை திருத்துபு கடைக்கணி னுணர்ந்தான 17

கீத துயரம் நீங்கிப் பேரானந்தமடைதல
 கணங்குழை கருத்திலுறை களவெனன லரனுவ
 வணங்குவி லிறுத்தவ வெனத்ததுயர் மறத்தான
 அணங்குறு மவிஞ்சைகெட விஞ்சையி வகம்பாடு
 உணர்ந்தறிவு முற்றபய னுற்றவரையொத்தான 18

'விவாகம் என்று' எனக் கெளசிகனைத் தகரதனவினாவுதல்
 சொல்லுயர் களிறற்றகா கோமக விருத்தான
 கலவிகரை புற்றமுனி கெளசிகனை மேலோய
 வலவிபொரு சிறறிடை மடநதைமண நானாம
 எலகையி னளத்தபுக வென்றுரைசெய கெளருன 19

கெளசிகன் திருமணம் நான்கு என்று
 மறுமொழி கூறுதல

லானேயுக் ககையலகள் வாவுமறின மேடு
 முனைமுது கைக்கிழிய முரிவ வரானமீன
 பாளைவிரி யக்குதிகொள பனனைவள நாடா
 நாளைமென புறற்பக னற்றவ னுரைத்தான 20

தகரதன தன மாளிகை சேர்தல

சோற்றபொழு தத்தரசர் கைகொழு தெழத்தன
 ஒறறைவயி ரக்கவிகொள சங்கிஞ்ஞவி பொங்கப
 பொற்றட முடிப்பது வெயிற்பொழி தரப்போய
 தற்றவ சலுச்சைகொடு நனக்கை புத்தான. 21

யாவரும் செலலச் சூரியன் அத்தமித்தல்.

அன்னமரி திற்பிரிய வண்ணலு மகன்றப்
பொன்னினொடு மாடவரை புக்கனன் மனிப்பூண்
மன்னவர் பிரிந்தனர்கள் மாதவர்கள் போனார்
மின்னுகூட ராதவனு மேருவின் மறைந்தான்; 22

21. கடிமணப்படலம்

கீதையின் நிலைமை.

தேடரு நலத்தபுன வாகைதெற லுற்றார்
மாடொர்தட முற்றதனை யெய்தும் வகைகாணார்
ஈடழி வறத்தளர்வொ டேமுறுவ ரன்றே
ஆடக வளைக்குயிலு மந்நிலைய ளானான். 1

காமவேதனைகொண்ட பிராட்டி தன் மனத்திலே
நிலைத்தவற்றையுஞ் சொன்னவற்றையுங்கூறுதல்

உரவே துமிலா ருயிரீர் துமெனாக்
கரவே புரிவா ருளரோ கதிரோன்
வரவே யெனையா னுடையான் வருமே
இரவே கொடியாய் விடியா யெனுமால். 2

மன்றல் குளிர்வா சம்வயங் கனல்வாய்
மின்னெருத் துநிலா நகைவீழ் மலயக்
குன்றிற் குலமா ருழையிற் குடிவாழ்
தெனறற் புலியே யுயிர் தேடுதியோ. 3

தெருவே திரிவா ரொருசே வகனார்
இருபோ தும்விடா ரிதுவெனனை கொலாம்
கருமா முகில்போல் பவர்கள் னியாபால்
வருவா ருளரோ குலமன் னவரே. 4

பண்ணோ வொழியா பகலோ புகுதாது
எண்ணோ தவிரா விரவோ விடியாது
உண்ணோ வொழியா ருயிரோ வகலா
கண்ணோ துயிலா விதுவோ கடனே. 5

இடையே வளைசோ ரவெழுந் துவிழுந்து
அடலேய் மதனன் சரமஞ் சிணையோ
உடலோய் வறநா னுமுறுங் கலையால்
கடலே யுரைநீ யுமொர்கன னிகொலாம். 6

பிரட்டி இங்ஙனம் வருந்தலையில் இராமன் நினைத்ததைச்
சொல்வோமெனல்.

எனவின் எனபன் வியிருந் துணைவாள்
துவியுன் விநவங் கொடுசோர் வறுகால்
மனைதன் வில்வயங் குறும்வை இருள்வாய்
அனகன வினைவின் றனபா மலறவாம்.

7

இராமன் யனத்து நினைவனவற்றைக் கூறுதல்

முங்கண் குமுடிப் பருவேட் கையினால்
எங்கண் டுண்கொண புதவத் தெழுதிப்
பிணகன குமொர்பெண கரைகன பிலெனல்
மிங்கன டவரெய் கதிவார் வினையே.

8

திருவே பனையாண முகமே தெரியின்
கருவே கவியே வினாகா மவிதைக்கு
எருவே மதிலே விதுவேன செய்தவா
ஒருவே னெடுந் புறவா கலையோ.

9

தங்குனக் கெடிகா றாகவா னரவின்
பங்குனக் கினதென பதுபன் குகொலாம்
என்குனக் கிணதென னெனமென அமுளார்
மென்குனக் கினதே கடுவல் விடமே.

10

நான் திருமணமென்று சொக அறையுமாறு எனகன்
கட்டினிடுதல்.

வானவர் பெருமானும் மனநினை வினனாகத்
தென்கு குழலாடவ திருமண வினைநாளைப்
பூசு மணிவாசம் புனைநக ரணிவிரெவறு
பூசியின் மினை வான வணிமுத சறைவித்தான்.

11

குறிப்பாதப வருணனை.

அநுசன வொய்யாறு மகம்மிசை அறையாளும்
மருசயின் மனநாளைப் புணர்நவ ரெனயோடும்
செங்கட சீரவ சிதைத் தினகர நெருதேர்மென
மருசயின் வன்கொலல் காங்க வனவந்தான்.

12

அனகரத்தவரின் செய்கை

நொரண நலொருந் தானுறை பொதிவாரும்
புரண நடமேயுந் புனைநிலை புனைவாரும்
காறணி தென்காடல் கதிர்மயல் வனவாரும்
புரண மகையாணிக் கிண்கு கடுவாரும்.

13

மந்திர மணிமாட முன்றிலின் வயினெங்கும்
அந்தமி லொளிர்முத்தி னகனிநை யொளிவீசு
இந்திர னெடுவானம் மீனலர் குவதென்னப்
பந்தரி விழல்வீசப் பட்டர்வெயில் கடிவாரும். 14

கலவைகள் புனைவாருங் கலைநல தெரிவாரும்
மலர்குழன் மலைவாரும் மதிமுக மணியாடித்
திலதழு விடுவாருஞ் சிகழிகை யணிவாரும்
இலவிதழ் பொலிகோவ மெழில்பெற விடுவாரும். 15

கதிர்மணி யொளிகாலக் கவர் பொரு டெரியாவாறு
எதிர்கடர் தரமின்னுந் நெழுதவி னிமையோரும்
மதுவிரி குழலாரும் மதினுடை நெடுவானம்
அதுவிது வெனவோரா தலமரலு றுவாரும். 16

தேரதன் கலியாணமண்டபத்தை யடைதல்.

கரைதெரி வரியது கனகம் வேயந்தது
வரையென வுயர்ந்தது மணியிற செய்தது
நிரைவளை மணவினை நிரப்பு மண்டபம்
அரசர்த மரசனு மணுகன் மேயினான். 17

ஏண்டவ முனிவரு மிறைவர் யாவரும்
அண்டரும் பிறரும்புக் கிடங்கிற் ருதவின்
மண்டபம்-வையமும் வானும் வாய்மடுத்து
உண்டவன் மணியணி யுதர மொத்ததே. 18

என்றுநான் முகன்முதல் யாரும் யாவையும்
நின்றபே ரிருவினை நீக்கி நீணெறி
செனறும் ளாக்குறி சேரச் சேர்த்திடு
தன்றிரு நாமத்தைத் தானும் சாத்தியே. 19

ஏதமி லிருகுழை யிரவு நன்பகற
காதல்கண ணொர்ந்தன கதிருந் திங்களும்
சீதைதன் கருத்தினைச் செவியி னுள்ளுறத்
தூதுவந் துரைப்பன போன்று தோன்றவே. 20

நன்னுகவு நிமிரவு நடக்கு ஞானத்தர்
உணர்வினி னொளிதிக முத்த ரீயந்தான
தணிவருங் கருணைதன் கழுத்திற் சாத்திய
மணியுமிழ் கதிர்நென் மார்பிற் றோன்றவே. 21

மேவருகு கிடரென் விளங்கு மார்பினூல்
இவருந தெரிந்திவி துணர்மி னீண்டெனத்

தேவரு முனிவருந் தெரிகக வாழுதல
மூவருந் தானென முடித்த தொத்ததே 22
இன்னன மொளிரதர விமைய வாககெவலாம
தன்னையே யனையதோரா கோலந் தாங்கினுன
பன்னக மணிவிளக கழலும் பாயபுள
அன்னவர் தவத்தினு னைந்த ஸீங்கினுன 23

இராமசிரான தானருசெயதுவிடதே தோய்து ஏறுதல
பலபதி னாயிரம பசவும பைம்பொனும்
எலையி விலனெடு மணிகள் யாவையும
நல்லவாக குதவினா னவிது நானமறைச
செவ்வாகள வழத்திறத் தேர்வந் தேறினா 24

பரதன தேரோட்டவும் இலகருமணசுததுருககனா
சாமரை வீசவும் இராமன தேரிற் சென்றமை
அனையதோரா தேரின் லருண வினறென்ப
பனிவரு மலர்க்கணப பரதன கோலகொளக
குனிசிலைத் தம்பிபின் கூட வேனையன
இலியபொற் கவரிசா வியகக வேகினா 25

இராமன மண்டபத்தைச் சாத்தல
எஞ்சவி னுலகத் துள்ள வெறிபடை யரச வெள்ளம
ஞஞ்சரக் குழாததிற சுற்றக கொற்றவ விருந்த கூடம்
வேஞ்சினத் தனுவ லானு மேருமால வரையிற சேருரு
செஞ்சுடர்க் கடவுளென்னத் தேரிடைச் சென்று
சோந்தான 26

சிலையுடைக கயலவாட டிங்க னேந்தியோரா செம்பொற்
கொம்பா
முலையிடை முவிழப்பத் தேர்மேன முன்றிசை முளைத்த
தனனா
அல்கடற் பிறத்து பின்னை யவனியிற ரேவறி மீன
மலையிடை புதிக்கின ருளபோன மண்டப மதனில
வந்தாள 27

விவாகச சடங்குககு உரிபுபகரணங்களைக்கொண்டு
வசிட்டன் அத்தனருடன வருதல
நீத்தருங் கடலென நிறைந்த வேதியர்
தோயந்தருள மார்பினர் சுற்றத் தொன்னெறி

வாய்த்தநல் வேள்விக்கு வசிட்டன் மையற
எய்ந்தன கலப்பையோ டிவிதி னெய்தினான். 28

சீதையும் இராமனும் மணத்தவிசில் ஏறியிருத்தல்.
மன்றலின் வந்து மணத்தவி சேறி
வென்றி நெடுந்தகை வீரனு மார்வந்து
இன்றுணை யன்னமு மெய்தி யிருந்தார்
ஒன்றிய போகமும யோகமு மொத்தார். 29

சனகன் இராமனுக்குச் சீதையைத் தாரைவார்த்துக்
கொடுத்தல்.

கோமகன் முன்சன கங்குளிர் நன்னீர்
பூமக னும்பொரு ளும்மென நீயென்
மாமக டன்னொடு மன்னுதி யென்னுத்
தாமரை யன்ன தடக்கையி னீந்தான். 30

சீதை தீவலம்வந்தபின் அம்மி மிதித்து அருந்ததி காணுதல்.

வலங்கொடு தீயை வணங்கினர் வந்து
பொலம்புரி நூலவர் செய்பொருண் முற்றி
இலங்கொளி யம்மி மிதித்தெதிரா நினற
கலங்கலில கற்பி னருந்ததி கண்டாள். 31

இராமன் பெரியோரை வணங்கிச் சீதையோடு
தன்மாளிகை புகுதல்.

மற்றுள செய்வன செய்து மகிழ்ந்தார்
முற்றிய மாதவர் தாளமுறை குடிக்
கொற்றவ னைக்கழல் கும்பிட லோடும்
பொற்றொடி கைக்கொடு நன்மனை புக்கான். 32

இராமனும் சீதையும் கைகேயி முதலிய மூவரையும் வணங்குதல்.

கேகய மாமகள் கேழ்கிளர் பாதந்
தாயினு மன்பொடு தாழ்ந்து வணங்கா
ஆயத னனை யடித்துணை குடித
தூய சுமித்திரை தாடொழ லோடும். 33

பங்குனிபுத்தரத்தில் சீதாவிவாகம் வசிட்டனால் நடத்தல்.

பங்குனி யுத்தர மான பகற்போது
அங்க ணிருக்கிவி லாயிர நாமச்

சிங்க மணத்தொழில் செய்த திறத்தான
மங்கல வங்கி வசிட்டன் வளர்த்தான்.

34

இராமனுடைய தம்பிமாரும் ஊர்மினைமுதலியோர்களை
மணஞ்செய்து கொள்ளுமாறு ஜனகராசன் ஏற்பாடுசெய்தல்.

வள்ள றனக்கிளை யோர்க டமக்கும்
எள்ளலில் கொற்றவ னெம்பி யளித்த
அள்ளன மலர்த்திரு வன்னவர் தமமைக
கொளஞ் செனத்தம ரோடு குறித்தான்.

35

தசரதன் சிலநாள் வசிட்டர் முதலியவரோடு தங்கியபின்
நிகழ்ந்ததை சொல்வோமெனல.

ஈந்தள வில்லதொ ரின்ப நுகர்ந்தான்
ஆய்ந்துணர் கேளவி யருந்தவ ரோடும்
வேந்தனு மந்தகர் வைகினன மௌளத்
தேய்ந்தன நாள்சில செய்த துரைப்பாம்.

36

22. பாகுராமப்படலம்

இராமபிரானும் சீதையும் அங்குப்போகம் நுகர்,
விசுவாமிததிரன் தவஞ்செய்யச் செல்லுதல்.

தானாவதொர வகையேநனி சனகன் றரு னதயலும்
நானாவித முறுபோகமு நுகாகின்றவந் நானவாய்
ஆனாமறை நெறியாசிகள் முனிகோசிக னருளிப்
போனுவட திசைவாயுயர் பொன்மால்வரை

புக்கான 1

தசரதசக்கரவர்த்தி ஊர்க்கு மீண்டு செல்லுமாறு
யாவருடனும் பிரயாணமாதல்.

அப்போதினின் முடிமனைவ னணிமாநகா செலவே
இப்போதுந மனிகந்துணை பெருகென்றினி திசையாக்
கைப்போதக நிகாகாவலர் குழுவநதடி கழுவ
ஒப்போதரு தேர்மீதினி வினிதேறின னுரவோன்.

2

தசரதன் அபசகுன மாவது கண்டு வழியிடை நிறநல்.

ஏகும்மள வையின வந்தன வலமும்மயி னிடமும்
காகம்முத வியமுந்திய தடைசெய்வன கண்டான்
நாகம்மன விடையிங்குள திடையுறென நடவான்
மாகம்மணி யணிதேரோடு நின்றனெறி வந்தான்.

3

சககரவாததி ஓர் நிமித்திகனை வினவ, அவன
இடைபூறுவாது கழியுமெனல

நின்றேனெறி யுணர்வானொரு நினைவாளனை யழையா
நன்றோபமு துளதோ நடு வரைநீதய மெனனக
குன்றேபுரை தோளானெதிர புள்ளினகுறி கொளவான
இன்றேவரு மிடைபூ றது நனருயவிடு மெனருன 4

பரசுராமனவருகை தெரிவிக்கும்

என்னுமமன வினிலவானக மிருவகீழிட வொளியாய
யினனுமபடி புடைவீசிய சடையான மழுவுடையான
பொன்னினமலை வருகின்றது போலவானனல காலவான
உன்னுநதழல வழியானிரு மதிர்கின்றதொ
ருரையான 5

கம்பிததலை யெறிநீருறு கலமொததுல குலையத
தம்பிததுயா திசையானக டளரக்கடல சலியா
வெம்பிததிரி தரவானவர் வெருவுறறிரி தரவோர்
செம்பொறகிலை தெறியாவயின முகவாளிக டெரிவான 6

சையம்புக நிமிரக்கட் றழுவுமபடி சமைவான
மைபினனுயா மலைநூறிய மழுவாளவன வந்தான
ஐயனறனை யரிதிறறரு மரசனனது கண்டான
வெயயனவர நிபமெனன்கொ வெனவெயதுறு
மெலவை 7

பரசுராமன 'உனதோளவலியைச்சோதிகக வந்தேன்' எனல
இறரோடிய' கிலையின்றிற மறிவெனனினி யானுன
பொற்றோளவலி நிலைசோதனை புரிவானசை யுடையேன
செற்றோடிய திரடோளுறு தினவுஞ்சிறி துடையேன
மற்றோபொரு ளிவதிங்கிதென வரவென்றன
ஐரவோன 8

இராமனீதுகிணங்கொண்டு அழியாது விடமுடப
பலபடியாகத் தசரதன் வேண்டுகல

விளிவாரவினி வதுதீவினை விழைவாருழை யன்றோ
களியாலிவ னயாடுன்ற வுளவோகன லுமிழும்
ஒளிவாயமழு வுடையாயபொர வுரியாரிடை யல்லால்
எளியாரிடை வலியாரவலி யெனஞுகவ தெனருன 9

சலத்தோடியை விலனெனமக ன்ணையானுயிர தபுமேல
உலத்தோடெதிர தோளாயென துறவோடுய்

நிலத்தோடுயா கதிவானுற நெடியாயுன தபுமேன
குலத்தோடற முடியேனிது குறைகொண்டனெ
னென்றூன 10

தன வேண்டுமோனைப சொருடபடுததாது இராமனிடத்து
பரசுராமன செலலககண்டு தசாதன மூசசித்தல

எனனாவடி விழுவாணையு மிகழாவெரி விழியாப
பொன்னா கலையணிவானெதிர புகுவாவிலை யுணராத
தன்னுலொரு செயலினமைபை நினையாவுயிர தளரா
மின்னுலயா வுறுமவாளர வெனவெயதுற லுறருன 11

இராமனைக கிடடிய பரசுராமன சிவதநுசின வரலாற்கைக
கூறல

மானமமுடை குடிமன்னவன மதி சோவுறன மதியான
தானநநிலை யுறுவானுறு வினையுண்டது தவிரான
ஆனமமுடை யுமையண்ணலை யநநானுறு சிலைதான
ஊனமமுள ததன மேனிலை கேணியென

வுரைப்பாள் 12

உலகெலா முனிவற கீந்தே னுறுபகை யொடுககிப
அலகினமா தவங்குள செயதோ ரருவரை யிருந்தே
சிலையந் யிறுத்த வோசை செவியுறச சீவி வந்தேன
மலைகுவென வலலை யாயின வாங்குதி தனுவை
யெனருன 13

ஸ்ரீராமன விலலைதருக எனறு வாங்கிவளைத்துப
பரசுராமனை நோக்கிச சொல்லுதல

எனறன னென்ன நின்ற வீராமனு முறுவ லெயதி
நனனொளிர் முமத்த னாகி நாரணன வலியி னுண்ட
வென்றிவிற நருக வெண்கை கொடுத்தனன வீரன
துன்றிருகு சடையோ னஞ்சத தோளுற வாங்கிச
சொல்லும 14

ஸ்ரீராமன் 'இவனிலலிறகு இலககு ஆவது யாது?'
என்று வினாவுதல

பூதலத தரணை வெல்லாம் பொன்னுவித் தலையென்

வேதவித் தாய மேலோன் மைந்தன் வீரதம் பூண்டாய
ஆதலிற கொலவ வாகா தம்பிது பிழைப்ப தன்ருல்
யாதிதற் கிலக்க மாவ தியம்புதி விரைவி னெனருள் 15

பரசுராமனது தவவலிமை

இராமன் வளைததனிலலின் அம்புககு இலகககுதவ
எயதவம் பிடைபழு தெயதி டாமவேன
செயதவ மியர்வையுஞ் சிதைக்க வேயெனக்
கையவ னெகிழ்தலும் கணையுஞ் சென்றவன
மையறு தவமெலாம் வாரி மீண்டதே 16

ஸ்ரீராமன் தசரதனைச்சாராது தொழுது துயாரீங்கசசெயதல
அழிந்தவன போனபி னமல சேயுணர்வு
ஒழிந்ததன னுயிருலைந துருவ தாதையைப
பொழிந்தபே ரன்பினுற ரெழுது முன்புககு
இழிந்தவான றுயாககடற கரைநின் றேற்றினுள் 17

ஸ்ரீராமன் வீஷ்ணுவில்கை வருணதேவனகயிற கொடுத்திடஞ்ச
சேனை முதலியவற்றோடு அயோததி சோதல

பூமழை பொழிந்தனர் புகுந்த தேவருள
வாமவேல் வருணனை மாந வெஞ்சிலை
சேமியென் றுதவித்தன சேனை யாராததெழ
நாமநீ ரயோததிமா நகர நன்னிஞன் 18

ஆனை நினதும தாதை யையநிற
காணிய விழைவதோர கருத்த னுதலால்
கேணியில வளைமுரல் கேக யம்புகப
பூனொளிர மார்பந் போதி யென்றன 19

மேற்காண்டததுக்குத தோற்றுவாய

ஆனவன போனபின் னரசா கோமகன
ஊனமில் பேரர கயக்குநா விடை
வானவா செயதமா தவமுண் டாதலான்
மேனனி நிகழ்ந்தன வினம்பு வாமரோ, 20

கம்பராமாயணம்

பாலகாண்டம்

முற்றிறறு